ALEXANDRE DUMAS

Nero şi Acteea

Sfârşitul unui tiran

Capitolul I.

Era prin anul 57 după Christos şi 810 de la întemeierea Romei. În ziua a şaptea a lunii mai, pe care grecii o numesc „thargelion”, o tânără de vreo cincisprezece-şaisprezece ani, încântătoare, înaltă şi mlădioasa, asemenea zeiţei vânătoarei, trecea cu pas grăbit prin poarta de est a Corintului, îndreptându-se spre plajă din marginea cetăţii. Ajunsă într-un fel de luncă mărginită pe de o parte de o pădurice de măslini iar de cealaltă parte de un râu deasupra căruia se profilau umbrele portocalilor şi ale rododendronilor, ea se opri să culeagă flori.

Nu prea ştia exact ce vroia şi şovăia, cu drept cuvânt, între violetele ascunse de umbra copacilor şi narcisele sau nuferii de la suprafaţa apei, căci toate respirau aceeaşi frăgezime şi acelaşi parfum îmbătător.

Dar numai după o clipă de nehotărâre se decise pentru acestea din urmă şi cu multă graba fugi spre râu. Se opri la mal pentru a privi, surâzătoare, în luciul apei, chipul minunat, încadrat de un păr lung, ce se despletise alergând.

Era într-adevăr, una din cele mai frumoase fecioare ale Aheei: cu ochii negri plini de licăriri pătimaşe, cu nasul acvilin şi gura arcuită, de culoarea mărgeanului, cu trupul mlădios care, deşi avea o carne tare şi plăcută, împrumutase totuşi fineţea şi graţia unei sălcii, ea părea o suavă statuie a vestitului Phidias, însufleţită de flacăra lui

Prometeu. Doar picioruşele ei, prea mici pentru a putea suporta greutatea corpului, părea că desenează o disproporţie în armonia întregii făpturi; cu tot acest neajuns, chiar zeiţa Pyrene – oricât de invidioasă ar fi fost – trebuia să recunoască, în oglinda lacrimilor ei, imaginea perfecţiunii, graţiei şi purităţii.

După ce se privi mai mult în tăcere în apa magică, tânăra îşi desfăcu părul în trei părţi, îşi făcu două cozi din şuviţele de la tâmple şi le prinse deasupra capului printr-o coroniţă de lauri pe care şi-o înfipse în păr.

Lăsând să-i fluture în voie părul ce mai rămăsese desprins, se plecă apoi din nou deasupra râului, de astă dată însă spre a-şi potoli setea ce de fapt o adusese până aici şi care dăduse naştere unei dorinţe nestăvilite: aceea de a se convinge încă o dată că ea şi nu alta, era şi rămăsese cea mai frumoasă dintre fiicele Corintului.

Atunci, în atingere cu apa, cele două imagini – modelul şi umbra lui – se apropiară; s-ar fi crezut două surori pe care o dulce sărutare le va uni. Buzele reci şi umede se lipiră, apa fremăta, un vânt uşor, cu suflu de voluptate străbătu aerul lăsând un parfum de trandafiri pe care curentul râului îl duse spre mare.

Când se ridică, privirea-i plină de uimire, rămase aţintită asupra golfului. Atunci, zări o galeră cu două rânduri de vâsle, cu puntea aurită, cu pânzele de purpură, ce înainta încet spre plajă, împinsă de vântul pornit dinspre insula Delos. Cu toată depărtarea, ea putu să deosebească corul vâslaşilor ce intonau un imn de slavă zeului Neptun.

Nu erau însă vocile răguşite şi aspre ale obişnuiţilor „lupi de mare”. Muzica aceasta era armonioasă, iar notele, cu toate că din cauza vântului ajungeau la ea risipite, erau duioase şi fermecătoare aidoma celor ale preoteselor lui Apollo.

Atrasă de melodie, tânăra corintiană se ridică şi după ce rupse câteva flori de portocal şi de laur, făcu la repezeală o coroniţă pe care se gândi să o depună la întoarcerea acasă

în templul zeiţei Flora, căreia îi era consacrată luna mai. Cu pas uşor, curios şi totodată înfricoşat, înainta apoi spre ţărmul mării.

În timpul acesta, corabia se apropia din ce în ce mai mult de mal, astfel că tânăra putu nu numai să desluşească sunetul vocii, dar chiar şi să zărească feţele cântăreţilor.

Imnul care lăuda şi preamărea pe Neptun era intonat de unul singur dintre ei, însoţit la răstimpuri de corul armonios şi regulat în aşa fel încât se imita perfect mişcarea monotonă şi greoaie a vâslaşilor ce se plecau peste vâsle şi a acestora din urmă, ce cădeau cu zgomot surd în apă.

Acela care cânta singur şi care părea a fi şi stăpânul vasului, stătea în picioare la proră, mişcându-şi lin degetele, în ritmul glasului, de-alungul coardelor unei lire. La picioarele lui, înfăşurat într-o mantie largă, stătea culcat un sclav; corintiana care-l privea nedumerită, n-ar fi putut spune dacă era urmaşul zeiţei Temis sau al zeului Apollo. În jurul lor, de o parte şi de alta a băncilor, luntraşii mulţumeau lui Neptun pentru vântul care le arătase în tot timpul drumului atâta mărinimie.

Acest spectacol, care cu câteva secole mai înainte ar fi atras de abia atenţia unui copilaş ce s-ar fi jucat întâmplător pe acolo, ului pe tânăra corintiană şi o umplu de curiozitate.

Într-adevăr, Corintul nu mai era acum minunata cetate a Greciei şi nu mai putea sta ca pe timpul lui Sylla, alături de mândră Atena.

În anul 608 fusese cucerit de consulul Mummius, iar cetăţenii săi fuseseră ucişi, femeile duse în sclavie, casele arse, zidurile distruse, statuile trimise la Roma şi tablourile călcate în picioare de soldaţii Romei.

Reclădită optzeci de ani după aceea din ordinul lui Iulius Caesar, care pusese să se ridice ziduri noi şi care trimisese acolo o colonie romană, cetatea îşi mai reluă puţin cursul vieţii; era, cu toate acestea, departe de strălucirea de altădată.

Pentru a mai reda ceva din însemnătatea Corintului, proconsulul roman anunţase pentru ziua de 10 mai şi următoarele, jocuri nemeice, istmice şi florale, prilej pentru a fi încoronat cel mai puternic luptător, cel mai îndemânatic conducător de care şi cel mai fermecător cântăreţ.

Aşadar, o mulţime de străini, de toate neamurile, se îndreptau acum spre capitala Aheei, mânaţi, fie de setea curiozităţii, fie de arzătoarea dorinţă de a câştiga un premiu. Slăbită încă de netrebnica cotropire, cetatea îmbrăcase pentru moment, mantia strălucirii de altădată.

Mulţi sosiseră cu carele, alţii veniseră călare, ceilalţi ajunseseră până în portul oraşului pe corăbii pe care le închiriaseră sau le construiseră special pentru această călătorie.

Dar, niciunul din aceşti călători, în afară de acesta ce atingea acum malurile, nu ajunsese pe o corabie atât de strălucitoare.

Când nava se opri pe nisipul plajei, vâslaşii sprijiniră de prora o scăricică de lemn de lămii, iar cântăreţul, aruncându-şi lira pe umeri, însoţit de sclavul care fusese culcat la picioarele lui, cobori pe ţărm.

Primul era un tânăr cam de douăzeci şi cinci-douăzeci şi şase de ani; avea păr blond, ochi albaştri şi barbă aurită. Era îmbrăcat cu o haină de purpură şi cu o mantie albastră. În jurul gâtului purta un fular subţire, ale cărui vârfuri – fâlfâind în bătaia vântului – îi ajungeau pină la centură.

Celălalt părea cu vreo zece ani mai tânăr: era un copil în pragul adolescenţei. Mergea cu paşi înceţi, era trist şi avea înfăţişarea unui om bolnav. Totuşi, prospeţimea obrajilor săi ar fi stârnit invidia celei mai frumoase femei, culoarea trandafirie a pielii sale putea sta cu cinste alături de fineţea epidermei celor mai dorite fete din Atena, iar mâna sa, albă şi subţire, părea mai potrivită pentru tors sau pentru cusut decât pentru a ţine sabia, însuşiri caracteristice bărbaţilor şi războinicilor.

Era înfăşurat într-o mantie albă, împodobită din loc în loc cu broderii aurii. Părul îi cădea pe umerii goi, iar de gâtul lui atârnă un lănţişor de aur care susţinea o oglinjoară înconjurată de perle.

Tocmai în momentul în care vroia să atingă pământul, tovarăşul său îl opri brusc; adolescentul tresări.

— Ce s-a întâmplat, stăpâne? Întrebă el cu glas speriat.

— Era să calci cu piciorul stâng şi prin această nebăgare de seamă ai fi putut răsturna toate socotelile mele, datorită cărora am ajuns aici în ziua a şaptea, cea mai prielnică.

— Ai dreptate, stăpâne, răspunse copilul, atingând plaja cu piciorul drept; stăpânul făcu la fel.

— Străine, se auzi vocea fetei care înţelesese aceste cuvinte rostite în dialectul ionian de către cel mai vârstnic dintre călători, pământul Greciei este prielnic oricui vine aici cu gânduri prietenoase. Este pământul dragostei, al poeziei şi al luptelor. E locul încoronării vitejilor. Şi oricine ai fi tu, străine, primeşte, în aşteptarea celei pentru dobândirea căreia te-ai ostenit până aici, această cunună.

Tânărul se grăbi să-şi pună pe cap darul corinteenei.

— Zeii sunt de partea noastră! Strigă bucuros romanul. Sporus, priveşte acest portocal, arborele Hesperidelor, ale cărui fructe aurite au înlesnit izbânda lui Hipomene, încetinind fuga Atalantei. Iată şi laurii atât de îndrăgiţi de Apollo.

Dar tu, vestitoare a norocului, cum te numeşti oare?

— Acteea, răspunse fata, ruşinându-se.

— Acteea! Se minună călătorul. Auzi, Sporus! Acteea înseamnă „mal”. Aşadar, pământul Corintului m-a aşteptat numai pe mine pentru a mă încorona.

— Şi de ce eşti atât de uimit? Întrebă copilul. Oare tu, Lucius, nu eşti sortit de zei pentru a izbândi?

— Dacă nu mă-nşel, mai adăugă frumoasă fată, ai venit aici pentru a cuceri una din coroanele acordate de proconsulul roman.

— Primind darul frumuseţii, răspunse Lucius, ţi-a fost hărăzită şi priceperea ghicitului.

— Fără îndoială că ai rude prin oraş?

— Toată familia mea e la Roma.

— Poate vreun prieten?

— Singurul meu prieten este cel pe care-l vezi aici şi cum bine poţi să-ţi dai seama, este străin de Corint.

— Atunci, vreo cunoştinţă?

— Niciuna.

— Casa noastră este mare, iar tatăl meu, urmă Acteea, e foarte primitor. Dacă ai vrea să vii la noi, ne-am ruga lui Castor şi Pollux pentru izbânda ta.

— Poate că eşti sora lor, Elena? Se zice că-i plăcea să se scalde într-o fântână care nu poate fi departe de aici. Aceasta avea darul să prelungească viaţa şi să păstreze frumuseţea. E secretul pe care Venus l-a destăinuit lui Paris şi pe care acesta ţi l-a dezvăluit ţie.

Frumoasă Acteea, dacă este aşa, călăuzeşte-mă până la fântâna, căci acum, după ce te-am văzut, aş vrea să trăiesc cât lumea, pentru a te vedea întotdeauna.

— Din păcate, răspunse Acteea, nu sunt o zeiţă, iar fântâna Elenei nu are această putere. Dar nu te-ai înşelat asupra locului unde se află. Iat-o la câţiva paşi de noi, cum îşi aruncă apele din înălţimea stâncii în mare.

— Atunci, acel templu care se zăreşte lângă ea, e cel al lui Neptun?

— Întocmai. Iar această potecă mărginită de pini, conduce la stadion. Se spune că odinioară, în faţa fiecărui copac era câte o statuie, dar Mummius le-a scos; ele au părăsit pentru totdeauna patria mea, căci acum se adăpostesc într-a ta.

Lucius, vrei să mergem pe această cărare care duce drept la casa tatălui meu?

— Sporus, spuse tânărul pe latineşte, tu ce gândeşti de această propunere?

— Soarta ta nu-ţi dă dreptul să te îndoieşti de hotărârea pe care o vei lua.

— Fie. Să ne încredem odată mai mult acestei soarte care nu mi s-a arătat niciodată sub o formă atât de încântătoare.

Apoi vorbi iar în limba ioniană.

— Călăuzeşte, frumoasă fată, paşii noştri, căci suntem gata a te urma. Tu, Sporus, sfătuieşte-l pe Lybicus să vegheze cu luare aminte asupra lui Phoebe.

Acteea mergea în frunte. Copilul se întoarse pe bordul corăbiei pentru a îndeplini voia stăpânului său.

Când ajunseră în faţa stadionului, Acteea se opri.

— Iată locul jocurilor, spuse ea romanului. Pământul a fost bătătorit şi presărat cu nisip, căci concursurile vor începe poimâine.

Spre dreapta, de cealaltă parte a izvorului, la capătul acestei poteci de pini, este hipodromul; după cum prea bine ştii, în prima zi vor avea loc luptele, iar în a doua, întrecerile de care. În sfârşit, în mijlocul povârnişului, spre cetăţuie, se înalţă teatrul unde vor avea loc întrecerile de cânt!

Pe care dintre celei trei coroane vrei să le câştigi?

— Pe toate.

— Tinere, eşti cam ambiţios.

— Numărul trei, spuse Sporus, care ajunsese din urmă pe tovarăşul său, este plăcut zeilor.

Îşi continuară drumul. Aproape de oraş, Lucius se opri şi întreba:

— Ce e cu această fântână şi cu sculpturile acestea? Mi se pare că stau aici ca nişte mărturii ale timpurilor de strălucire.

— Este fântâna Pyrenei. Fiica sa a fost ucisă de Diana chiar în locul acesta. Văzând cât de mare este durerea mamei, zeiţa a transformat-o chiar aici, deasupra corpului neînsufleţit al copilei sale, în fântână.

Sculpturile sunt de Lyssippus, elevul lui Phidias.

— Sporus, ia priveşte, exclamă Lucius. Vezi ce model frumos? Ce expresie! Reprezintă, mi se pare, lupta dintre Ulysse şi amanţii Penelopei. Priveşte ce bine este făcut

acest om care moare. Ce mult suferă! Sculptorul acesta a fost foarte îndemânatic. Îşi cunoaşte bine meseria.

Voi porunci ca această marmoră să fie dusă la Roma sau la Neapole. Vreau să o am în casa mea. N-am văzut niciodată un om murind cu atâta durere.

— Este o rămăşiţa a strălucirii noastre, spuse Acteea. Cetatea e mândră de această minunăţie. Mă îndoiesc că bogăţia ta să fie atât de mare, încât să poţi cumpăra această ruină!

— S-o cumpăr? Dar, copila mea, ce-ţi trece oare prin minte? Răspunse el cu glas dispreţuitor. La ce bun să dau bani pe ea, când pot s-o iau, la bunul meu plac, chiar dacă tot Corintul s-ar răzvrăti şi s-ar împotrivi.

Sporus făcu semn cu mâna stăpânului său.

— Bineînţeles, continuă Lucius, nici nu m-aş gândi s-o răpesc dacă frumoasa Acteea mi-ar spune că cea mai mare dorinţă a ei ar fi ca această marmoră să rămână în ţara sa.

— Înţeleg tot atât de puţin în ce constă puterea ta, Lucius, ca şi a mea, totuşi îţi mulţumesc. Dar lasă-ne nouă ruinele acestea şi nu urma nelegiuirile înaintaşilor tăi, căci ei veneau ca învingători, iar dacă ceea ce au făcut ei se numeşte barbarie, ceea ce ai face tu, care vii ca prieten, ar fi o fărădelege.

— Nu te teme, răspunse străinul, căci încep să-mi dau seama că la Corint există lucruri mult mai preţioase de luat decât basorelieful lui Lyssippus, care la urma urmei nu este decât tot o bucată de marmoră. Când Paris a venit în Lacedemonia, n-a furat nici statuia Minervei, nici pe cea a Dianei, dar a răpit-o pe Elena, cea mai frumoasă fiică a Spartei.

Sub privirile lui arzătoare, Acteea plecă ochii şi continuându-şi drumul, intră prin porţile oraşului, urmată de cei doi tineri.

Corintul era în plină fierbere. Jocurile anunţate de pretorul roman, făcuseră vâlva, nu numai în toată Grecia, dar chiar şi în toate ţinuturile din împrejurimi. Astfel, toate

casele oraşului erau ticsite de mulţimea de sicilieni, de egipteni şi de asiatici ce veniseră să asiste la concursuri.

Numai mulţumită lui Mercur, zeul călătorilor, tinerii aceştia întâlniseră pe fata cea mai frumoasă care le pusese la dispoziţie locuinţa tatălui ei. Străbătând oraşul, trecură prin piaţă, unde se puteau vedea, amestecate unele lângă altele, toate mărfurile caracteristice provinciilor din care veneau străinii: papirus şi în de Egipt, fildeş de Libia, aramă de Cyrena, săbii siriene, covoare cartagineze, purpură din Tyr, sclavi frigieni sau cai din Babilonia.

Pe urmă, trecând prin locul străjuit altădată de marea statuie a Minervei, operă măreaţă a lui Phidias, care, din respect pentru darul creatorului ei nu fusese înlocuită cu nici o altă sculptura, se opriră în faţa unei case în pragul căreia se odihnea un bătrân.

— Tată, i se adresă Acteea, iată un oaspe trimis nouă de Jupiter. L-am întâlnit tocmai în momentul când debarca şi i-am oferit locuinţa noastră.

— Fii binevenit, tinere cu părul de aur! Răspunse Amicles şi deschizând cu o mână uşa casei sale, o întinse pe cealaltă lui Lucius.

Capitolul II.

A doua zi la prânz, tânărul roman, Acteea şi tatăl său erau aşezaţi în jurul mesei din sala de mâncare, pregătindu-se să hotărască cine va sta în capul mesei.

Bătrânul şi fata voiră să acorde străinului această onoare dar acesta, fie din respect, fie din superstiţie, refuză. Se hotărâră atunci să tragă la sorţi. Primul care învârti zarurile fu Amicles; el nimeri stema lui Hercule. Acteea ţinti semnul carului. După ce le amestecă mult timp, tânărul roman, cu multă frică, rostogoli cuburile pe masă; scoase însă un strigăt de bucurie, căci ele arătau imaginea lui Venus: aşadar, câştigase.

— Iată Sporus, strigă Lucius, zeii ne sunt binevoitori azi. Jupiter nu uită că este şeful neamului meu. Într-adevăr, ce altă combinaţie – decât aceea a capului lui Hercule, a

semnului carului şi a imaginii lui Venus – poate fi mai fericită pentru unul ce vrea să câştige premiul luptei, al carelor şi al cântului?

— Eşti născut, răspunse copilul, într-o zi în care soarele strălucea pentru a-ţi arăta drumul spre glorie, iar acum, ca întotdeauna, vei şti să învingi pe toţi potrivnicii tăi.

— Din păcate, spuse bătrânul suspinând, era o vreme când Corintul ţi-ar fi putut împotrivi pe cel mai periculos adversar, căci cine ar fi cutezat să se măsoare cu Milton cretonianul, care a câştigat de şase ori premiul la jocurile pytiene, sau cu atenianul Alcibiade, care trimiţând şapte care la jocurile olimpice, văzu reîntorcându-i-se patru încoronate de succes. Acum, Grecia a pierdut libertatea, strălucirea şi puterea sa, iar Roma, socotind numai de la Cicero, ne trimite pe toţi fiii ei pentru a ne răpi trofeele. Fie ca Jupiter să-ţi călăuzească, tinere roman, paşii spre victorie, căci pentru mine n-ar fi bucurie mai mare decât să văd că premiile au fost câştigate, în primul rând de unul din concetăţenii mei, apoi de oaspetele meu. În aşteptarea coroanei de lauri, te rog să primeşti coroana de flori pe care fiica mea o va aduce numaidecât.

Acteea plecă şi după câteva minute se întoarse cu o coroană de mirt şi safran pentru Lucius, una de iederă pentru tatăl ei şi una de trandafiri pentru ea. În afară de acestea, un sclav mai aduse câteva coroane mai mari, pe care oaspeţii şi le petrecură pe după gât.

Acteea trecu în dreapta tatălui său, Lucius se aşeză în capul mesei, iar bătrânul în picioare între cei doi comeseni rosti câteva cuvinte în cinstea lui Bachus şi adresă o rugă fierbinte zeilor.

— Iată, tinere, i se adresă apoi bătrânul, nu suntem mai mulţi decât cere obiceiul căci, aşa cum spune poetul, numărul oaspeţilor nu trebuie să fie mai mic decât cel al Graţiilor, dar nici mai mare decât cel al muzelor.

Sclavi, aduceţi primul fel de bucate!

Sclavii ascultară întocmai, apoi fiecare din ei se aşeză în spatele stăpânului său, pentru a fi oricând gata să-i asculte orice poruncă. Tot pentru acelaşi motiv, Sporus se trânti la picioarele lui Lucius, oferindu-i părul său spre a se şterge pe mâini.

După mâncarea următoare, atunci când foamea mesenilor începu să se potolească, bătrânul care privise binevoitor pe tânărul roman, a cărui barbă aurie îi dădea o înfăţişare ciudată, îl întrebă:

— Vii de-a dreptul dela Roma?

— Da, m-am îmbarcat în portul Ostia.

— Zeii vegheau asupra împăratului şi a Augustei sale mame?

— Desigur.

— Dar Caesar, se gândeşte oare să pregătească vreo expediţie războinică?

— Nu, căci nici un popor nu e răzvrătit şi nemulţumit. Caesar, stăpânul lumii, i-a dat liniştea şi pacea, în timpul căreia înfloresc artele şi ştiinţele. El însuşi a închis templul lui Janus şi cu lira sa fermecată aduce acum laude zeilor.

— Nu se teme că în timp ce el cântă, alţii vor râvni la putere şi la conducere?

— Ah, spuse Lucius încruntând din sprâncene, Grecia încă mai crede că Caesar e un copil!

— Nu, dar se crede că va mai trece mult timp până ce va deveni într-adevăr un bărbat în toată firea.

— Eu credeam că încă de la moartea lui Britanicus devenise matur.

— Britanicus era de mult sortit morţii, prin intrigile Agrippinei.

— Da, dar sunt sigur, că tot Caesar l-a omorât; nu-i aşa, Sporus? Copilul înălţă capul şi zâmbi.

— Şi-a ucis fratele, exclamă cu indignare Acteea.

— N-a făcut altceva decât să dea fiului pedeapsa pe care altfel ar fi primito el. Dacă tu, tânăra fată, nu ştii, atunci întreabă pe tatăl tău, care pare foarte bun cunoscător al

acestor lucruri şi care desigur, îţi va spune că Messalina a trimis un sclav să-l omoare pe Nero atunci când acesta mai era încă în leagăn, dar în timp ce călăul se pregătea să taie capul celui sortit pieirii, doi şerpi ieşiră de sub pat şi puseră pe fugă pe nemilosul ucigaş. Nu, tată, linişteşte-te, Nero nu este un prost cum a fost Claudius, un nebun cum a fost Caligula, un laş cum era Tiberius sau un isteric de talia lui Augustus.

— Fiule, strigă bătrânul, nu-ţi dai seama că prin vorba ta nesăbuită ocărăşti pe cei divinizaţi de o lume întreagă?

— Ce zei grozavi! Exclamă furios Lucius. Teribilul zeu Octavian care nu putea îndura nici căldura, nici frigul, care se înspăimântă de câte ori auzea bubuitul tunetului, care avea o mână atât de bleaga încât tremura numai când ţinea peniţa, care, venind din Apolonia (Iliria de azi) se prezenta şchiopătând legiunilor romane, care trăind n-a îndrăznit niciodată să se arate cu adevărat împărat şi care, murind, a întrebat, întocmai ca un actor, dacă şi-a jucat bine rolul.

Grozav zeu şi acest Tiberiu care se retrase – întocmai unui pirat ce se ascunde în cuşca de pe puntea vasului – pe insula Capri, de unde nu îndrăznea să iasă niciodată, având la dreapta lui pe Trasylus, stăpânul sufletului său, iar la stânga pe Charicles, mai marele trupului său şi care având toată lumea la picioarele sale, renunţă la tot şi se adăposti în văgăuna unei stânci, întocmai ca o bufniţă.

Grozav zeu şi acest Caligula, căruia îi era de ajuns un singur pahar de vin ca să se creadă mai strălucit decât Xerxes, pentru că poruncise să se construiască un pod intre Puzzoli şi Baia şi care se socotea tot atât de puternic ca Jupiter, pentru ca, trecând cu carul peste o stradă pietruită, putea produce un zgomot asemănător tunetului, care îşi zicea logodnic al Lunii şi pe care Cherea şi Sabinus l-au trimis în batjocură în cer să-şi desăvârşească căsătoria.

Grozav zeu şi acest Claudius pe care l-au găsit ascuns după o perdea atunci când l-au căutat pe tron. Sclavul şi jucăria celor patru soţii ale sale, care admisese căsătoria

Messalinei cu unul din sclavii săi, care se bâlbâia de câte ori vroia să spună ceva, care trăia fără a şti să se facă temut şi care muri gustând din nişte ciuperci culese de Halotus, curăţate de Agrippina şi preparate de otrăvitoarea Locusta.

Frumos trebuie să le mai stea acolo sus în Olimp, alături de Hercule, eroul viteaz, de Castor, dumnezeiescul conducător de care şi de Apollo, stăpânul muzicii.

Câteva minute se scurseră în tăcere. Acteea şi Amicles priveau uimiţi pe acest tânăr care cuteza să defăimeze pe zei.

…Un sclav veni să le anunţe prezenţa unui trimis al proconsulului Cneus Lentulus. Bătrânul porunci ca lictorul să fie adus în faţa lor.

Acesta se adresă lui Lucius spunându-i că proconsulul, aflând de sosirea lui şi de dorinţa oaspetelui de a concura la jocurile ce vor avea loc, îl roagă să vină la el pentru a fi înscris pe listele speciale şi pentru a-l înştiinţa asupra coroanei pe care o râvneşte.

Când solul termină, Lucius luă câteva plăci de aramă unse cu ceară, săpa pe ele, cu ajutorul unui cuţitaş, câteva cuvinte, apoi imprimă insigna inelului său şi cu un gest poruncitor făcu semn soldatului să plece.

După aceasta, Lucius bătu din palme pentru a chema pe sclavul său, ceru puţin vin, bău în cinstea gazdei şi a tinerei fete şi dădu restul lui Sporus.

— Tinere, întrerupse tăcerea Amicles, pretinzi că eşti roman, dar eu mă îndoiesc de adevărul spuselor tale. Dacă ai fi trăit în cetatea împărătească, ai fi ştiut să te supui ordinelor Caesarului. Proconsulul este reprezentantul stăpânului şi trebuie ascultat tot aşa după cum Claudius Nero este ascultat la Roma.

— Ai uitat, pe semne, că la începutul prânzului, atunci când prin bunăvoinţa zeilor am fost ales stăpânul mesei, am fost ridicat la un rang egal cu Caesarul? Ai văzut vreodată pe un rege ascultând de ordinele proconsulului său?

— Aşadar, te-ai împotrivit dorinţei lui? Zise Acteea, înspăimântată.

— Nu! I-am scris doar că dacă vrea să afle numele meu sau dacă vrea să ştie pentru ce am venit în Corint, n-are decât să vină până aici.

— Şi crezi că va veni? Întrebă bătrânul.

— Desigur.

— Aici, în casa mea?

— Ascultă!… Iată zgomotul paşilor săi!… Deschide-i, lasă-l să intre şi părăseşte-ne.

Acteea şi Amicles se îndreptară spre uşă, în timp ce Lucius nici nu se sinchisi să se ridice de pe pat.

Răsuflând din greu şi cu fruntea plină de sudoare, proconsulul se grăbise să dea urmare invitaţiei lui Lucius. Intră şi întrebă – cu glas răguşit – de tânărul roman. Când i se arătă camera în care era aşteptat, se repezi într-acolo şi uşa se închise în urma lui. Nimeni nu a ştiut ce au vorbit împreună cei doi în sfertul de oră cât au stat închişi împreună, dar după ce proconsulul plecă, Lucius apăru în faţa gazdei sale surâzător şi mulţumit.

— Prietene, i se adresă el, noaptea e frumoasă şi răcoroasă, afară este foarte plăcut. Vrei să mă conduci până la poarta oraşului, de unde am auzit că se desfăşoară o privelişte minunată? Aş profita de ocazie pentru a controla dacă a fost executat ordinul Caesarului, care a poruncit să fie dusă acolo statuia lui Venus, pentru a fi binevoitoare luptătorilor romani.

— Te-aş întovărăşi cu drag, fiule, dar sunt mult prea bătrân pentru a servi drept călăuză prin munţi. Acteea însă, mlădioasă şi uşoară că o nimfă, te va conduce, de vrei.

— Îţi mulţumesc, nu aveam îndrăzneala să-ţi cer această favoare, de teamă că nu cumva zeiţa Venus, din gelozie, să nu se răzbune pe mine pentru frumuseţea fiicei tale. Dar dacă tu îmi oferi o astfel de călăuză, voi avea curajul să o primesc.

Fata surâse şi roşi, apoi se duse să-şi caute un văl şi reveni îmbrăcată ca o matroană romană.

— Sora mea, întrebă Lucius văzând-o intrând, a făcut oare vreun legământ sau este chiar preoteasa Minervei sau chiar a zeiţei Vesta?

— Nu fiul meu, răspunse bătrânul luându-l pe tânăr mai deoparte, dar Corintul – de când curtezanele umblă nestânjenite pe toate străzile – a devenit un adevărat pericol pentru o fată nevinovată care se duce la plimbare. Deşi acele femei se deosebesc prin ţinuta lor necuviincioasă, pentru a o feri totuşi pe fiica mea de priviri nesăbuite, am rugat-o să poarte acel văl pe care l-ai văzut.

Apoi, cu glas tare, le spuse:

— Duceţi-vă, copiii mei, iar tu, Acteea, din vârful dealului, arată-i oaspetelui nostru acele locuri minunate care făceau altădată fala Greciei.

Singura amintire plăcută din viaţa unui sclav, pe care stăpânul său nu i-o poate răpi niciodată, e aducerea aminte a timpului când era liber.

Acteea şi Lucius plecară. Pe drum, fata se opri numai de vreo două ori, o dată pentru a arăta tânărului roman mormântul copiilor Medeei, altădată pentru a-i îndrepta privirea spre locul unde Belerofon primise, din mâinile Minervei, calul Pegas. Mai străbătură apoi cam cinci sute de paşi şi ajunseră în centrul oraşului. La intrarea în templu, Lucius zări statuia zeiţei Venus acoperită de arme şi podoabe strălucitoare, străjuită la dreapta de Cupidon, iar la stânga de Soare, primul zeu al Corintului.

Romanul se prosternă la picioarele ei şi-i înălţă o rugă fierbinte.

După aceasta, tinerii o luară prin pădure, trecând pe o cărăruie ce se deschidea în faţa lor.

Seara era frumoasă, aerul curat, marea liniştită. Acteea mergea înainte conducându-l pe Lucius întocmai ca Venus care călăuzise paşii lui Eneas pe drumul Cartaginei. La fiecare mişcare vălul de pe umeri lăsa să se vadă linia

mlădioasă a trupului său de fecioară, iar părul Acteei ducea până la tânărul roman, care o înconjura cu o privire duioasă, o adiere îmbătătoare.

Când ajunseră în vârful colinei, fata se opri lângă un dud şi se sprijini de el.

— Am ajuns, spuse ea. Lucius, ce spui de această minune a naturii? Nu este oare mai frumos decât la Neapole?

Romanul se apropie, fără să răspundă, se rezemă cu o mână de o ramură a copacului şi în loc să-şi îndrepte ochii spre privelişte, se uită la ea cu atâta dragoste încât Acteea, simţind că începe din nou să roşească, se grăbi să vorbească pentru a-şi ascunde tulburarea.

— Priveşte spre răsărit, spuse ea. Cu tot întunericul care cuprinde natura, se mai pot zări cetăţuia Atenei şi golful Sunium. Mai aproape de noi, această insulă pe care o zăreşti şi care are forma unui cal, este Salamina unde a luptat Eschil şi unde a fost învins Xerxes. Spre sud, la vreo două sute de metri de aici, poţi vedea Nemeea şi pădurea în care Hercule a învins leul a cărui piele o purta întotdeauna ca un trofeu. La poalele acestor munţi se întinde Epidaurul, drag lui Esculap, iar în spatele lui, Argos – patria regelui regilor. Spre apus, împurpurate de lumină aurie a soarelui în asfinţit, puţin mai departe de ţărmul mării, se află insula Samos şi Itaca. Iar acum, întoarce-te cu spatele la Corint şi priveşte spre nord: la dreapta e Citeron, unde a fost expus Oedip, la stânga Leuctres, unde Epaminondas a bătut pe Lacedemonieni şi în sfârşit, în faţa noastră, Platea unde Aristide şi Pausanias au învins pe Perşi.

— Da, răspunse Lucius, ţara ta e pământul amintirilor. Păcat că nu toţi locuitorii Corintului o iubesc şi o respectă ca tine. Dar nu fi tristă, copila mea, căci dacă Grecia nu mai are supremaţia forţei, a păstrat în schimb pe aceea a frumuseţii, care e mult mai dulce şi mai puternică.

Lucius cuprinse mâna tinerei fete într-a lui. Ea tresări, dar nu şi-o retrase, căci o moleşeală de nedescris o cuprinse; simţindu-se prea slabă, se rezemă de el.

Se lăsa amurgul. În partea răsăriteană, o întunecare a cerului vestea apropierea nopţii, în timp ce deasupra Mării Ionice o mulţime de raze în agonie, dădeau impresia chinuită a luptei dintre zi şi noapte.

Zgomotul oraşului sau strigătul vreunui vâslaş întârziat cu barca în larg, se auzeau din ce în ce mai slab, dar chiar şi aceste licăriri ale vieţii se stingeau repede, pierzându-se în întunericul smolit. Doar licuricii, cu luminiţele lor sfioase, încercau să dea o oarecare vioiciune naturii obosite, ce adormea uşor.

Tânărul roman şi Acteea mergeau alături unul de altul, în tăcerea ce îmbrăcase o haină de sfinţenie; deodată, ca o străfulgerare, răsună din partea portului Leche un răget înspăimântător. Acteea tresări îngrozită şi luându-l pe tânăr de mână, vru s-o pornească în fugă spre oraş. Lucius îşi petrecu mâna pe după mijlocul feţei, o opri şi o întrebă:

— Atunci când te afli lângă mine, oare îţi mai e frică de ceva? Simt că pentru tine aş fi în stare să mă războiesc cu toţi monştrii cu care s-au luptat Teseu, Hercule sau Cadmus.

— Da, dar oare tu ştii ce fel de zgomot e acesta?

— Da, răspunse Lucius surâzător, e răgetul unui tigru.

— Jupiter, Jupiter, strigă îngrozită fata, aruncându-se în braţele tânărului, apără-ne!

Un strigăt şi mai puternic se auzi mai aproape. Romanul răspunse cu unul asemănător.

În acel moment se arătă o tigroaică ce se uită nehotărâta împrejur. Lucius scoase un şuierat; atunci, călcând în picioare tot ce-i stătea în cale, animalul veni şi se întinse liniştit la picioarele tânărului.

El simţea cum frumoasă fată se lăsa în braţele sale, leşinată, aproape moartă, de spaima prin care trecuse.

După ce-şi reveni, deschizând ochii, Acteea văzu culcată la picioarele Romanului fiară sălbatică de care se speriase atât; fie de frică, fie de sfială că fusese atât de slabă, fără să se mai ruşineze, ea se aruncă de gâtul lui Lucius. Acesta

scoase de pe gâtul tigroaicei lanţul de aur ce-i înconjura grumazul şi-l petrecu pe după mijlocul corintienei după care ridică cordonul fetei şi legă animalul de un capăt iar pe celălalt îl puse în mâna iubitei sale.

Porniră spre casă. Acteea ţinea cu o mână pe Lucius iar cu cealaltă conducea tigroaică, de care acum nu se mai speria.

La intrarea în oraş întâlniră pe sclavul nubian care fusele însărcinat cu paza lui Phoebe; el urmărise animalul în pădure, dar îl pierduse din vedere în momentul în care acesta, simţind în apropiere prezenţa stăpânului său, o pornise razna spre cetate. Îngenunche în faţa stăpânului şi aşteptă în tăcere pedeapsa pe care o merita, dar Lucius era prea fericit pentru a nu-l ierta; de altfel, Acteea îl privea tot timpul cu ochi foarte duioşi.

— Bine, Lybicus, spuse romanul, de astă dată te iert, dar altădată, ia bine seama cum o păzeşti pe Phoebe. Din cauza ta această zeiţă s-a speriat într-atât, încât era să moară.

Şi acum, draga mea, înapoiază animalul paznicului său. Vei trece prin mijlocul mulţimii care ţi se va închina ca unei zâne, într-un car tras de doi tigri.

Dar tigroaică nu vroia să se despartă de Lucius. Ridicându-se în două labe, ea îşi sprijini labele dinainte de umerii tânărului.

— Bine, Phoebe, zise acesta, eşti un animal foarte preţios; când ne vom întoarce la Roma îţi voi da să mănânci o sclavă şi pe cei doi copii ai ei.

Numai după o făgăduială atât de sângeroasa, tigroaica se hotărî să-l urmeze pe sclav. Se mai uită de multe ori în urma stăpânului şi nu intră în cuşca de aur de pe bordul vasului decât atunci când acesta dispăru complet.

Acasă, Lucius era aşteptat de un sclav care-l conduse până la camera lui. După ce-i ură noapte bună, tânăra Acteea se duse la tatăl ei şi-i istorisi cele ce se întâmplaseră.

— Cine o fi acest om, întrebă Amicles gânditor, care comandă proconsulului, care îndrăzneşte să insulte pe zei şi de care ascultă până şi fiarele sălbatice?

După ce-l sărută pe bătrân, tânăra se grăbi spre camera ei, neştiind încă bine dacă cele întâmplate au fost vis sau realitate. Petrecându-şi mâna de-a lungul trupului, dete peste lanţul de aur al lui Lucius pe dosul căruia, la lumina slabă a opaiţului, putu citi aceste cuvinte ce răspundeau atât de bine gândului ei: „Sunt a lui Lucius”.

Capitolul III.

Oraşul era în mare fierbere. Templele erau împodobite ca pentru sărbătorile naţionale. Îndată după ce ceremonia religioasă luă sfârşit, mulţimea se îndreptă spre stadion, nerăbdătoare de a mai vedea odată acele jocuri care aminteau de strălucirea zilelor apuse.

Amicles şi alţi opt concetăţeni fuseseră aleşi arbitri. Aveau astfel un loc rezervat în faţa jilţului proconsulului; bătrânul nu sosi decât puţin înainte de începerea jocurilor.

La poartă se întâlni cu Sporus care ţinea morţiş să-şi vadă stăpânul, dar soldaţii nu-l lăsau să pătrundă în arenă căci – judecând după culoarea albă a pielii, după mâinile lui subţiri şi după pasul său leneş – îl luau drept o femeie.

O lege străbună condamna într-adevăr la moarte pe orice urmaşă a Evei care ar fi asistat la întrecerile de care sau la luptele atleţilor care se înfăţişau spectatorilor că totul goi.

Amicles luă pe răspunderea sa pe Sporus şi astfel, întârziat o clipă, copilul putut să-şi întâlnească stăpânul.

Arena era ticsită de lume: în afară de primii sosiţi, aşezaţi pe scări şi înghesuiţi unul într-altul, tot spaţiul era plin.

Cu toate că arena cuprindea aproape pe toţi locuitorii Corintului, ba chiar şi pe oaspeţii veniţi de prin altă părţi, o mulţime deasă furnica prin faţa intrărilor.

Ceva mai departe, la porţile oraşului, femeile aşteptau să fie proclamat învingătorul.

Puţin după sosirea lui Amicles, când toţi arbitrii fură de faţă, proconsulul roman, vorbind în numele împăratului, anunţă începerea jocurilor. Cuvintele lui stârniră strigăte de bucurie şi ropote de aplauze.

Toţi spectatorii îşi îndreptară privirile spre poarta în dosul căreia aşteptau luptătorii.

…Şapte tineri se îndreptară cu paşi falnici spre tribună proconsulului.

Numai doi luptători erau din Corint, printre ceilalţi cinci se aflau un teban, un siracusan, un sibarit şi doi romani.

Cei doi corintieni erau fraţi gemeni; se ţineau de mină şi purtau mantii asemănătoare. Trăsăturile feţei, înălţimea şi felul de a păşi al unuia păreau atât de identice cu ale celuilalt, încât lumea fu uimită la apariţia celor doi.

Tebanul era un păstor din munţii Cyterion care, fără arme, se năpustise asupra unui lup pe care-l înăbuşise în cursul luptei. În amintirea acestei isprăvi, purta pe umeri pielea animalului.

Nici puterea siracusanului nu era mai prejos. Odată, pe când prietenii lui sacrificau un taur în cinstea lui Jupiter, animalul scăpat din strânsoare se repezise în mijlocul mulţimii. Strivise sub greutatea lui vreo cinci-şase persoane, dar siracusanul, prinzându-l de coarne, îl ţintui pe loc până când un soldat izbuti să-i înfigă lancea în beregată.

Sibaritul nu-şi dăduse seama de forţa muşchilor săi decât printr-o întâmplare. Într-o zi, în timp ce mânca cu prietenii săi, auzi ţipetele unei femei: un car tras de doi armăsari se izbise de un stâlp. Stăpâna să se afla în acel car.

Sărind pe fereastră, apucă cu mâna roata dinapoi a carului. Simţind împotrivirea, armăsarii se opriră brusc. Unul din ei căzu şi răsturnă carul. Stăpâna fusese aruncată afară, dar el reuşi s-o prindă în braţe.

Unul din cei doi romani era un atlet vestit, celălalt era Lucius.

…Arbitrii făcură şapte bileţele; primele două era însemnate cu litera A, alte două cu B, al cincilea şi al şaselea cu C, iar ultimul cu D.

Soarta avea să hotărască asupra celor trei perechi ce aveau să lupte şi să arate pe al şaptelea atlet care avea să

înfrunte puterea învingătorului.
Proconsulul amestecă el însuşi bileţelele din urmă. Apoi, fiecare concurent luă unul din cele şapte semne şi-l înmâna Preşedintelui jocurilor. Acesta le deschise şi le împreună.
Cei doi corintieni traseră fiecare câte un A, tebanul şi siracusanul B, sibaritul şi atletul un C, iar Lucius pe D.
Toţi concurenţii, în afară de Lucius, care nu avea să lupte decât ultimul, se dezbrăcară. Proconsulul chemă pe cei doi A.
Străbătând distanţa ce-i despărţea, cei doi fraţi se opriră unul în faţa celuilalt. La uimirea lor, mulţimea răspunse cu un murmur de nedumerire. Urmă un moment de şovăială care nu dură mai mult decât lumina fugară a trăsnetului.
Cei doi fraţi se îmbrăţişară iar mulţimea, impresionată de această dovadă de dragoste frăţească, izbucni în aplauze.
Corintienii se depărtară pentru a face loc celorlalţi doi luptători; întocmai lui Castor şi Pollux, luându-se de braţ, din concurenţii de adineauri, cei doi deveniră spectatori.
Următorii doi luară locul primilor. Tebanul şi siracusanul înaintară.
Învingătorul lupului şi îmblânzitorul taurului se măsurară din priviri. Corpurile lor se încleştară. Aveai impresia că priveşti un copac noduros, ciudăţenie a naturii. Deodată se prăbuşiră cu zgomot înăbuşit la pământ. Timp de mai multe minute nu puteai distinge nimic: se credea că fiecare va învinge pe celălalt, atât de egale părea forţele celor doi atleţi.
Tebanul reuşi totuşi să pironească, cu genunchiul, pe siracusan şi petrecându-i mâinile pe după gât, îl strânse cu atâta putere încât acesta fu silit să facă semn că se recunoaşte învins.
Aplauze furtunoase ce dovedeau pe deplin înfocarea şi mulţumirea spectatorilor, salutară deznodământul acestei lupte.
După al treilea ropot de aplauze, învingătorul se îndreptă spre loja de lângă aceea a proconsulului, în timp ce învinsul,

umilit şi ruşinat dispăru în dosul porţii.

Ultima pereche de concurenţi, sibaritul şi atletul, îşi făcură imediat apariţia.

Era ciudat să priveşti trupurile bronzate ale acestor doi concurenţi atât de deosebiţi şi totuşi având ceva comun, într-adevăr, atletul purta părul scurt, era foarte muşchiulos, era slab şi tuciuriu, pe când sibaritul avea plete, era gras iar pielea lui era foarte albă; totuşi, amândoi înfăţişau două tipuri de frumuseţe antică: unul pe Hercule, celălalt pe Antinous.

Corintienii de faţă, mari admiratori ai armoniei omeneşti, maeştri ai perfecţiunii statuare, se minunau de această împerechere desăvârşită.

Murmurul spectatorilor trezi atenţia celor doi duşmani. Privirile lor, pline de mânie, se întretăiară pentru o clipă, apoi desprinzându-se cu vioiciune din mânile sclavilor, se îndreptară unul contra celuilalt.

Ajunşi la o depărtare de trei-patru paşi, se măsurară din nou din priviri; de bună seamă că fiecare îşi socotea adversarul vrednic de el, căci ochii primului deveniră batjocoritori, pe când ai celui de al doilea, sclipiră de pâlpâirea răzbunării.

Cei doi se prinseră de braţe, apoi opintindu-se în cap, întocmai ca doi tauri care luptă pe viaţă şi pe moarte, fiecare încercă să silească pe celălalt să dea înapoi.

Niciunul însă nu se clinti din loc, părând asemenea unei statui a cărei viaţă nu se face simţită decât prin umflarea treptată a muşchilor.

După trecerea unui singur minut, fiecare făcu câţiva paşi înapoi, se şterse de sudoare şi răsuflă cu zgomot întocmai ca un înotător care revine la suprafaţa apei, după ce s-a dat la fund.

Pauză nu dură însă mai mult decât o secundă; luptătorii se apropiară din nou, dar de data aceasta atletul îşi înlănţui trupul în jurul corpului sibaritului. Acesta, fie din cauză că nu era învăţat cu acest fel de luptă, fie că se încredea prea

mult în propriile sale puteri, nu dădu prea mare atenţie tacticii adversarului. El reuşi totuşi să apuce pe sibarit de subsuori şi să-l respingă. Din cauza greutăţii lui şi pentru a-şi menţine echilibrul, atletul trebui să se depărteze cu câţiva paşi. Destul ca sibaritul să se năpustească asupra lui şi să-l trântească la pământ.

Cât ai clipi din ochi, cel doborât fu în picioare; astfel, nu exista nici învins, dar nici învingător.

Aşadar, în mijlocul unei tăceri apăsătoare, cei doi potrivnici reîncepură lupta. Nici un freamăt nu se auzea, spectatorii păreau împietriţi; doar la răstimpuri, când soarta se arăta binevoitoare faţă de unul sau celălalt dintre concurenţi un murmur stins străbătea această mulţime care se legăna încet, ca şi spicele de grâu în bătaia vântului.

Luptătorii se trântiră din nou la pământ; de data aceasta însă atletul era deasupra. Fără îndoială că aceasta n-ar fi fost de prea mare folos pentru el dacă n-ar fi ştiut să adauge forţei toată iscusinţa artei sale. Datorită ei, reuşi să-l ţintuiască pe sibarit în poziţia în care, cu câteva minute mai înainte, se aflase el însuşi. Întocmai ca un şarpe care-şi înăbuşă prada înainte de a o mânca, îşi încolăci braţele şi picioarele în jurul potrivnicului şi izbuti să-i zădărnicească orice mişcare, îl sili să-şi lipească capul de pământ, ceea ce pentru judecători trecea drept o mărturisire a înfrângerii sale.

Din toate părţile se auziră ţipete de bucurie şi aplauze de mulţumire.

Sibaritul nu fusese învins decât cu mare greutate; nimeni nu se gândea, desigur, să-l batjocorească. De aceea, el se îndreptă spre portiţă fără ruşine; pierduse doar coroana, atât.

Nu mai rămâneau decât cei doi învingători şi Lucius, care urmărise liniştit desfăşurarea luptelor.

Acum, spectatorii zăriră faţa lui delicată, părul lui auriu şi barba care-i împodobea figura.

Fiecare surâdea privind pe acest concurent care avea îndrăzneala să se măsoare cu tebanul sau cu îndemânaticul atlet. Lucius îşi dădu seama de gândurile celor de faţă căci auzise şoaptele spectatorilor. Dar fără a se nelinişti, aruncându-şi mantia pe umeri, înainta spre mijlocul arenei.

Lumea zări atunci un grumaz vânjos şi nişte umeri puternici ce contrastau cu trupul firav a cărui piele, da o albeaţă strălucitoare, nu putea fi întâlnită nici la tinerele fecioare.

Tebanul privi fără grijă pe acest nou duşman, iar atletul uluit, făcu câţiva paşi înapoi.

Sporus veni atunci lângă stăpânul său şi-l unse pe tot corpul cu untdelemn.

Tebanul era primul care avea să lupte cu el; înainta spre Lucius, supărat că pregătirile romanului durează atât de mult. Dar Lucius îi făcu semn cu mâna că nu isprăvise încă.

Se auzi atunci glasul poruncitor al proconsulului: „Aşteaptă”.

Lucius era peste tot acoperit cu untdelemn; nu-i mai rămânea acum decât să se tăvălească, după cum era obiceiul, prin ţarina arenei.

Spre uimirea tuturor însă, el îngenunche; Sporus îi vărsă peste umeri un sac cu nisip, luat de pe malurile râului Chrysorhoas. După toate aceste pregătiri, Lucius, se ridică şi făcu semn că a isprăvit. Luptă avea să înceapă.

Tebanul înainta încrezător, iar Lucius îl aşteptă liniştit. Când mâinile păstorului atinseră umerii lui, romanul scoase un strigăt înăbuşit. În acelaşi timp, se plecă sprijinindu-se într-un genunchi şi-şi încolăci braţele în jurul picioarelor tebanului. Apoi, cu o uşurinţă uimitoare, ridică pe vlăjgan în aer. Mişcările sale erau atât de repezi şi de îndemânatice încât adversul nu avu nici răgazul, nici puterea de a li se împotrivi. Acum el era ridicat în aer, iar braţele sale nu găseau nimic de ce să se sprijine.

Un minut, spectatorii avură impresia că asistă la lupta dintre Hercule şi Anteu.

Tebanul îşi apăsă mâinile pe umerii lui Lucius şi căută să scape din strânsoare: toate sforţările fură zadarnice însă. Degeaba căuta fostul păstor să-şi încolăcească picioarele în jurul mijlocului romanului; de data aceasta, Laocoon avea să triumfe asupra şarpelui. Şi cu cât erau mai mari sforţările tebanului, cu atât mai puternică devenea şi strânsoarea lui Lucius. Nemişcat pe locul său, cu capul sprijinit pe pieptul adversarului ca pentru a-i asculta suflarea, strângându-l din ce în ce mai tare, rămase astfel câteva clipe; în acest timp, tebanul slăbea din ce în ce. Picături de sudoare rece îi şiroiau pe tot corpul; picioarele se desprinseră din jurul corpului lui Lucius, iar capul şi braţele sale se plecară pe spate.

Romanul nu-l slăbi decât atunci când o şuviţă de sânge ţâşni din gura lui; tebanul căzu leşinat la pământ.

Nici un strigăt de bucurie şi nici o bătaie din palme nu se auziră, mulţimea era tăcuta. Nimeni nu putea spune însă că lupta nu fusese dreaptă; Lucius câştigase o victorie cinstită.

Cu toate acestea, lupta stârni mult interes.

Imediat după ce sclavii scoaseră din arenă pe învins, privirile mulţimii se îndreptară spre atlet care – datorită îndemânării de care făcuse dovadă – făgăduia să fie un adversar de temut.

Spectatorii fură însă dezamăgiţi.

Într-adevăr, pe când Lucius se pregătea pentru a doua luptă, atletul înainta spre el, se aruncă în genunchi şi ridică mâna, semn că se socotea învins.

Lucius nu părea deloc uimit, ba chiar, fără să întindă mâna atletului, se uită la mulţimea de faţă şi o întrebă din privire dacă i-ar putea tăgădui cumva izbândă.

Nimeni nu rosti vreun cuvânt de împotrivire, nimeni nu trăda vreo nemulţumire.

Lucius se îndreptă, în mijlocul unei tăceri de mormânt, spre proconsul, care-i întinse coroana învingătorilor.

În acest moment izbucniră câteva aplauze. Nu erau însă decât sclavii de pe vasul romanului, care se bucurau de

succesul stăpânului lor.
Nimeni nu duşmănea totuşi pe Lucius; dar o teamă de nedescris cuprinsese mulţimea de spectatori.
Această putere supraomenească, unită cu atâta vigoare şi tinereţe, reaminteau străluciri ale vremurilor trecute: toţi se gândeau cu mândrie la numele lui Teseu şi al lui Pirithous şi fiecare, deşi nu se vorbiseră între ei, socotea un adevărat semizeu pe tânărul roman. Recunoaşterea înfrângerii fără luptă, de către public, ascultarea sclavului său, dădeau oarecare temei acestui gând.
Astfel, când învingătorul ieşi din arenă, sprijinindu-se cu un braţ de umărul lui Amicles, iar cu altul de Sporus, toată mulţimea îl petrecu până în pragul casei sale.
Ajunşi la porţile oraşului, fură întâmpinaţi de fecioarele şi de femeile care nu putuseră asista la lupte, dar care aşteptau pe învingători cu coroniţe de lauri.
Lucius căuta cu privirea pe Acteeea, dar ea, fie prea fricoasă, fie prea ruşinoasă, nu se afla acolo. Atunci el se grăbi spre casă nădăjduind că tânăra corintiană îl va aştepta în prag.
O găsi pe Acteea, nu în faţa porţii, ci într-un mic vestibul, îngenuncheată înaintea statuii Dianei.
Atunci el se îndreptă spre ea şi-i puse pe cap coroana pe care o câştigase.
Acteea se întoarse scoţând un ţipăt de spaimă; ochii arzători şi mândri ai lui Lucius îi vestiră atunci, mai bine decât searbădă coroană, că într-adevăr, tânărul roman câştigase primul trofeu al Greciei.
Capitolul IV.
A doua zi, încă de dimineaţă, Corintul îşi reîmprospăta hainele de sărbătoare.
Cu toate că nu erau antice, întrecerile de care se desfăşurau întotdeauna într-un cadru foarte solemn. Ele aveau loc în prezenţa zeilor; statuile acestora, strânse în timpul nopţii, în templul lui Jupiter, situat aproape de poarta Leche, adică spre partea răsăriteană a oraşului

pentru a ajunge la pista specială construită în acest scop, ce se găsea la celălalt capăt al cetăţii, adică în apropiere de portul Crissa.

Spre orele zece dimineaţa, adică – după socoteala romană – spre al patrulea ceas al zilei, se formă cortegiul.

Carul de aur al proconsulului Lentulus, îmbrăcat în mantia triumfătorilor, mergea în frunte.

În urma lui venea o trupă călare, alcătuită din tineri între patrusprezece şi cincisprezece ani, toţi fii de luptători vestiţi.

Urmau concurenţii zilei, în fruntea cărora se afla carul lui Lucius.

Deasupra capului său strălucea un cerc luminos, asemănător cu acela pe care pictorii îl zugrăvesc în jurul soarelui. Apropierea dintre fiinţa lui şi un semizeu era încă şi mai mare; barba lui părea presărată cu grăunţe strălucitoare de aur.

Îndărătul lui venea mândru un tesalian, îmbrăcat într-o haină galbenă şi conducând un car de bronz tras de patru cai negri.

Ceilalţi doi erau, unul, un atenian ce pretindea a fi urmaşul lui Alcibiade, celălalt, un sirian cu faţa arsă de soare.

Primul purta o tunică albastră. Pletele sale negre şi parfumate fâlfâiau în vântul dimineţii.

Celălalt era înfăşurat într-o mantie albă legată la mijloc cu o centură persană. Pe cap purta un turban tot atât de alb ca şi zăpada care străluceşte pe piscurile muntelui Sinai.

Urma o trupă de harpişti şi de flautişti, în mijlocul cărora se aflau mai marii slujitorilor zeilor. Aceştia duceau vase de argint, pline cu parfum sau cu mirodenii fumegânde care răspândeau în aer un balsam îmbătător.

Defilarea se termina cu câteva care trase de armăsari şi escortate de cavaleri şi de nobili ce duceau statuile celor doisprezece zei.

Cortegiul avea să treacă printre două rânduri de case împodobite cu tablouri, covoare, sau având în prag statuile

protectorilor.
Ajunşi în faţa porţii lui Amicles, Lucius privi într-acolo, căutând-o pe Acteea. În sfârşit, după un baldachin tânărul zări capul iubitei sale, împodobit cu coroana pe care cu o seară mai înainte o pusese la picioarele ei. Dindărătul baldachinului care îi acoperea faţa, corintiana auzi un glas fermecător care-i striga:
— O! Încântătoarea mea gazdă, întâmpină-mă la întoarcere şi atunci voi schimba coroana ta de măslin cu una de aur.
Spre miezul zilei, cortegiul ajunse la intrarea circului. Era o clădire înaltă, împrejmuită de un zid de vreo trei metri; numai în patru părţi se lăsase o spărtură pentru trecerea carelor. Din loc în loc, pe tot cuprinsul arenei se ridicau altare sau piedestale care, pentru această sărbătoare, aşteptau statuile zeilor.
La un capăt al circului se aflau grajdurile, la celălalt băncile de piatră dispuse în formă de amfiteatru. La fiecare capăt al zidului se zăreau trei ţăruşi înfipţi în pământ; cei ce voiau să câştige cursa, trebuiau să-i înconjoare de şapte ori.
Conducătorii carelor se îmbrăcaseră, după cum am spus mai sus, în haine de culori diferite. Cei ce pariaseră pentru unul sau pentru altul dintre concurenţi se îmbrăcaseră în culoarea concurentului respectiv.
Toate băncile erau ocupate de o mulţime care unea entuziasmul pe care-l stârneau luptele, cu interesul lor personal.
Femeile, ce se recunoşteau după vălul lor colorat la fel cu haina concurentului preferat, aveau de astă dată încuviinţarea să asiste la competiţii.
Când se opri zgomotul cortegiului, o mişcare ciudată străfulgera toată această mulţime ale cărei capete se mişcau întocmai unor valuri vijelioase.
În sfârşit, după ce carele trecură, mulţimea de noi spectatori astupă golul porţilor.

Nici un sfert din cei sosiţi acum nu putură să pătrundă în circ sau nu fură în stare să-şi asigure un loc de unde să poată zări ceva. Rămaseră în afara zidurilor şi erau mereu împinşi înapoi de garda proconsulului. Fiecare căuta câte o ridicătură de pe care să poată privi; mulţi din ei se căţărau pe crengile copacilor, se suiau pe ziduri sau, în sfârşit, se urcau în podurile caselor mai înalte.

Puţin timp după ce fiecare izbutise să-şi dobândească un loc, se deschise poarta cea mare a circului şi apăru Lentulus. Prezenţa lui puse capăt nerăbdării. Toţi erau curioşi să-l asculte şi aşteptau în tăcere.

Fie din încredere faţă de Lucius, care ieşise învingător cu o seară mai înainte, fie pentru a măguli pe împăratul Nero care proteguia culoarea verde, proconsulul lepădase mantia sa de purpură şi venise îmbrăcat cu o haină de culoarea speranţei.

Carul său, urmat de cel al zeilor şi de muzicanţi, făcu înconjurul circului, iar harpiştii şi flautiştii nu încetară să cânte decât atunci când toate statuile fuseseră aşezate pe piedestalele respective.

Lentulus dădu atunci semnalul, aruncând în mijlocul circului un steguleţ alb.

Îndată, un soldat călare pe un cal fără căpăstru, îmbrăcat în costumul lui Mercur, se repezi şi fără să coboare, luă în vârful unei săbii steguleţul. Înconjură apoi arena şi aruncă sabia cu steguleţul peste poarta îndărătul căreia aşteptau concurenţii. Atunci apărură în mijlocul pistei cele patru care.

Patru bileţele albe, pe care erau înscrise numele conducătorilor, fură aruncate într-o urnă; soarta avea să hotărască ordinea plecărilor, astfel că cei ce trebuiau să fie mai depărtaţi de centru, adică cei care aveau de parcurs cercuri mai mari, nu se puteau plânge decât de vitregia norocului.

Proconsulul amestecă bileţelele şi le trase afară unui câte unul.

Primul ales fu sirianul, cel cu turbanul alb. Imediat, acesta îndreptă carul său lângă zid.

Al doilea era atenianul cu tunica albastră. Se duse numaidecât lângă tovarăşul său.

Urmau tesalianul şi Lucius, căruia voinţa zeilor îi atribuise locul cei mai neprielnic, ca şi cum stăpânitorii divini ar fi fost geloşi de izbândă câştigată cu o zi mai înainte.

De îndată ce cei patru concurenţi se aflară aşezaţi pe linii paralele, sclavii începură să îndrepte hamurile cailor şi să treacă prin faţa ochilor acestor nobile animale nişte steguleţe de diferite culori; aceasta pentru a le mări curajul.

…Un minut de aşteptare. Se făcură alte prinsori, alte pronosticuri, fiecare vorbea în şoaptă cu vecinul său.

Se auzi sunetul trompetei. Spectatorii se aşezară pe locurile lor; această mulţime, care până mai adineauri era atât de gălăgioasă, deveni deodată foarte tăcută. Fiecare era nerăbdător.

La ultimul sunet al instrumentului, cele patru care porniră în goana cailor.

Primele două ocoluri erau pe sfârşite; totuşi, concurenţii erau cam la acelaşi nivel.

Dar cei ce se pricepeau îşi puteau da seama acum de calitatea cailor.

Sirianul nu-şi stăpânea decât cu greu caii – obişnuiţi cu întrecerile din deşertul arzător – pe care, numai cu multă răbdare şi îndemânare îi deprinsese să tragă la car. Fiecare ştia că dacă el i-ar fi putut lăsa liberi, ar fi fugit mai repede chiar decât acel arzător simun al stepei pe care-l întrecuseră de atâtea ori.

Atenianul îşi adusese caii din Tracia, dar tot aşa de mândru ca şi străbunii lui eroi, nu se ocupase de ei; sclavii fuseseră însărcinaţi cu dresarea armăsarilor. Acum, ei nu voiau să asculte de această mâna şi nici de acest glas necunoscut.

Din contră, tesalianul părea foarte stăpân pe echipajul său şi pe acei cai din Elida pe care-i hrănise cu mâna sa şi pe care-i deprinsese să alerge între Pencus şi Enipe, adică pe care-i obişnuise să acopere aceeaşi distanţă pe care o parcurseseră şi caii lui Ahile.

Lucius conducea armăsarii aduşi din Moesia, cântaţi până şi în poeziile lui Virgiliu.

Strămoşul acestora părea a fi fost însuşi Eol, zeul vântului, atât de repede fugeau.

Şi, cu toate că el avea să parcurgă distanţa cea mai mare, nu trebuia nici să-i grăbească şi nici să le domolească avântul. Îi lăsa să fugă în galop căci acesta părea mersul lor obişnuit. Astfel, soarta îl favoriza.

La al treilea ocol, sorţii câştigului se statorniciseră şi mai mult: atenianul lăsase cu două lungimi în urmă pe tesalian iar sirianul, strângând frânele cailor săi, se lăsase întrecut, sigur că-şi va putea oricând recâştiga pierderea.

Lucius, surâzător şi nepăsător, părea că priveşte desfăşurarea unei lupte pentru care nu ar fi avut nici un interes.

Numai la cel de-al patrulea înconjur, o întâmplare puţin obişnuită atrase atenţia publicului asupra carului său: biciul îi scăpă din mină. Romanul opri atunci caii, coborî din car şi ridică obiectul ce până acum nu fusese folosit. Astfel fu mult depăşit de adversarii lui.

Oricât de repezi ar fi fost mişcările lui – şi într-adevăr ele nu fură mai îndelungi decât brazda luminoasă a fulgerului – năzuinţele celor ce se încrezuseră în triumful verdelui, fură spulberate.

Teama lor nu dură însă decât o clipă, căci Lucius se plecă asupra cailor scoţând un şuierat ciudat. Şi, deşi el nu se folosise nici de usturimea biciului şi nici de îmboldirea gestului, armăsarii conduşi de mâinile sale pricepute o porniră în galop. Fugeau atât de repede încât îţi dădeau impresia că erau înaripaţi.

Astfel se explică faptul că înainte de a se fi terminat al patrulea tur, carul lui Lucius se găsea în acelaşi loc pe care-l ocupase înainte.

A cincea cursă începuse. Atenianul nu mai era stăpân pe caii săi, care nu mai puteau fi stăviliţi în cursa lor nebunească. Întrecuse de mult pe ceilalţi concurenţi, dar nici publicul şi nici chiar el nu puteau fi înşelaţi de acest succes iluzoriu. Privea cu mare grijă pe urmăritorii săi, dar în loc să încerce a potoli avântul cailor, îi biciuia, nădăjduind astfel că, înainte ca animalele să fie prea ostenite, va fi destul de îndepărtat pentru a nu mai putea fi întrecut. Îşi dădea seama că nu-şi mai putea conduce carul, deoarece, fiindu-i frică să nu se ciocnească de vreun ţăruş, nu încercă să se apropie de semnul menit să-i micşoreze distanţa pe care trebuia s-o parcurgă. Se menţinea astfel la aceeaşi depărtare pe care soarta i-o hărăzise încă de la început.

Mai rămâneau doar două ocoluri. După neliniştea spectatorilor – şi chiar a concurenţilor – ar fi înţeles uşor că se apropie sfârşitul.

Cei ce pariaseră pe albastru, îngrijoraţi de izbândă lor vremelnică, strigau atenianului să încerce a potoli fuga cailor săi, dar armăsarii, luând aceste ţipete drept imbolduri, fugeau şi mai repede, lăsând să se înţeleagă prin aceasta că în curând vor fi la capătul sforţărilor.

În acest moment, sirianul slobozi hamurile: caii deşertului putură astfel să cucerească distanţa pierdută.

Tesalianul, uimit de acest fapt, atâta printr-un glas tunător armăsarii carului său care porniră cu iuţeala unui vârtej de vânt.

Lucius se mulţumi doar să şuiere încă o dată.

…Totuşi, atenianul fu ajuns de cei doi potrivnici, pe care soarta îi aşezase la dreapta şi la stânga lui. Înţelese că dacă ar lăsa între carul său şi primul ţăruş o depărtare destul de mare pentru trecerea altui echipaj, ar fi pierdut orice speranţă de câştig. Se apropie atunci de zid, împiedicând pe sirian să-l ocolească. Acesta se plecă spre dreapta,

încercând să treacă printre carul tesalianului şi cel al atenianului, dar distanţa dintre ei era prea mică.

Carul tesalian era însă mai uşor şi mai puţin solid decât al sirianului. Se hotărî deci să se îndrepte direct contra lui; cât ai clipi din ochi, roata şi osia acestuia fură rupte, iar calul şi călăreţul, aruncaţi în mijlocul arenei.

Cu toată îndemânarea acestei manevre şi cu toată repeziciunea căderii provocate, sirianul fusese întârziat; dar îşi câştigă în scurt timp vremea pierdută.

Astfel, la a şasea cursă, atenianul şi cei doi adversari ai săi, pe care-i lăsase cu atâta în urmă, ajunseră la ţăruş în acelaşi timp. Chiar înainte de împlinirea ultimei părţi a înconjurului el fusese depăşit.

Acum nu mai rămâneau să lupte decât arabul şi romanul, verdele şi albul.

Dar goana acestor opt cai era atât de mare şi totuşi atât de egală încât s-ar fi crezut că sunt înhămaţi la acelaşi car.

Un nor de praf înconjura cele două echipaje; nu se auzea decât zgomotul unei singure roţi, atât de potrivită era fuga cailor; nu se deosebea decât un singur suflu, atât de înfrăţiţi păreau armăsarii în alegerea lor.

Toată lumea se ridicase în picioare. Cei ce pariaseră fluturau steguleţe albe sau verzi, iar cei ce pierduseră, înflăcărau prin ţipetele şi aplauzele lor pe cei doi vrăjmaşi.

…Se părea că sirianul va câştiga căci carul său întrecuse cu puţin pe cel al lui Lucius.

Atunci, Lucius îşi biciui armăsarii. Se auzi un nechezat dureros. Dar caii lui se repeziră înainte şi întrecându-i pe ceilalţi cu aproape cincizeci de metri, câştigară întrecerea căci făcuseră cele şapte înconjururi ale arenei…

Din toate părţile se auziră strigăte de bucurie.

Tânărul roman, necunoscut până ieri, era asemănat cu Teseu, cu Castor sau chiar cu Apollo care „s-a întors din nou pe pământ”.

Mulţimea aplauda. Crainicul vestea lumii întregi izbânda lui. Lentulus se îndreptă spre el, pentru a-i împodobi capul

cu o coroană de aur şi de argint. În acelaşi timp, Lucius se urcă pe un piedestal pentru a putea fi văzut de toţi, ca şi când ar fi din totdeauna deprins cu asemenea victorii.

Înapoie apoi proconsulului răsplata bănească care-i fusese adusă într-un vas de argint, pentru a fi împărţită bătrânilor şi săracilor.

Făcu semn lui Sporus care se apropie de el întinzându-i un porumbel luat din colivia Acteei. Lucius petrecu în jurul piciorului gingaşei păsări o fâşie de purpură, de care legă două frunzuliţe de aur din coroana sa şi dădu drumul zburătorului care se îndreptă ca o săgeată spre casa lui Amicles.

Capitolul V.

Cele două victorii ale lui Lucius şi împrejurările ciudate care le întovărăşeau minunaseră, aşa cum am spus mai înainte, pe spectatori.

Altădată, Grecia fusese pământul îndrăgit al zeilor; Apollo, izgonit din cer, se făcuse păstor şi păzise turmele lui Ahmed, regele Tesaliei; Venus, născută din spuma apelor şi împinsă la mal de Tritoni, coborâse aproape de Helos şi apoi, liberă să-şi aleagă lăcaşul de închinăciune, preferase Gnidul, Paphos, Idalia şi Cytera oricărei alte ţări din lume; în sfârşit, arcadienii, tăgăduind cretanilor cinstea de a fi compatrioţii regelui zeilor, dăduseră naştere lui Jupiter pe înălţimile muntelui Lyceu.

Poate că această pretenţie nu era adevărată; ceea ce e sigur însă, e faptul că Marele Zeu şi-a aşezat tronul pe piscurile înnourate ale Olimpului.

Toate aceste amintiri se perindară prin mintea spectatorilor numai datorită lui Lucius. Într-adevăr, dacă romanii reuşiseră să zdrobească viitorul acestui falnic popor, nu reuşiseră să nimicească nici trecutul lui şi nici imaginaţia lui poetică.

Astfel se explică de ce la concursul celui mai bun cântăreţ, ceilalţi concurenţi părăsiră întrecerea văzând soarta celor care până aici se măsuraseră cu tânărul roman.

Ne amintim de păţania lui Marsyas care s-a luptat cu Apollo şi de aceea a lui Pierides care a îndrăznit să dispreţuiască pe cele două muze.

Lucius rămase aşadar, singurul din cei cinci concurenţi; cu toate acestea, proconsulul hotărî că serbarea să aibă loc în ziua şi la ora fixată.

Cântarea aleasă de Lucius interesa foarte mult pe corintieni; era un poem despre Medeea, al cărui autor părea a fi însuşi împăratul Nero.

Cunoaştem cu toţii povestea: vrăjitoarea, condusă la Corint de Jason care o răpise dar care o părăsise în acest oraş, îşi abandonase copiii punându-i la picioarele altarelor, lăsându-i astfel în paza zeilor. În acest timp, folosindu-se de o haină asemănătoare celei a lui Nesus, ea îşi otrăvise rivală. Corintienii, înspăimântaţi de fărădelegea mamei, aruncară afară din templu pe copii şi-i omorâră cu pietre.

Mişelia nu rămase însă nepedepsită. Zeii erau mâniaţi că voinţa le fusese nesocotită iar sfinţenia lăcaşurilor de închinăciune pângărită: în scurt timp, toţi copiii corintieni se îmbolnăviră.

Deşi trecuseră cincisprezece veacuri de atunci, urmaşii criminalilor tăgăduiau crima părinţilor lor.

Dar la sărbătoarea anuală, în ziua omorârii celor doi nevinovaţi, obiceiul de a îmbrăca pe copii într-o mantie neagră şi de a-i râde pe cap până la vârsta de cinci ani, dovedea cu prisosinţă că cetăţenii Corintului căutau o ispăşire. De la sine înţeles, prin urmare, de ce era atât de mare curiozitatea spectatorilor.

Fiindcă localul era prea mic – mult mai neîncăpător decât stadionul sau hipodromul – nu toată lumea care venise la Corint putea încăpea în teatru. Numai vreo două mii de spectatori trebuia să aibă norocul să audă pe cântăreţul roman.

De aceea, celor mai nobili dintre corintieni şi celor mai de vază dintre străini, li se împărţiseră nişte tăbliţe de aramă pe care erau săpate numere corespunzătoare semnelor

încrustate în spatele băncilor din amfiteatru. Mai mulţi oameni, anume însărcinaţi, aveau grijă ca toată lumea să fie aşezată şi ca nimeni să nu ocupe locul altuia. Astfel, cu toată mulţimea care venise până la porţile teatrului, totul se petrecea într-o ordine admirabilă.

Pentru a feri lumea de pârjolul soarelui de mai, teatrul era acoperit cu un „velarium”, un fel de val, ţesut din mătase şi împodobit, din loc în loc, cu stele de aur. În mijlocul lui era pictat Nero, înfăşurat în mantia triumfătorilor.

Dar cu toată umbra pe care o răspândea acest acoperiş, mulţi tineri, din cauza căldurii sufocante, ţineau în mână un fel de evantaie din pene de păun, prin mişcarea cărora răcoreau pe femeile culcate pe perne de purpură sau pe covoare persane, puse de sclavi pe băncile destinate stăpânelor lor.

Printre aceste femei era şi Acteea care, neîndrăznind să poarte cele două coroane date de învingător, îşi împodobise capul numai cu frunzuliţele de aur aduse de porumbel. Dar în jurul ei nu se vedeau tineri ca pe lângă celelalte femei. Stătea alături de tatăl său a cărui fără serioasă, dar surâzătoare, arăta pe de o parte interesul pe care-l punea în succesul oaspetelui său, iar pe de altă parte, mândria pe care o simţise la gândul că el era gazda acestui semizeu. Numai el, încrezător în soartă lui Lucius, înduplecase pe fiica sa să vină la teatru.

Clipa începerii spectacolului se apropia; fiecare aştepta cu nerăbdare şi cu uimire.

Deodată se auzi un bubuit asemănător tunetului. O ploaie măruntă începu să cadă. Spectatorii o priveau ca pe o mare binefacere, căci ea era menită să împrospăteze aerul îmbâcsit.

Toată lumea aplaudă zgomotos, căci tunetul era produs de doi oameni ce rostogoleau în dosul scenei, un vas de aramă în care puseseră mai multe pietre. Era semnalul lui Claudius Pulcher, inventatorul acestui procedeu de semnalizare prin care se vestea începutul spectacolului.

Iar ploaia nu era altceva decât miresme de parfumuri amestecate cu şafran de Cilicia, care se revărsau în mici şuvoaie din statuile răspândite în jurul teatrului.

Puţin după aceea, vălul fu coborât şi Lucius apăru pe scenă, ţinând într-o mâna o liră. La stânga lui păşea comicul Paris care avea să facă gesturile exprimate de cânt. În urma lor sosea corul, condus de un flautist.

Încă de la primele sunete, toată lumea îşi putea da seama că tânărul roman era un cântăreţ dibaci.

Într-adevăr, înainte de a începe melodia Medeei, Lucius execută două game, adică produse cele două sunete excreme pe care le poate intona vocea omenească. Numai după această introducere îşi începu cântarea.

— Povestea – după cum am spus mai sus – redă păţaniile Medeei, adică nenorocirile acelei femei răpitor de frumoasă, ale acelei atotputernice vrăjitoare.

Ca un artist ce era, Împăratul Claudius Caesar Nero începuse povestirea prin descrierea momentului în care Jason, ajungând cu vasul său „Argo” pe malurile Colchidei, o întâlneşte pe Medeea, fiica regelui Etes care tocmai culegea flori.

La auzul acestor cuvinte, Acteea tresări: tot astfel îl văzuse şi ea pe Lucius pentru prima oară. Şi ea culegea flori pe mal atunci când vasul romanului se oprise pe ţărmul Corintului. Iar în întrebările lui Jason şi răspunsurile Medeei, recunoscu cuvintele care fuseseră schimbate între ea şi Lucius.

În acest moment, Sporus, profitând de o întrerupere a corului, se îndreptă spre stăpânul său cu o liră ioniană, adică numai cu unsprezece coarde.

Era acelaşi instrument cu care Timoteu încercase să încânte urechile lacedemonienilor, dar din cauza căreia – căci eforii îl credeau prea femeiesc – divinul cântăreţ fu învinuit că vrea să corupă tinerii spartani. Nu e mai puţin adevărat însă că această hotărâre fu luată pe timpul bătăliei

dintre Egos şi Patmos, care se sfârşi prin triumful spartanilor asupra Atenei.

De atunci se scurseseră patru secole. Sparta fusese zdrobită, Atena era sclava Romei, Grecia nu era decât o provincie: prezicerea lui Euripide se îndeplinise întocmai.

Dar cu toate că nu adăugase lirei sale cele patru coarde, Lucius fu aplaudat cu entuziasm.

Cât despre Acteea, ea asculta cu mare înflăcărare glasul cântăreţului; se părea chiar că iubitul său povestea întâmplările propriei vieţi.

Ca şi Jason, Lucius lupta pentru un premiu minunat, ca şi pentru Jason, cele două victorii ale sale prevedeau că şi de astă dată vă fi învingător. Dar pentru a sărbători izbânda avea nevoie de altă liră decât aceea care-i cântase dragostea. Astfel, după ce o întâlnise pe Medeea în templul Hecatei, el obţinuse de la iubita sa ajutorul artei sale misterioase şi cele trei talismane care aveau să-l facă să biruiască toate piedicile ivite în calea cuceririi gloriei supreme. Porneşte la această cucerire cu o liră lidiană, adică cu un instrument ce scoate cinci sunete foarte groase, când foarte subţiri.

Acteea freamătă din tot corpul căci în mintea să nu-l putea despărţi pe Jason de Lucius.

Urmăreşte până la incinta sfânta pe acest erou de neînvins. Aici, dă peste doi tauri gigantici cu coarnele de aramă care scot flăcări pe nări; dar de îndată ce Jason îi atinge cu biciul său fermecat, animalele se lasă înhămate la un plug de diamant cu care, priceputul agricultor ară ogoarele lui Marte.

De aici, el trece în cea de a doua incinta: Acteea îl urmează. Îndată ce intră acolo, un şarpe se arată printre ramurile unui măslin care-i servea drept ascunzătoare şi se îndreaptă, şuierând spre el. Atunci începe o luptă pe viaţă şi pe moarte. Jason este însă invulnerabil. Otrava şarpelui nu-l ucide pe luptător, strânsoarea lui nu-l înăbuşă, dar fiecare

lovitură de sabie a eroului răneşte de moarte înspăimântătoarea reptilă.

În curând şarpele va fi cel care dă înapoi şi Jason cel care atacă. Reptilă fuge dar omul o urmăreşte. Şarpele intră într-o văgăună strâmtă şi întunecoasă. Jason se târăşte după ea şi în scurt timp iese din nou la lumina zilei ţinând în mină capul duşmanului. Se reîntoarce pe ogor şi seamănă în brazdele arate de plugul sau, dinţii reptilei. Din fundul pământului răsar atunci o ceată de oameni înarmaţi care se năpustesc asupra lui. Jason aruncă în mijlocul lor piatra pe care i-o dăduse Medeea. Oamenii încep să se lupte între ei şi Jason, liber, poate veni până în mijlocul celei de a treia incinte unde se află arborele cu trunchiul de argint, cu frunzele de smarald şi fructele de rubin, pe ramurile căruia se găseşte pielea aurie a ţapului Phryxus.

Mai rămâne însă un duşman mult mai înfiorător decât ceilalţi doi: este un dragon gigantic cu aripi de diamant, tot atât de invulnerabil ca Jason şi acesta porneşte lupta împotriva lui. De data aceasta, trebuie să lupte cu altfel de arme. Jason pune pe pământ un vas plin cu lapte. Fiara se adapă din această băutură care o adoarme pe loc. Fiul lui Eson fură pielea ţapului.

…În acest moment, Lucius reluă lira ioniană, căci acum, Medeea aşteaptă pe învingător.

Jason găseşte însă cuvinte potrivite, care hotărăsc pe iubita sa să-şi părăsească patria şi familia pentru a-l urma pe neţărmurita întindere a valurilor.

Lupta e lungă şi aprigă dar tot dragostea triumfă până în cele din urmă: pe jumătate goală, Medeea îşi părăseşte bătrânul tată în timp ce acesta doarme.

Ajunsă la poarta palatului, simte o dorinţă nestăvilită de a mai vedea încă o dată pe acela care i-a dat zile. Ruşinată de ea însăşi, ţinându-şi respiraţia, se reîntoarce şi pătrunde în camera bătrânului, se pleacă peste el, îi sărută părul alb, scoate un ţipăt sfâşietor pe care bătrânul îl ia drept glasul visului şi revine la iubitul ei care o aşteaptă în port şi care o

duce aproape leşinată pe bordul vasului său, construit de Minerva.

Medeea priveşte tristă cum dispare în negură linia ţărmului natal, cum se pierd în depărtare malurile patriei sale.

Înţelege acum că a părăsit Asia pentru Europa, tatăl pentru soţ, trecutul pentru viitor.

Această a doua parte a poemului fu cantată cu atâta înflăcărare, încât toate femeile ascultau cu cea mai mare emoţie.

Acteea, ca şi Medeea, stăpânită de fiorii dragostei, cu ochii aţintiţi, cu buzele strânse, cu răsuflarea înceată, părea că ascultă povestea propriei sale existenţe, că priveşte un spectacol minunat care-i înfăţişează în acelaşi timp trecutul şi viitorul.

Astfel, în momentul în care Medeea, cu sufletul sfâşiat de durere, sărută pentru ultima dată pletele tatălui său, tânăra corintiană se plecă peste Amicles şi-şi sprijini capul pe umărul său.

Triumful lui Lucius fu desăvârşit: la prima întrerupere a poemului fusese aplaudat furtunos. Acum, din toate părţile se auzeau strigăte de bucurie şi freamăt de preamărire; numai el putu să pună capăt acestei izbucniri de entuziasm, atunci când îşi reluă lira pentru a cânta ultima parte a poemului.

Dar trebui să-şi schimbe din nou instrumentul: acum nu mai avea să descrie dragostea voluptuoasă şi nici triumful iubitului asupra războinicului, ci nerecunoştinţa omenească, gelozia femeii, aşadar, o patimă vijelioasă, răzbunătoare, ucigătoare, sentimente pe care nu le putea exprima decât lira doriana.

Medeea se află pe bordul vasului vrăjit. Se opreşte în Phiacia şi se îndreaptă spre Iolchos unde are de îndeplinit o datorie sfântă: să întinerească pe bătrânul tată al lui Jason. Apoi ajunge, la Corint, unde iubitul o părăseşte pentru a se căsători cu Creusa, fiica regelui din Epir. O soţie geloasă

avea să înlocuiască acum o iubită credincioasă. Ea îmbibă o rochie cu cea mai puternică otravă şi o trimite logodnicei care o îmbracă fără nici o frică, în timp ce aceasta moare chinuită în faţa necredinciosului Jason, Medeea îşi ucide propriii copii pentru a nu păstra nici o amintire din vremea cât i-a fost amantă lui Jason şi dispare într-un car dus de balauri înaripaţi.

La aceste cuvinte care puneau în seama mamei această fără-de-lege, corintienii se simţiră mândri.

Aplauze, strigăte, tropote se auziră de pretutindeni, dar pe deasupra tuturor răzbătea glasul majestuos al castagnetelor care, pentru teatrul grec, înfăţişau entuziasmul suprem.

…Cântăreţul nu fu răsplătit numai cu coroana de măslin pregătită de proconsul, ci şi cu o ploaie de flori şi coroniţe aruncate de femei în mijlocul teatrului. S-ar fi putut crede chiar că Lucius va fi înăbuşit de aceste flori, dar el, nepăsător, ca şi cum s-ar fi aşteptat la un asemenea triumf, căuta din ochi, printre toate acele femei, pe cea datorită farmecului căreia cântase.

O zări aplecată peste umărul lui Amicles, aproape leşinată de emoţie şi purtând pe cap coroniţa de flori.

Tânărul o privi cu ochi atât de drăgăstoşi, întinse spre ea braţe atât de rugătoare, încât Acteea, ducând mâna la cap, îşi desprinse coroniţa, dar neavând puterea de a o arunca până la picioarele iubitului, o lasă să cadă în mijlocul orchestrei şi plângând de ciudă, se aruncă în braţele tatălui său.

A doua zi de dimineaţă, o corabie aurie plutea pe undele azurii ale golfului Corint. Era asemănătoare cu vechiul „Argo”, căci ca şi el, ducea spre zări necunoscute o altă Medee necredincioasă faţă de tatăl şi de ţara sa.

Era Acteea care, aplecată pe umărul tânărului roman, privea cum dispar în zare munţii Citerionului, la poalele cărora se afla Corintul. Ea rămase astfel până când totul dispăru în zare. Când nimic nu se mai văzu, când totul

fusese înghiţit de depărtarea nemiloasă, Acteea, într-un ultim suspin, leşină şi căzu la picioarele lui Lucius.

Capitolul VI.

Când fugara îşi reveni în simţiri, se afla într-o cabină a corăbiei. Lucius era lângă ea şi-i susţinea capul cu părul despletit. În celălalt colţ, tigroaica, culcată pe un covor de purpură brodat cu aur, dormea un somn netulburat.

Se lăsase noaptea. Prin deschizătura tavanului se putea zări cerul minunat al Ioniei, presărat cu stele scânteietoare.

Vasul se legăna uşor pe valurile spumoase; toată natura părea atât de liniştită şi de înmiresmată, încât Acteea crezu un moment că nu-şi părăsise vălul de fecioară.

Lucius pândea orice mişcare a ei şi atunci când observă că iubita să se trezise, pocnind din degete, chemă o sclavă.

Aceasta intră numaidecât, ţinând în mână un bastonaş de ceară încălzită şi aprinse cu el lampa de bronz de la picioarele patului.

De îndată ce sclava apăruse, Acteea îşi ţintise privirile asupra ei şi o urmărise cu o curiozitate din ce în ce mai mare: o vedea pentru prima oară şi totuşi, ea nu-i era necunoscută. Într-adevăr, trăsăturile feţei sale îi trezeau amintiri apropiate, cu toate acestea nu putea şti cine e.

Felurite gânduri se ciocneau în mintea corintienei care, neputând suporta greutatea lor, închise ochii şi încercă să adoarmă iarăşi.

Lucius făcu un semn sclavei să rămână în cabină pentru a veghea somnul Acteei, iar el ieşi pe punte. Sclava, rămasă singură cu Acteea, o privi cu multă tristeţe, apoi se culcă pe covorul de purpură pe care era întinsă Phoebe şi-şi sprijini capul pe grumazul tigroaicei.

Stârnita în odihna ei, fiara deschise un ochi scânteietor şi sălbatic, dar recunoscând o prietenă, în loc s-o pedepsească pentru îndrăzneala ei, o linse pe mână şi se culcă din nou, nepăsătoare.

Se auzea o melodie înălţătoare care venea dinspre celălalt capăt al corăbiei: era acelaşi cânt pe care Acteea îl auzise în

momentul în care vasul acostase în portul Corintului. De astă dată însă, tăcerea şi întunecimea nopţii îi împrumutau misterul şi farmecul lor.

Curând nu se mai auzi decât o singură voce. Lucius cânta o rugăciune închinată lui Neptun. Acteea recunoscu aceleaşi intonaţii pe care le auzise cu o zi mai înainte şi care o impresionaseră atât. Sunetele erau aşa de armonioase încât s-ar fi putut crede că sirenele ieşiseră în întâmpinarea vasului lui Ulyse.

Robită de încântarea acestei melodii, Acteea redeschise ochii obosiţi şi privind stelele de pe cer, uită, încetul cu încetul orice remuşcare şi nu se mai gândi decât la iubitul ei.

Ultimele ecouri ale lirei şi ale acelui glas minunat se pierduseră de mult în taina nopţii, dar Acteea mai asculta încă. Într-un târziu îşi plecă ochii şi zări din nou pe tânăra fată.

Ca şi stăpâna sa, aceasta părea stăpânită de un farmec ciudat. Privirile lor se întâlniră. Acteea îşi dădu din nou seama că mai întâlnise şi înainte aceşti ochi trişti.

Corintiana făcu un semn cu mâna. Sclava se ridică. După un minut de tăcere, Acteea fu cea care vorbi mai întâi:

— Cum te numeşti? Întrebă ea cu glas scăzut.

— Sabina, răspunse sclava.

Acteea tresări la auzul acestui cuvânt, căci şi vocea, ca şi figura tinerei roabe, îi păreau cunoscute. Numele însă nu-i trezea nici o amintire.

— Din ce ţară vii? Continuă Acteea.

— Am părăsit-o la o vârstă atât de mică, încât nici nu mai pot spune că am vreo patrie.

— Cine este stăpânui tău?

— Ieri am ascultat de Lucius. Azi sunt închinată Acteei.

— Îi aparţii de mult?

— De când mă ştiu.

— Şi… Fără îndoială că-i eşti foarte credincioasă?

— Ca o fiică tatălui său.

— Vino atunci lângă mine; să vorbim despre el.
Sabine se supuse. În ochii ei se citea însă o împotrivire vădită. Acteea, socotind-o drept frică, cuprinse mâna sclavei ca pentru a o linişti. Dar mâna ei era ca marmoră. Totuşi, ascultând de chemarea stăpânei sale, căzu, mai mult decât se aşeză, pe scaunul pe care i-l întindea Acteea.
— Nu crezi că te-am mai văzut vreodată?
— Nu, nu cred, murmură Sabina.
— Nici pe stadion, nici la circ, nici la teatru?
— Nu am părăsit niciodată corabia.
— Şi nici n-ai venit să priveşti izbânzile lui Lucius?
— Sunt obişnuită cu ele.
Tăcerea urmă după aceste întrebări şi răspunsuri schimbate, de o parte cu o curiozitate crescândă, iar de cealaltă parte cu dispreţ nestăvilit.
Sentimentele Sabinei erau atât de făţişe, încât nici chiar Acteea nu s-ar fi putut înşela asupra lor.
— Ascultă, zise tânăra corintiana, îmi dau seama că ai suferi foarte mult dacă ai să fii nevoită să-ţi schimbi stăpânui; de aceea, îi voi spune lui Lucius că nu vrei să-l părăseşti.
— Pentru numele lui Dumnezeu! Să nu faci asta, striga sclava cu glas tremurător. Când Lucius porunceşte ceva, trebuie să i te supui.
— Mânia să e oare atât de înfricoşătoare? Mai întrebă Acteea surâzând.
— Îngrozitoare, răspunse Sabina. Rostise acest cuvânt cu atâta frică încât Acteea se înfiora.
— Şi totuşi, adăugă Corintana, cei care îl înconjoară îi sunt foarte mulţi credincioşi: iată, nu mai departe acest Sporus.
— Sporus… Murmură sclava.
Acteea rămase tăcută acum îşi aducea bine aminte: Sabina semăna cu Sporus. Era uimită chiar că nu descoperise acest lucru decât atât de târziu. Cuprinse din nou mâinile sclavei şi privind-o în faţă o întrebă:
— Îl cunoşti pe Sporus?

— Este fratele meu, bâigui copila.
— Dar unde este acum?
— A rămas la Corint.
Uşa se deschise şi tânărul roman apăru în prag. Acteea, care mai ţinea încă mâinile Sabinei într-ale sale, simţi că un fior de spaimă străbătu trupul tinerei sclave. Lucius aţinti o privire pătrunzătoare asupra lor. Apoi, după un minut de tăcere, se adresă Acteei:
— Iubita mea nu vrei să profiţi de răsăritul soarelui pentru a respira aerul proaspăt al dimineţii?
Cu toate că vorbirea lui era liniştită şi duioasă, un sunet straniu şi strident vibra în fundul acestui glas pe care Acteea îl auzea pentru prima oară. Sufletul său fu cuprins de o groază instinctivă. Luă întrebarea drept ordin şi se pregătea să nu răspundă, ci să se supună. Dar puterile sale se împotriviră voinţei şi cu siguranţă că ar fi căzut grămadă dacă Lucius nu ar fi sprijinit-o.
Se simţi ridicată de braţele vânjoase ale iubitului şi tremurând, deşi nu-şi dădea seama de cauza spaimei sale, se lăsă condusă de el. Nu rostea nici un cuvânt şi ţinea ochii închişi, ca şi cum calea ei avea să ajungă la o prăpastie.
Când se află pe puntea corăbiei, se simţi înviorată. Briza mării era răcoroasă şi aducea parfumul unor flori suave. Lucius nu o mai cuprindea în braţele sale. Ea deschise ochii.
Era culcată într-un hamac cu ochiurile de aur, aşezat spre pupă şi fixat într-o parte de catarg, iar în cealaltă de o coloană sculptată ce-l susţinea. Lucius, rezemat de catarg, stătea în picioare lângă ea.
În timpul nopţii, corabia, împinsă de un vânt prielnic, ieşise din golful Corintului şi ocolind capul Elis, naviga acum între Zacint şi Cefalonia.
Soarele se ridica în spatele acestor insule, iar primele lui raze aureau crestele munţilor care le despărţeau în două. Atunci se întoarse spre Lucius şi-l întrebă:
— Suntem încă în Grecia?

— Da, răspunse acesta, iar miresmele care vin până la noi sunt cele ale trandafirilor din Samos şi ale portocalilor din Zacint. Iarna nici nu există pentru acesta două surori care se deschid la soare întocmai ca învelişurile Sorilor.

Frumoasa mea Acteea doreşte să poruncesc să i se clădească câte un palat în fiecare din aceste insule…?

— Lucius, întrerupse Acteea, mă înspăimântaţi câte odată, făcându-mi astfel de făgăduieli pe care numai un Zeu le-ar putea respecta. Cine eşti şi ce ascunzi? Eşti Jupiter? Te temi că nu cumva, dacă mi te-ai înfăţişa în adevărata ta splendoare, să fiu mistuită de fulgerul acela nemilos?

— Te înşeli! Nu sunt decât un biet cântăreţ căruia unchiul său i-a lăsat toată averea cu o singură condiţie: să-i poarte numele. Singura mea forţă stă în dragostea mea şi simt că ea e atât de puternică încât, în numele ei m-aş încumeta să îndeplinesc chiar şi muncile lui Hercule.

— Aşadar, mă iubeşti? Întrebă tânăra femeie.

— Da, lumina ochilor mei! Răspunse Lucius.

Romanul rostise aceste cuvinte cu atâta căldură şi adevăr, încât corintiana ridică mâna spre cer ca pentru a-i mulţumi pentru fericirea sa. În acest moment, ea uitase totul: regretele şi remuşcările se depărtau de sufletul său tot aşa după cum patria ei dispărea la orizont.

Navigară astfel pe o mare albastră şi sub un cer azuriu, timp de vreo şase zile. În cea de a şaptea, zăriră îndepărtare oraşul Lecri, ridicat de soldaţii lui Ajax.

Ocolind promotoriul lui Hercule, pătrunseră în strâmtoarea Siciliei, depăşind la stânga defileul Meşinei şi vechea Zânele, cetatea cu portul încovoiat ca o potcoavă, iar la dreapta Regium, căruia tiranul Denis îi ceruse o femeie şi acesta i-o dăduse pe fata călăului.

Îndreptându-se spre Charybda şi Scylla, îşi luară ultimul rămas bun de la Marea Ionică şi pătrunseră în cea Tireniană, luminată de vulcanul Stromboli, veşnicul far al Mediteranei.

Mai călătoriră – când cu ajutorul pânzelor, când cu cel al vâslelor – alte cinci zile, zărind pe rând, insula Helea, lângă care se odihnea în somnul de veci Palinurus, Poestum şi cele trei temple ale sale, Capri cu măreţele sale palate.

Pătrunseră apoi într-un golf minunat, în fundul căruia se ridica Neapole, această mândră fiică a Greciei, sclava Romei, zidită nepăsător la picioarele Vezuviului, străjuită la dreapta de Herculanum, Pompei şi Stabbia, care douăzeci de ani mai târziu aveau să dispară sub un pârjolitor mormânt de lavă, iar la stânga de Puteoli şi de podul său uriaş, de Baia, atât de temută de Properţiu şi de Boles care, în curând va face vestit patricidul lui Nero.

Mult înainte de a fi ajuns în port, Lucius porunci să se schimbe pânzele albe ale corăbiei cu pânze de purpură şi catargul să fie împodobit cu coroane de lauri; fără îndoială, acest semnal vestea victoria.

Într-adevăr, puţin timp după ce aceste semne distinctive fură arborate, se observă o mare nelinişte în port, o mulţime de oameni ieşiţi în întâmpinarea corăbiei. Aceasta pătrunse în radă în mijlocul cântecelor navigatorilor şi în aplauzele mulţimii. Un car la care erau înhămaţi patru armăsari albi, aştepta.

Lucius, înfăşurat într-o mantie de purpură, împodobită cu o hlamidă albastră împrejmuită cu beteală aurie, purtând pe cap coloana olimpică de măslin, iar în mâna pe cea pitică de aur, se urcă în acest car.

Apoi, printr-o spărtură făcută în zidul cetăţii, el pătrunse în oraş ca un adevărat cuceritor.

Pe tot cuprinsul drumului fu sărbătorit şi aclamat. La Fondi, un bătrân de vreo şaizeci şi cinci de ani, pe nume Galba, a cărui familie era tot aşa de bătrână ca şi Roma şi care, după războiul din Africa căpătase trei „sacerdoţii”, îi pregătise nişte jocuri minunate şi-i ieşise înainte pentru a i le înmână el însuşi.

Acest gest, din partea unui om atât de însemnat, uimi mult mulţimea care înconjura carul învingătorului şi care creştea

la fiecare minut. Se povesteau lucruri minunate despre acest bătrân.

Pe când unul din strămoşii săi aducea un sacrificiu zeilor, un uliu se năpustise asupra victimei, îi spintecase pântecele şi furându-i măruntaiele se cocoţase într-un stejar. I se prezisese atunci că unul din urmaşii săi va fi împărat. Se spune chiar că acest urmaş era Galba.

Într-o zi, pe când venise împreună cu alţi tineri de vârsta sa să se închine înaintea lui Octavian, împăratul, mângâindu-l pe obraz, îi spusese:

— Şi tu, copilul meu, vei avea parte de puterea mea. Livius îl iubise atât de mult încât îi lăsase la moartea să o moştenire cam de cincizeci de mii de sesterţi pe care însă Tiberius o redusese la cinci mii. Şi poate că ura acestuia nu s-ar fi oprit aici dacă magul său nu i-ar fi spus că Galba nu va domni decât la bătrâneţe.

— N-are decât să trăiască, spusese el atunci, căci viaţa lui nu mă stinghereşte deloc.

Tiberiu murise, Claudiu şi Caligula domniseră, Nero era împărat, iar Galba avea aproape şaizeci şi cinci de ani şi nimic nu vestea că va ajunge până la cea mai mare putere.

Totuşi – contrar urmaşilor lui Tiberiu care erau din ce în ce mai uniţi – din momentul acestei preziceri purta întotdeauna, chiar şi în timpul somnului, legat de gât printr-un inel, un pumnal şi nu ieşea niciodată fără să aibă la el vreun milion de sesterţi; aceasta pentru cazul în care ar fi trebuit să fugă de lictori sau să cumpere pe ucigaşi.

…Învingătorul petrecu două zile la Galba.

Aici, Acteea fu martora unor măsuri de prevedere pe care le lua Lucius şi despre temeiul cărora nu-şi putea da seama; soldaţii care formau garda triumfătorului vegheau noaptea în jurul camerei stăpânului lor, ba chiar Lucius, înainte de a se culca, îşi punea sabia lângă pat.

Acteea nu pricepu rostul acestor fapte, mai puţin încă motivul care-l îndemna pe Lucius în fiecare dimineaţă să o sfătuiască să plece. Îşi dădea însă seama că-l ameninţa un

mare pericol. În sfârşit, a treia zi, Lucius părăsi Fondi şi urmând drumul său triumfal printre cetăţile ale căror ziduri le trecea, ajunsese pe muntele Albano în fruntea unui cortegiu ce părea mai mult armata unui satrap decât alaiul unui învingător.

Ajunsă în vârf, Acteea scoase un strigăt de uimire şi de admiraţie: la capătul căii Appia, zărise mândră şi strălucitoarea Romă.

Într-adevăr, tânăra corintiană putea privi acum cetatea în toată măreţia ei.

Calea Appia – regina drumurilor – era cea mai frumoasă şi cea mai însemnată, căci pornind de la Marea Tireniană, străbătea Apeninii, traversa Calabria şi ajungea până la Adriatică.

De la Albano şi până la Roma, ea servea drept şosea de plimbare şi potrivit obiceiului celor vechi care credeau că moartea nu este decât o odihnă şi căutau pentru liniştea lor veşnică locurile cele mai pitoreşti, era mărginită de o parte şi de alta de minunate morminte printre care se distingeau mai ales cel al lui Ascanius, prin vechimea lui, cel al lui Horatius, prin amintirea vitejiei lui, cel al lui Ceciliu Metellus, prin măreţia lui împărătească.

Toată calea aceasta şerpuită era plină de curioşi veniţi în întâmpinarea lui Lucius, unii în care trase de măgăruşi aduşi din Spania şi având hamuri de purpură, alţii culcaţi pe litiere purtate de câte opt sclavi şi înconjurate de oameni în mantii. Primii erau precedaţi de cavaleri numizi care îndepărtau mulţimea, ceilalţi goneau câini cu zgarda de argint.

De îndată ce primii dintre ei zăriră pe învingători, vestiră prin strigătele lor, repetate din gură în gură, tot oraşul. În acelaşi moment, la porunca unui oştean care pornise în galop, mulţimea se apropiase de cele două margini ale drumului, care – larg de cincisprezece metri – înlesnea trecerea triumfătorului ce se îndrepta în goană spre oraş.

Cu un kilometru înaintea porţilor cetăţii, aştepta un escadron de soldaţi alcătuit din cinci sute de oameni ce înaintau în fruntea cortegiului. Dar nici nu făcură cincizeci de metri că Acteea observă că potcoavele cailor erau de argint şi că ele fiind rău bătute, se desprindeau şi rămâneau pe şosea. Iar poporul, pentru a strânge aceste potcoave, se aruncă, deseori chiar sub copitele cailor.

Carul victorios intră în oraş în mijlocul aclamaţiilor mulţimii. Acteea nu înţelegea nimic dar se lăsa câştigată de această beţie. Adesea, numele de Caesar era împreunat celui al lui Lucius. Trecea pe sub arcuri de triumf şi prin mijlocul străzilor ce respirau miresme de flori.

La fiecare cotitură, bătrânii închinau sacrificii zeilor Lari.

Străbătură cele mai frumoase părţi ale oraşului, traversară marele circ şi se îndreptară spre Capitoliu, neoprindu-se decât în faţa templului lui Jupiter.

Lucius coborî din carul său şi urcă cu pas vioi scările de marmoră. Preoţii îl aşteptau la intrarea în sfântul lăcaş şi-l întovărăşiră până la statuia Marelui Zeu. Aici, depuse la picioarele lui cele trei coroane pe care le cucerise şi, luând un cuţit, săpă pe o tăbliţă de aur, întinsă de Marele Preot, următoarea inscripţie: „Lucius Domitius Claudius Nero învingător la lupte, la întrecerile de care şi la cânt, închină aceste trei coroane lui Jupiter, cel prea bun şi prea mare”.

În mijlocul aclamaţiilor mulţimii, se auzi un strigăt, sfâşietor: Acteea recunoscuse că iubitul ei nu era un biet cântăreţ, ci însuşi Împăratul.

Cu toată beţia triumfului său, Împăratul nu o uită pe Acteea. De abia îşi revenise aceasta din emoţia pricinuită atât de numele cât şi de titlul iubitului ei, că două sclave libiene se îndreptară spre ea şi în numele lui Nero o rugară să le urmeze. Acteea ascultă orbeşte, fără să întrebe măcar unde voiau să o ducă; atât de înspăimântata era la gândul că devenise iubita acestui om al cărui nume nu era pronunţat decât cu groază.

La poalele Capitoliului, între Tabularium şi Templul Concordiei, o aştepta o minunată litieră purtată de şase sclave egiptene, cu pieptul împodobit de plăci de argint şi cu picioarele înconjurate de brăţări. Lângă litieră se afla Sabina, pe care, în mijlocul sărbătoririi, o pierduse din vedere şi care părea că se găseşte acolo tocmai pentru a-i reaminti tot ce-i era drag.

Acteea se urcă în litieră, se culcă pe pernele de mătase aflate acolo şi porni spre Palatin, întovărăşită de Sabina care mergea pe jos alături de ea şi vântura deasupra stăpânei sale un evantai din pene de păun, fixate la capătul unei nuiele de trestie indiană.

Sclavele o porniră pe „Calea Sfântă", adică urmară acelaşi drum pe care Acteea îl mai parcurse odată, când făcuse parte din convoiul Caesarului. Dar numai după vreo două-trei sute de paşi o apucară spre dreapta, trecură prin faţa templului lui Phoebus şi al lui Jupiter Stator, urcară treptele care duceau la Palatin, apoi, îndată ce ajunseră la măreţul platou de pe înălţimea căruia se puteau vedea munţii, întoarseră spre Via Nova.

Când ajunseră prin dreptul fântânii lui Iuturn se opriră în pragul unei case singuratice. Imediat două liburniene sprijiniră, de fiecare parte a litierei, câte o scăricică acoperită cu un covor de purpură; astfel, cea pe care împăratul o făcuse stăpâna lor, nu trebuia nici să se ostenească măcar să le arate prin ce parte dorea să coboare.

Acteea era, pe semne, aşteptată, căci de îndată ce se apropie, poarta se deschise, apoi după ce trecu pragul, se închise din nou, fără a îngădui tinerei corintiene să vadă cine îndeplineşte slujba de „ianitor".

Nu era întovărăşită decât de Sabina.

Sclava, bănuind că după o călătorie atât de lungă şi de obositoare, stăpâna să vrea să facă o baie, o conduse spre „apodyterium". Uimită de această soartă puţin obişnuită,

care o adusese pe urmele stăpânului lumii, Acteea se aşeză pe o bancă şi făcu semn copilei s-o aştepte.
Amintiri trecute începuseră să se depene prin faţa ochilor săi. Chiar în acel moment.
— Ca şi cum un stăpân nevăzut şi atotputernic s-ar fi temut că ea să nu fie robită de ele, se auzi o melodie duioasă; dar corintiana nu ştia din ce parte vin sunetele. Muzicanţii erau aşezaţi încât toată încăperea răsuna de armonia instrumentelor lor.
Fără îndoială că Nero, care observase de mai multe ori în cursul călătoriei influenţa pe care sunetul o avea asupra Acteei, poruncise această distracţie pentru a îndepărta puterea aducerilor aminte.
Dacă acesta fusese gândul său, el nu se înşelase, deloc, într-adevăr, după primele note, coritiana ridică capul, se opri din plâns, îşi uscă obrajii şiroiţi de lacrimi, iar buzele ei se împurpurară şi se întredeschiseră ca în aşteptarea unui zâmbet sau a unui sărut.
Sabina se apropie de stăpâna ei care, în loc să se depărteze de ea, o ajută să-i scoată veşmintele; rămase goală. Era sfiicioasă întocmai ca Venus cea pudică.
Ochilor sclavei li se dezvălui atunci o frumuseţe atât de sculpturală şi de feciorelnică, încât chiar ea rămase uimită. De aceea, când Acteea îşi puse mâna pe umăr şi se îndreptă spre cealaltă cameră, ea observă roşeaţa obrajilor Sabinei, cuprinşi parcă de o vâlvătaie nimicitoare. Acteea se opri, crezând că o lovise, dar tânăra roaba dându-şi seama de cauza şovăielii ei, o sprijini şi o îndreptă spre „tepidarium”. Era o cameră mare, pătrată, având în mijloc un bazin plin că apă caldă. Sclave tinere, cu capete încoronate de trestii, de narcise sau de crini, se jucau întocmai ca nişte naiade, în mijlocul lui. De cum o zăriră pe Acteea, îi întinseră un ghioc încrustat cu pietre de mărgean. Toate acestea o minunau într-atât încât se simţi plutind parcă într-un vis măreţ.
Se aşeză pe bărcuţa adusă de naiade şi într-o clipă, întocmai ca Venus înconjurată de sclavele ei, se află în

mijlocul bazinului.
Atunci se auzi din nou acea muzică ce o încântase mai înainte; curând chiar vocile naiadelor se împreunară cu sunetele melodiei. Era cântul lui Hycles care se ducea să ia apă din râul Troade. Tot aşa cum nimfele fluviului Ascadius chemau prin gesturi şi prin glas pe favoritul lui Hercule, ele pofteau acum pe Acteea în mijlocul lor, întinzând braţele spre ea.
Freamătul undelor era obişnuit tinerei fete corintiene; de multe ori, întovărăşite de prietenele ei, străbătuse înot golful Corintului. De aceea, fără şovăire, lunecă în această apă încropită, unde sclavele o primiră ca pe o o regină.
Erau fete tinere, alese dintre cele mai frumoase fiice ale Imperiului; unele veneau din Caucazia, altele din Galia, multe din India şi numai câteva din Spania. Cu toate acestea, chiar în mijlocul acestor niade sortite să încânte ochii, Acteea părea o zeiţă a frumuseţii.
Numai după ce lunecase la suprafaţa apei, întocmai unei sirene, îşi dădu seama că Sabina lipsea. Căutând-o din ochi, o zări ascunzându-şi capul după un văl. Surâzătoare întocmai ca un copil nevinovat, o strigară; Sabina tresări şi îndepărtă pânza care-i acoperea ochii. Atunci râzând în mod curios, râsete pe care Acteea nu le putea înţelege şi cu voci batjocoritoare, celelalte sclave chemară pe Sabina în mijlocul lor.
S-ar fi spus că sclavă va asculta de această poftire; ceva ciudat se petrecea în sufletul ei. Ochii săi aveau o privire înfricoşătoare, iar în obrajii săi erau cuprinşi de o înflăcărare neînţeleasă; şi totuşi, lacrimile i se uscau pe obraji.
Dar în loc de a-şi urma prima pornire, Sabina se îndrept spre uşă; părea că vrea să fugă de o astfel de plăcere.
Acteea avu însă timpul să iasă din apă şi deşi sclavele râdeau într-una, să i se aşeze în cale. Îţi făcea impresia că Sabina va leşina; genunchii îi tremurau o sudoare rece îi îmbrobonă fruntea, era palidă ea un mort.

Corintiana bănui că va cădea şi atunci, întinzând braţele, o cuprinse; înspăimântată, Acteea se dădu înapoi cu câţiva paşi. Gura sclavei atinsese umărul stăpânei şi întipărise forma arcuită a dinţilor. Sabina, speriată de ceea ce făcuse, ieşi în fugă din cameră.

La ţipetele Acteei, sclavele veniră în jurul ei, dar Corintiana temându-se că nu cumva Sabina să fie pedepsită, îşi stăpâni durerea şi-şi şterse zâmbind cele două-trei picături de sânge care se rostogoleau pe pieptul ei feciorelnic.

De altfel, această întâmplare nu putea stârni decât uimirea Acteei. Ea se îndreptă spre cealaltă cameră – „caldarium” – unde avea să se sfârşească baia.

Era o cameră mică, rotundă, împrejmuită de scări şi având din loc în loc scobituri făcute în zid; fiecare din aceste firide adăpostea câte un jilţ. Un cazan cu apă clocotită era aşezată în mijlocul, odăii răspândind un abur tot aşa de gros ca şi cel ce pluteşte dimineaţa deasupra lacurilor. Această ceaţă pârjolitoare mai era încălzită de o sobă exterioară, iar flăcările ei se răspândeau prin nişte ţevi ce înconjurau toată încăperea.

Când Acteea, neobişnuită cu acest fel de băi cunoscute numai la Roma, intră în cameră şi fu cuprinsă de vapori, întinse braţele şi vru să strige după ajutor. Dar glasul i se opri în gâtlej şi nu putu să scoată decât câteva ţipete ciudate. Se îndreptă spre uşă, dar fiind reţinută de sclave, se întoarse şi făcu semn că se înăbuşă.

Una din acele femei trase de un lanţ. Se deschise un capac fixat în mijlocul tavanului, lăsând să pătrundă înăuntru un curent de aer proaspăt.

Pentru Acteea, asta însemna revenirea la viaţă; pieptul i se umflă şi o moleşeală molcomă puse stăpânire pe trupul ei.

Se aşeză pe unul din scaune căci acum îndura mai bine această căldură pârjolitoare care părea că face să alerge prin vine, nu sânge clocotitor ci flăcări dogoritoare.

Vaporii deveniră din nou foarte groşi şi însoţitoarele fură silite să pună încă o dată în mişcare capacul din tavan.
De îndată ce adierea de afară începu să-i mângâie obrajii, Acteea se simţi atât de bine, încât pricepu fanatismul romanelor pentru acest fel de băi, necunoscute ei până atunci şi pe care le privea până mai adineauri, ca pe un chin.
Vaporii deveneau din ce în ce mai denşi. Acum însă, în loc de a le da drumul prin deschizătura tavanului, fură lăsaţi să se condenseze. Acteea se simţea din ce în ce mai rău.
Sclavele îi înveliră corpul într-un halat de lână şi o duseră până la un scaun dintr-o cameră vecină, încălzită în mod normal.
…Cu ochii pe jumătate închişi, ea auzea zgomotul liniştit şi monoton al paşilor ce se apropiau de ea. Făcu o sforţare şi-şi îndreptă privirile în direcţia dinspre care venea zgomotul. Zării apropiindu-se o femeie maiestuoasă, îmbrăcată în costumul matroanelor romane şi acoperită din cap până în picioare cu (un văl), tânăra corintiană văzu ţintindu-se asupra ei o privire pătrunzătoare şi curioasă ca în faţa unei ghicitoare, i se părea cu neputinţa să ascundă ceva acestei femei.
Noua venită o privi mai întâi în tăcere, apoi, cu glas scăzut, dar răsunător îi zise:
— Tu eşti tânăra corintiană care şi-a părăsit patria şi mama pentru a-l urma pe împărat?
Fiecare cuvânt rostit străpungea sufletul Acteei, întocmai unui cuţit cu lama tăioasă. Într-devăr, toată viaţa ei, fericită sau nenorocită, trecută sau viitoare, era cuprinsă în aceste cuvinte.
Corintiană se simţi atunci invadată de amintiri; viaţa ei de fetiţă culegând flori pe malurile fântânii Pyrene, disperarea bătrânului ei tată care în dimineaţa jocurilor o căutase zadarnic, sosirea ei la Roma unde împărătescul iubit îşi dezvăluise înfricoşătorul secret.

Toate acestea păreau că trăiau în dosul vălului pe care-l purta femeia din faţa ei.

Acteea dădu atunci un ţipăt şi acoperindu-şi faţa cu mâinile, strigă:

— Da, da, acea nenorocită sunt eu…!

Urmă o tăcere apăsătoare. Corintiană nu îndrăznea să-şi ridice privirile căci simţea că ochii acelei femei (sunt) încă aţintiţi asupra ei.

Necunoscută îi cuprinse mâna şi după felul cum i-o strângea Acteea îşi dădu seama că acelei femei îi era milă de ea, nicidecum că ar fi vrut s-o ameninţe. Îndrăzni să ridice spre ea ochii săi plini de lacrimi.

Capitolul VII.

Într-adevăr, cea pe care o înciuda acum, o privea drept în faţă.

— Ascultă, zise ea, cu o voce tot atât de puternică, deşi mai blândă, destinul e plin de taine pe care adesea nu le putem pricepe. De multe ori el încredinţează unui copil fericirea sau nenorocirea unui imperiu: poate – cine ştie – că tu nu eşti vestitoarea mâniei zeilor, ci din contră, crainica milostivirii lor.

— Oh, strigă Acteea, sunt vinovată, dar numai, pentru, că am iubit. Nu sunt rea din fire şi pentru că ştiam că nu pot fi fericită, am vrut, cel puţin să văd pe alţii bucuroşi. Sunt singură, slabă şi neputincioasă. Spune-mi ce pot face şi mă voi supune.

— Mai întâi mărturiseşte-mi, îl cunoşti pe cel căruia i-ai încredinţat soarta ta?

— Numai de azi dimineaţă ştiu că Lucius şi Nero este una şi aceeaşi persoană şi că iubitul meu este împărat. Fiică a Greciei străvechi, am fost robită de frumuseţe, de îndemânare şi de cânt. Am urmat pe învingătorul de la jocuri, nu ştiam că e stăpânul lumii.

— Dar acum, continuă necunoscută cu glas tremurător, ştii că e Nero. Ştii tu cine-i Nero?

— Am fost obişnuită să-l privesc ca pe un zeu, răspunse Acteea.

— Ei bine spuse femeia, îţi voi spune eu cine e în realitate. E bine că iubita să-şi cunoască amantul, tot aşa după cum sclava îşi cunoaşte stăpânul.

— Doamne ce-mi vor auzi urechile? Murmură Acteea.

— Când s-a născut, Lucius era foarte departe da tron. S-a apropiat de el datorită unei căsătorii. S-a suit pe el mulţumită unei crime.

— Nu a săvârşit-o el, strigă Acteea.

— Dar el a fost cel care a tras foloasele. Fiul avea să-şi întâlnească repede tatăl: Britanicus se culcă alături de Claudius; de data aceasta Nero a fost ucigaşul.

— Cine ar putea spune aceasta? Cine ar putea rosti această învinuire? Exclamă înspăimântata corintiana.

— Oare te îndoieşti? Întrebă străina. Vrei să afli cum sau petrecut lucrurile? Îţi voi povesti totul. Într-o zi pe când se juca cu alţi copii printre care şi Britanicus, într-o cameră alăturată celei în care se ţinea sfatul curţii Agripinei, Nero porunci acestuia să se ducă să cânte la masa musafirilor, năzuind că astfel îl va face de râs. Britanicus ascultă de acest ordin. Îmbrăcat într-o mantie albă se îndreaptă spre „triclinium” şi înaintează trist, în mijlocul acelei petreceri desfrânate cu o voce plângătoare, recită şi cuvintele pe care le intonase şi Astynax: „Oh, tatăl meu! Oh, patria mea! Oh, casă a lui Priam!” „Ce palate măreţe! Temple strălucitoare!” „Unele sclipitoare de aur şi izvoriu.” „Am văzut cum aţi căzut sub barbaria unei mâini sălbatice” „V-am văzut căzând pradă flăcărilor mistuitoare”.

Dar deodată, râsul lui se opri. Lacrimile calde începură să-i şiroiască pe obraz. Şi atunci, oricât de neobrăzată ar fi fost orgia, ea tăcu în faţa acestei, nevinovăţii şi sincere dureri.

Soarta lui Britanicus fu hotărâtă în acel moment.

În închisorile Romei îşi trăia ultimele zile o otrăvitoare vestită pentru crimele sale.

Nero porunci tribunalului Palior Iulius să păzească pe această femeie, căci însuşi împăratului îi era frică să vorbească cu ea.
A doua zi de dimineaţă, tribunalul îi aduse otrava pe care chiar profesorii lui Britanicus i-au dat-o elevului lor.
Dar, fie din frică, fie din milă, ucigaşul renunţă în ultimul moment la crimă; băutura nu fu astfel deloc periculoasă.
Atunci Nero – ascultă-mă bine – Nero, cel pe care-l asemuiai mai adineauri unui zeu, a poruncit ca cei pe care-i alesese pentru a îndeplini pieirea lui Britanicus să vină în odaia lui. Acolo, în faţa altarelor celor ce protejează palatul, i-a silit să prepare otrava.
Mai întâi, un ţap avea să guste din ea; bietul animal muri după după cinci ceasuri. Apoi un mistreţ fu silit să bea acea groaznică licoare: fu omorât pe loc.
Nero se parfumă şi se îmbrăcă cu o mantie albă. Se duse în sfârşit să se aşeze lângă masa la care mânca Britanicus.
— Atunci întrerupse Acteea cu o voce tremurătoare, sclavul care trebuia să guste băutura mai întâi (de ce) nu a avut (atunci nimic de suferit) dacă Britanicus a fost într-adevăr otrăvit. Încă din copilărie, Britanicus era bolnav de epilepsie şi poate că într-un acces…
— Da, da aşa spune Nero, dovedind prin aceasta mult spirit de prevedere.
Da, toate băuturile şi mâncărurile pe care urma să le atingă Britanicus, erau mai înainte gustate de un sclav. Nero dădu acestuia o băutură foarte caldă, pe care însă copilul nu o putu bea. Atunci i se adaugă apă rece, dar tocmai această conţinea otrava. O otravă foarte tare şi foarte bine preparată, căci imediat ce Britanicus o sorbi, fără să rostească un singur cuvânt, închise ochii şi se plecă pe spate. Mulţi neprevăzători fugiseră în faţa acestui spectacol. Alţii, mai înţelepţi, rămaseră şi ghiciră totul. Însuşi Nero care cântă în acel moment, privi îndelung pe Britanicus şi exclamă:
— Nu are nimic într-o clipă îşi va reveni”.

Şi continuă să cânte.
Totuşi, el se gândise de mai înainte la pregătirile de înmormântare. Un rug fu ridicat în mijlocul Câmpului lui Marte. În aceeaşi noapte, cadavrul, plin de pete vinete, fu dus acolo. Dar ca şi cum zeii n-ar fi vrut să fie părtaşi la acest fratricid, ploaia stinse de trei ori focul mistui tot şi o coloană de fum, înfăţişând spiritul furios al lui Britanicus se ridică spre cer.
— Dar Burus, dar Seneca, strigă Acteea.
— Li s-au umplut mâinile cu bani şi li s-a astupat gura cu arginţi; astfel au tăcut.
— Din păcate, din păcate, bâigui Acteea.
— Din acea zi, continuă necunoscută, pentru care părea că nu există secrete, Nero fu vrednicul urmaş al lui Aenobarbus, demnul descendent al acelui neam cu barbă de aramă, cu obrazul de fier şi cu sufletul de oţel. Din acea zi îl îndepărtă pe Octavian căruia îi datora imperiul, îl exila în Campania unde îl puse sub o pază bună şi în tovărăşia conducătorilor de care, a coriştilor şi a curtezanelor începu acea viaţă de desfrâu care de doi ani înspăimânta Roma.
Căci cel pe care-l iubeşti tu tânăra fecioară, măreţul tău învingător olimpic cel pe care toată lumea îl numeşte împărat atunci (când) se înnoptează, iese din palatul său şi prefăcut în sclav, fuge fie la podul Milvius, fie la vreo cârciumă din mahalaua Suburnoban şi în mijlocul vagabonzilor al curtezanelor, al pungaşilor şi bătăuşilor, cânta aventurile sale războinice sau amoroase. Apoi, în fruntea acestei trupe, aiurit de băutură, străbate străzile oraşului ocărind femeile, bătând pe trecători, prădând casele, până ce în sfârşit, se reîntoarce la palatul său de aur, păstrând încă acele urme ruşinoase, sau dâra băţului vreunui răzbunător.
— Cu neputinţă, cu neputinţă! Strigă Acteea, îl ponegreşti.
— Te înşeli, nu spun decât adevărul.
— Dar cum de nu te pedepseşte când ştie că dezvălui asemenea secrete?

— Acestea s-ar putea întâmpla într-o bună zi. Mă aştept la orice.

— Atunci de ce te expui răzbunării sale?

— Pentru că sunt singura care nu poate fugi departe de el.

— Cine eşti tu?

— Mama lui!

— Agripina! Strigă înspăimântata Acteea, sărind jos din pat şi îngenunchind. Agripina fiica lui Germanicus!… Vorbeşte, ordonă, te voi asculta… Numai să Agripina în faţa mea… Dar ce vrei de la mine? Nu-mi porunceşti să nu-l mai iubesc, căci cu toate cele ce mi-ai spus despre el, dragostea mea nu s-a micşorat… În acest caz voi putea, dacă nu să te ascult, cel puţin să mor…

Din contră continuă Agripina cel puţin să-l iubeşti pe Caesar cu aceeaşi dragoste înflăcărată pe care o aveai faţă de Lucius… Numai patima ta e unica mea speranţă, căci numai sfinţenia uneia poate înlătura desfrânarea celeilalte.

— Celeilalte? Oare Nero mai iubeşte pe cineva?

— Nu ştii asta?

— Dar oare am ştiut vreodată ceva? Când l-am urmat pe Lucius crezi oare că nu bănu-iam că este însuşi împăratul? Închinasem viaţa mea unui artist şi năzuiam ca el să mi-o dăruiască pe a sa. Dar cine este această femeie?

— O fiică care şi-a părăsit tatăl, o soţie care şi-a trădat bărbatul… O femeie foarte frumoasă căreia zeii i-au dat tot ce şi-a dorit dar care nu are suflet: Sabina Popea.

— Da, da, într-adevăr am auzit pronunţându-se acest nume. Am ascultat povestea acestei nefericiri înainte de a şti că va fi propria mea istorie.

Tatăl meu, neştiind că mă aflu lângă el, o şoptea la urechea altui bătrân şi amândoi roşeau de ruşine. Oare această femeie nu l-a părăsit pe Crispinus, soţul ei, pentru al urma pe Othon, amantul său!… Şi oare amantul, în timpul unui banchet, n-a vândut-o Caesarului în schimbul guvernământului Lusitaniei?

— Chiar aşa, strigă Agripina.

— Şi o mai iubeşte!… O mai iubeşte, murmură cu durere Acteea.

— Da, repetă Agripina cu ură, o mai iubeşte şi o va iubi întotdeuauna, este stăpânit de un blestem, de un farmec, acelaşi cu care Cesonia l-a biruit pe Caligula…

— O, zei! Spuneţi-mi, nu sunt oare destul de pedepsită destul de nenorocită…

— Mult mai puţin nenorocită şi mult mai puţin pedepsită decât mine, căci tu nu erai silită să-l iei de iubit, pe când eu sunt forţată să-i fiu mamă. Ei bine, cred că acum înţelegi ce-ţi rămâne de făcut.

— Să mă depărtez de el, să nu-l mai văd!

— Păzeşte-te bine, copila mea, pretinde că te iubeşte.

— Aşa spune? Adevărat? Şi dumneata crezi?

— Da.

— Fii binecuvântată.

— Dar dragostea voastră trebuie să aibă un scop, un rezultat să fie animat de o dorinţă. Trebuie să îndepărtezi de ei acest duh necurat care-l nenoroceşte. Atunci tu vei salva Roma, pe împărat şi poate pe mine însămi:

— Pe tine crezi oare că va îndrăzni…?

— Nero cutează orice…

— Dar singură n-aş putea duce la îndeplinire un asemenea plan.

— Eşti unica femeie destul de cinstită, pentru a-l întreprinde şi pentru a-l sfârşi cu bine.

— Nu, nu… Mai bine plec… Să nu-l mai văd niciodată…

— Strălucitul împărat, spuse un sclav care tocmai intrase, cheamă pe Acteea.

— Sporus! Strigă corintiana cu uimire.

— Sporus! Murmură Agripina, acoperindu-şi faţa cu vălul.

— Caesarul aşteaptă, mai adăugă copilul după un minut de tăcere.

— Du-te, zise Agripina.

— Te urmez, răspunse Acteea.

Capitolul VIII.

Acteea îşi puse pe umăr o mantie şi învelindu-şi faţa cu un văl, îl urmă pe Sporus.

După câteva ocoluri prin palat – pe care, cea care-l locuia nu-l cunoştea încă – tânărul descuia o uşă cu o cheie de aur. O dădu apoi corintienei pentru ca astfel, aceasta să se poată reîntoarce singură; se aflau acum în grădina castelului aurit.

Spaţiul nemărginit se întindea înaintea ochilor ei, vederea era atât de măreaţă încât Acteea bănui pe drept cuvânt că se găseşte afară din oraş. Printre copaci se zărea oglinda lucie a apei, iar de cealaltă parte a acestui lac, într-un luminiş argintat de lumina lunii, coloanele unui palat.

Sporus şi Acteea, îmbrăcaţi amândoi în alb, mergând. În tăcere în mijlocul acestui peisaj minunat, păreau două umbre.

Pe marginea lacului şi pe cărările ce împrejmuiau pădurea, treceau turme de gazele sălbatice. În acest timp, pe ruinele factice – care aminteau vechea lor patrie – stăteau păsări albe ce păreau nişte santinele în întunecimea nopţii şi care scoteau din timp în timp sunete răguşite şi monotone.

Ajunşi la malul lacului, Sporus coborî într-o barcă şi făcu semn Acteei să-l urmeze.

Întinzând o pânză de purpură, începură să lunece pe suprafaţa apei care strălucea din cauza solzilor peştilor indieni ce se aflau acolo.

Corintiana îşi amintea de călătoria făcută pe Marea Ionică şi ţintindu-şi ochii spre Sporus, se minună de asemenea dintre frate şi soră.

Iar copilul, plecă privirile, ruşinându-se să se uite în faţa fostei sale gazde.

Conducea în tăcere barca.

Acteea rupse tăcerea. Dar cu toate că glasul ei era foarte duios, tânărul sclav tresări.

— Sabina mi-a spus că ai rămas ia Corint. Oare m-a minţit?

Sabina ţi-a spus adevărul, stăpâna, dar eu n-am putut sta prea mult timp departe de Lucius. O corabie pleca tocmai spre Calabria: m-am îmbarcat. Şi fiindcă în loc de a ocoli pe la strâmtoarea Meşinei, se opri direct la Brindes, am coborât acolo. Mergând apoi pe calea Appia, am ajuns la Roma în acelaşi timp cu împăratul, deşi am plecat cu două zile mai târziu.

— Şi desigur, Sabina a fost foarte bucuroasă revăzându-te; trebuie să vă iubiţi foarte mult.

Da, foarte mult, căci nu suntem numai frate şi soră, dar chiar gemeni.

— Ei bine, spune sorei tale că vreau să-i vorbesc, să vină la mine mâine dimineaţă.

— Sabina nu mai este la Roma, răspunse Sporus.

— De ce a părăsit-o?

— Asta a fost voinţa strălucitului Caesar.

— Şi unde s-a dus?

— Nu ştiu.

Acteea observă în glasul sclavului – deşi el era foarte respectuos – o şovăială care o împiedică să mai pună şi alte întrebări.

De altfel, barca se oprise şi Sporus, după ce o trase la mal şi după ce văzu că Acteea coborâse, începu din nou să meargă. Corintiana îl urmă tăcută dar grăbi pasul căci acum intrau într-o pădure de pini şi de sycomori, ale căror ramuri dese făceau de nepătruns pâcla nopţii; deşi îşi dădea seama că nu se poate aştepta la nici un fel de ajutor de la călăuza sa, o frică neînţeleasă o sili să se apropie de el.

Într-adevăr, de câteva minute un geamăt prelung ce părea că iese din măruntaiele pământului, ajunsese până la urechile ei. Se mai auzi şi un ţipăt omenesc. Acteea fremătă din tot corpul şi punând mâna pe umărul lui Sporus, întrebă:

— Ce este aceasta?

— Nimic, răspunse sclavul.

— Şi totuşi, mi s-a părut că aud…
— Un geamăt? Da, trecem pe lângă închisoare.
— Şi cine sunt ocnaşii?
— Creştini păstraţi pentru desfătările de la circ. Acteea grăbi pasul şi mai mult. Trecând prin faţa unei pivniţe, auzise gemetele acelor oameni şi cu toate că noua religie a Mântuitorului îi fusese înfăţişată ca o sectă periculoasă şi spurcată, iar creştinii ca pe nişte oameni desfrânaţi, ea simţea multă simpatie pentru aceşti oameni care aveau să moară în chip atât de îngrozitor.

Voia deci să iasă cât mai repede din această pădure blestemată.

Când fu la marginea ei, zări palatul minunat şi auzi sunetul instrumentelor: strălucirea şi melodia se amestecau cu întunecimea şi suspinele.

Cu un pas sigur, dar mai încet, intră în palat.

Uimită, Acteea se opri în vestibul. Nici chiar imaginaţia înfloritoare a unui copil n-ar fi putut visa asemenea splendoare.

Încăperea, scânteind de reflexele bronzului, fildeşului şi aurului, era atât de mare încât era înconjurată de trei rânduri de coloane, alcătuind bolţi înalte în mijlocul cărora se aşezase statuia împăratului în picioare, înfăţişat ca un zeu, sculptat de Zenodor.

Acteea trecu tremurătoare prin faţa acestei statui.

Oare cât de mare era puterea acestui om care-şi îngăduia asemenea monumente, mai mari chiar decât cele ale lui Jupiter Olimpianul?

Cât de puternică era stăpânirea împăratului care avea grădini şi ape tot atât de mari ca pădurile sau lacurile?

Cât de cuprinzătoare era tirania acestui om care, pentru a se desfăta, dădea pradă tigrilor şi leilor, sclavi şi captivi?

În acest palat orice lege omenească era nesocotită. O singură mişcare, o singură clipire, sau un singur semn al Caesarului şi totul era hotărât: un om, o familie, un popor întreg dispărea de pe faţa pământului. Şi nici o suflare nu

cuteza să se împotrivească acestei voinţe fără să se audă ţipetele celor ce mureau, fără să se schimbe ceva în ordinea lucrurilor, fără ca soarele să se întunece, fără ca trăsnetul să vestească oamenilor că este un cer deasupra lor şi zei deasupra împăraţilor.

Aşadar, Acteea urcă scara ce conducea la locuinţa lui Lucius cu multă frică, ba chiar cu groază. Şi această impresie era atât de puternică, încât atunci când Sporus vru să deschidă uşa, ea îl opri, punându-şi o mână pe umăr iar cealaltă pe piept, ca pentru a-şi potoli bătăile inimii.

După un minut de şovăială, făcu semn sclavului să deschidă uşa. Sporus se supuse.

Acteea îl zări în fundul camerei, culcat pe canapea, pe Lucius îmbrăcat într-o haină albă şi având capul înconjurat de o coroniţă de măslin.

Redeveni din nou voioasă, căci Lucius nu se schimbase deloc. Ea îşi închipuise că acum stăpânul lumii se va purta cu totul altfel faţă de ea. Îşi dădu însă seama că se înşelase. Recunoscu din nou pe acel tânăr frumos, cu barba aurie, pe care-l condusese în casa tatălui său, pe acelaşi învingător olimpic…

Vru să fugă spre el, dar pe la jumătatea drumului se împiedică şi căzu. Atunci, întinzând mâinile spre iubitul său, murmură:

— Lucius… Mereu Lucius… Nu-i aşa?

— Da, da, frumoasa mea corintiană, răspunse Caesarul cu glas duios, făcându-i semn să se apropie de el. Lucius rămâne totdeauna acelaşi! Oare tu n-ai ţinut la dragostea mea atunci când ştiai că mă numesc astfel? Oare tu nu m-ai iubit numai pentru mine şi nicidecum, aşa cum fac celelalte, pentru împărăţia sau pentru coroana mea.

Acteea? Ridică-te şi vino la mine. Lumea se prosternează la picioarele mele, iar eu mă închin în faţa ta!

— Oh! Eram sigură! Strigă Acteea, îmbrăţişându-l.

— Ştiam foarte bine că Lucius nu poate fi un om rău…

— Rău? Întrebă Lucius… Dar cine ţi-a mai spus şi asta?

— Nu, nu, întrerupse Acteea, iartă-mă! Câteodată însă, se crede că leul, care e nobil şi curajos, aşa cum eşti tu şi care este regele animalelor, după cum tu eşti împăratul oamenilor, este crud, căci neluând în seamă puterea sa, poate ucide numai printr-o uşoară mângâiere. Iubitul meu leu, ai grijă de căprioara ta!

— Nu te teme de nimic, scumpa mea! Leul nu scoate ghearele şi nu muşcă decât pe cei care luptă împotriva lui… Uite, acum se culcă la picioarele tale, întocmai ca un miel…

— Şi eu mărturisesc că nu mi-e frică de Lucius, căci pentru mine el e gazdă şi iubitul meu, e cel care m-a răpit din patria şi de lângă tatăl meu şi care trebuie să-mi înapoieze prin dragoste, toată nevinovăţia pe care mi-a furat. Dar mă tem de…

Se opri şovăitoare. Lucius o îndemnă să continue.

— Mă tem de Caesarul care a izgonit-o pe Octavia, de Nero, viitorul bărbat al Popeei…

— Ai vorbit cu mama mea – strigă Lucius furios, privind ţintă în ochii Acteei; ai vorbit cu mama mea…!

— Da, îngâna tremurătoare Acteea.

— Da! Exclamă Nero cu amărăciune. Şi ţi-a spus că sunt crud, nu-i aşa? Că te-aş înă-buşi, îmbrăţişându-te? Că nu mă închin lui Jupiter decât pentru că-mi împrumută acel fulger care mistuie. Ea ţi-a istorisit despre această Octavia, pe care o îndrăgeşte, dar pe care eu o urăsc, pe care, fără voia mea, mi-a apropiat-o şi pe care am depărtat-o atât de greu, a cărei dragoste nerodnică am suferit-o, chinuindu-mă…

Se înşeală dacă bănuieşte că va obţine ceva din partea mea prin rugăminţi, injurii sau ameninţări.

Vroiam să uit de această femeie blestemată! Aşadar, să nu mi se mai amintească de ea…

După ce rosti aceste cuvinte, chiar Lucius fu înspăimântat de răsunetul lor.

Acteea, cu buzele albe, cu capul plecat pe spate, cu ochii plini de lacrimi, rezemată de speteaza patului, se înfiora de

această mânie o cărei dezlănţuire o auzea pentru prima oară.

Acel glas atât de duios, care mai înainte atinsese cele mai sensibile coarde ale sufletului său, căpătase acum o expresie îngrozitoare. Iar acei ochi în care ea nu citise până acum decât dragoste şi mângâiere, scăpărau fulgerături.

— Tată! Scumpul meu tată, exclamă Acteea, te rog iartă-mă…

— Ai dreptate! Strigă Lucius.

Cu siguranţă că Agripina ţi-a spus că vei fi pedepsită pentru dragostea ta, chiar de iubitul tău. Desigur că ţi-a vorbit de fiară sălbatică pe care ai întovărăşit-o. Şi mi se pare neîndoielnic că ţi-a povestit moartea lui Britanicus, aceea a lui Julius Montanus, sau chiar a altora. Dar bineînţeles, nu ţi-a mărturisit că primul a vrut să-mi ia tronul iar celălalt m-a lovit cu biciul peste faţă.

Înţeleg! Mama mea a avut cea mai cinstită şi mai merituoasă purtare.

— Lucius, Lucius, dar taci odată. În numele zeilor, încetează!

— Dar, continuă Nero, ea nu ţi-a spus decât jumătate din cele ce trebuia să-ţi dezvăluie. Ascultă şi restul.

Această femeie, care mă învinuie de moartea unui copil şi a unui netrebnic, fusese izgonită de fratele ei, Caligula, pentru dezordinele pe care le produsese. Şi totuşi, ştii prea bine că el nu cerea cu prea multă tărie respectarea moralei.

Rechemată din exil la urcarea pe tron a lui Claudius, se căsători cu nobilul patrician Crispus Passienus, care făcuse marea greşeală de a-i trece în testament, toată averea. Văzând însă că acesta nu are de gând să moară, l-a ucis mişeleşte.

Începu o luptă între ea şi Messalina, soţia lui Claudius. Cea din urmă fu învinsă, Claudius fu preţul izbânzii.

Agripina deveni amanta unchiului său: se hotărî, astfel să domnească sub numele meu.

Octavia, fiica împăratului, era soţia lui Silanus. Agripina găsi însă martori care o învinovăţiră pe aceasta de necredinţă faţă de zei. Silanus se omori, iar ea, Octavia, deveni astfel văduvă.

Încă nemângâiata de pierderea soţului, Agripina a împins-o spre mine, iar eu am fost silii s-o primesc deşi iubeam pe alta.

În curând însă, o femeie încercă să-i răpească amantul. Cei ce-l ponegriră pe Silanus, o acuzară pe Lolia Paulina că se îndeletniceşte cu vrăjitoria. Lolia era o femeie foarte frumoasă care fusese căsătorită cu Caligula. Sub povara învinuirilor, aceasta muri încetul cu încetul, din cauza torturilor zilnice pe care trebuia să le îndure.

De acum înainte, nimic nu o mai putea despărţi de tron.

Nepoata fu cerută în căsătorie de unchi. Claudius mă adoptă pe mine, iar senatul dădu Agripinei numele de „Augusta”.

Stai, nu ţi-am spus încă tot, spuse Noro, îndepărtând mâinile Acteei care căuta să-şi astupe urechile pentru a nu auzi pe acest fiu care vorbea astfel despre mama sa.

Într-o zi, Claudius condamnă la moarte o femeie care-şi înşelase bărbatul. Judecată o înspăimânta pe Agripina şi pe Pallas.

A doua zi, împăratul prinzi la Capitoliu cu preoţii cei mari.

Halotus îi servi ciuperci preperate de Locust. Xenofon, doctorul Caesarului, pretextând că ciupercile erau otrăvite şi că vrea să-i scoată otrava, îi vârî o peniţă înveninată în gâtlej.

Pentru a treia oară Agripina era văduvă.

— Nu-i aşa că nu ţi-a spus nimic despre toate acestea?

A început povestirea din momentul în care m-am urcat pe tron. Îşi închipuise că va domni ea sub numele meu; năzuise că ea va fi sufletul şi eu umbră, că ea va fi realitatea şi eu doar închipuirea. Şi într-adevăr, aşa a fost la început: îşi luă şi ea o gardă pretoriană, prezidă senatul, hotărî arestările,

condamnă la moarte pe Narcis şi-l otrăvi pe consulul Iulius Silanus.

Apoi, într-o zi, plângându-mă că nu mă lasă să iau singur nici o hotărâre, mi-a răspuns că pentru un străin şi pentru un copil adoptiv, făceam încă prea mult. Pretindea că ea şi zeii păzeau viaţa lui Britannicus.

Dar îţi jur ca în clipa când mi-a spus aceste cuvinte, nu mă gândeam deloc la acel copil, tot aşa cum astăzi nu mă gândesc la Octavia.

Şi tocmai această ameninţare – nicidecum otrava pe care i-am dat-o – a fost cauza morţii sale. Astfel, eu nu sunt vinovat de a fi fost criminal, ci de a fi vrut să domnesc… Atunci – ia bine seama, căci acestea sunt ultimele mele cuvinte – ea a încercat să devină amanta mea, deoarece nu mai putea fi mama mea.

— Taci! Strigă Acteea, înspăimântată.

— Îmi vorbeai de Octavia şi de Popea şi nu ştiai că că ai o a treia vrăjmaşă.

— Taci! Taci!

— Dar ea nu veni spre mine cu aceste gânduri ascunse, nici în tăcerea nopţii şi nici în singurătatea palatului meu, ci pe când petreceam, de faţă fiind curtezanele şi curtenii mei. Seneca, Burr us, Paris şi Phaunus erau cu mine. Împodobită cu flori şi pe jumătate goală, înconjurată de corifei şi cu o aureolă luminoasă în jurul frunţii, ea se arătă înaintea ochilor mei. Şi atunci, înfricoşaţi de planurile şi de frumuseţea ei – căci era într-adevăr frumoasă – duşmanii ei o împinseră pe Popea între ea şi mine.

— Ei bine, Acteea, ce spui acum despre mama mea?

— Nelegiuire! Nelegiuire; murmură Acteea acoperindu-şi faţa cu mâinile.

— Nu-i aşa că neamul nostru ţi se pare foarte ciudat? Lumea nu crede că putem fi oameni şi noi, de aceea ne priveşte ca pe nişte zei.

Unchiul meu a înăbuşit pe tutorele meu cu o pernă, iar pe cumnatul său în baie. În mijlocul forului, tatăl meu a lovit cu

cravaşa un călăreţ până ce l-a omorât iar pe calea Appia, a strivit sub roţile carului pe un tânăr care-i stătea în cale. Într-o zi, pe când se afla la masă alături de împărat, a înfipt cuţitul într-un sclav.

Ţi-am spus ce a făcut mama mea: a omorât pe Paussenius, pe Silanus, pe Lolia Paulina şi pe Claudius… Dar eu, ultimul vlăstar al familiei, o voi omorî.

Acteea scoase un ţipăt înfiorător şi îngenunche cu braţele întinse spre Caesar.

— Ce faci? Întrebă Nero surâzând. Iei de bună o astfel de glumă? N-am făcut decât să citez poema despre Oreste. Hai, linişteşte-te! Ai venit oare să mă rogi ceva, sau ţi-e frică de mine? Crezi că am trimis după tine pentru a-ţi zdreli genunchii sau pentru a-ţi frânge mâinile? Sunt eu, Caesar? Sunt Nero? Agripina e mama mea? Nu, scumpa mea corintiană, ai visat toate acestea. Nu sunt decât Lucius, luptătorul, conducătorul de care şi cântăreţul.

— Oh! Răspunse Acteea sprijinindu-se de umărul lui, sunt zile în care mă cred pradă unor vise ciudate. Mi se pare că mă aflu din nou în casa tatălui meu. Dar mă trezesc repede căci simt cât de mare e focul dragostei mele. Te rog, Lucius, nu-ţi bate joc de mine. Nu vezi că atârn ca de un fir de aţă, deasupra prăpastiei? Fie-ţi milă de slăbiciunea mea…!

— Care este însă rostul acestui sentiment de frică şi de nelinişte? Oare frumoasa mea Elenă se teme de Paris? Oare palatul pe care-l locuieşti nu este destul de măreţ? Voi porunci imediat să ţi se clădească unul de aur şi de argint! Oare sclavele care te servesc nu sunt destul de respectuoase? Ce doreşti? Cere-mi şi vei avea tot ce un om, un împărat, un zeu chiar, poate oferi.

— Da, ştiu că eşti puternic, te cred când îmi spui că mă iubeşti, bănuiesc că-mi vei da tot ce-ţi voi cere, totul în afară de liniştea sufletească, de siguranţa că Lucius este al meu tot aşa cum eu sunt a lui.

O parte a fiinţei tale, multe întâmplări din viaţa ta, îmi sunt necunoscute; taina lor se pierde în negura vremii. Te cere

Roma! Te cheamă împărăţia! Te vor oamenii! Iar la mine nu te gândeşti decât atunci când sunt aproape de tine. Sunt multe lucruri pe care nu mi le-ai dezvăluit; urăşti fără să-mi împărtăşeşti şi mie simţămintele tale, iubeşti fără să-mi spui numele amantei tale.

Într-o zi, când om fi singuri, când voi fi îmbătată de cuvintele tale duioase, când vom cânta împreună frumuseţea dragostei noastre, când ne vom ruga zeilor pentru nevinovăţia sufletelor noastre, uşa se va deschide – iată, ca acum – şi se va ivi un sclav care-ţi va face un semn tainic, pe care nu voi avea dreptul să-l înţeleg. Dar iată, prezicerile mele se împlinesc încă de acum.

— Anicetus, ce doreşti? Întrebă Nero.

— Cea pe care strălucitul împărat m-a trimis să o caut, se află aici.

— Spune-i să aştepte, vin numaidecât.

Sclavul ieşi.

— Vezi? Nu-i aşa că aveam dreptate? Zise Acteea.

— Fii mai limpede, o rugă Nero.

— Te aşteaptă o femeie.

— Fără îndoială…

— Am tresărit când ţi-a fost vestită.

— Oare nu poţi tresări decât din dragoste?

— Lucius, această femeie…

— Vorbeşte… Te ascult…

— Această femeie…

— Ei bine, această femeie…

— Această femeie e oare Popea?

— Te înşeli, e Locusta.

Capitolul IX.

Nero se ridică şi-l urmă pe sclav.

După ce străbătură câteva ganguri secrete, care nu erau cunoscute decât de împărat şi de servitorii lui cei mai credincioşi, intrară într-o cameră fără ferestre, luminată doar prin acoperiş. Dar chiar şi această deschizătură era sortită, nu atât luminării cât aburilor care ieşeau afară de

aici. Într-adevăr, cele două sobe de bronz erau veşnic pline cu jăratec. Aşadar, era de ajuns o simplă scânteie sau un suflu uşor pentru că aburii să ţâşnească din nou. În jurul camerei erau mai multe obiecte ciudate de sticlă sau piatră.

— Făcute de vreun lucrător nepriceput.

— Ce reprezentau păsări sau animale necunoscute. Oale de diferite mărimi, aşezate pe măsuţe rotunde, erau pline cu frunze şi flori culese la timpul hotărât de vrăjitori, înainte de a începe marile călduri, adică atunci când nici lună şi nici soarele nu puteau să vadă pe ciudaţii căutători.

Anumite oale conţineau chiar preparate foarte preţioase; pomezi care te făceau neînvins, alcătuite din capul şi coadă unui şarpe înaripat, din măduva de leu, din păr de tigru şi din spuma cailor învingători; sânge de viperă; sau în sfârşit, preţiosul parfum pe care numai Caesar şi-l putea procura. Printre aceste plante se găseau coroniţe de nuferi, floarea care strângea bunăvoinţa gloriei şi chiar plante întregi de verbină care fuseseră smulse cu mâna stângă şi uscate la umbră. Acestea din urmă erau menite să învelească pe oaspeţi.

O femeie, îmbrăcată în negru, cu rochia ridicată până la genunchi, ţinând în mână stângă o nuia, îl aştepta acolo pe Nero.

Era atât de cufundată în gânduri încât nici nu luă seama la intrarea împăratului. Pe măsură ce Lucius se apropia de ea, faţa Locustei luă o expresie de teamă, de dispreţ şi de silă.

Ajuns lângă ea, Nero făcu un semn sclavului. Anicetus atinse cu mâna umărul femeii care ridică încet capul.

Era o femeie cam de treizeci şi cinci-treizeci şi şase de ani, care trebuie să fi fost foarte frumoasă mai înainte, dar care îmbătrânise înainte de vreme, din pricina desfrâului, a nesomnului sau poate chiar a remuşcărilor.

Fără a se scula în picioare şi fără să-şi părăsească locul, vorbi Caesarului:

— Ce vrei de la mine?

— Mai întâi, spune-mi, îţi aminteşti de trecut?

— Ca şi cum l-ai întreba pe Teseu dacă-şi aminteşte de iad.
— Ştii de unde te-am scos: dintr-o închisoare murdară şi plină de şerpi, unde trebuia să mori pe încetul.
— Era atât de frig, încât nu-mi mai dădeam seama de nimic altceva.
— Ştii unde ţi-am făgăduit să trăieşti: într-o casă pe care am poruncit să o clădească anume pentru tine. Meseria ta trecea drept crimă, eu am ridicat-o la rangul de artă. Complicii tăi erau fugăriţi, eu dimpotrivă, ţi-am dat învăţăcei.
— Iar eu, în schimb, ţi-am dat jumătate din puterea lui Jupiter… Am făcut ca moartea să asculte de ordinele tale…
— Bine, văd că-ţi aminteşti de toate. Am trimis să te caute pentru că…
— Cine trebuie să moară?
— Trebuie să ghiceşti singură. E un duşman prea puternic şi prea periculos ca să pot destăinui numele lui. Dar ia bine seama: otrava trebuie să ucidă pe dată, fără a lăsa timp victimei să mai rostească un singur cuvânt. Mi-ar trebui un venin ca cel cu care am omorât mistreţul din pădure.
— Oh! Răspunse Locusta, nimic nu poate fi mai uşor decât să pregăteşti acea otravă, sau chiar una şi mai puternică. Atunci când ţi-am dat-o pentru prima oară, am ştiut că e vorba de un copil şi am putut să-mi iau toată răspunderea, dar sunt oameni – cum a fost de pildă Mitridate – asupra cărora veninul nu are nici un efect, deoarece stomacul lor e deprins cu băuturile cele mai ucigătoare. Dacă, din nenorocire, aş da peste o astfel de fiinţă, licoarea mea n-ar fi bună de nimic; mi-ai spune atunci că te-am înşelat.
— Atunci, răspunse Nero, te voi arunca din nou în închisoare şi-ţi voi da drept păzitor pe vechiul tău călău, Paulus Julius. Iată ce voi face, aşadar, gândeşte-te bine.
— Spune-mi care e numele osânditului şi-ţi voi răspunde.
— Încă o dată îţi repet că nu pot şi nici nu vreau să ţi-l dezvălui. Nu poţi să-l afli singură? Ştiu că te pricepi să

vorbeşti cu nălucile. Caută şi întreabă; nu-ţi pot spune nimic, dar nu te împiedic să ghiceşti.

— Mi-e cu neputinţă aici.

— Doar nu eşti ostatecă.

— Voi reveni peste două ore.

— Mai bine te urmez.

— Chiar şi pe Muntele Eschilin?

— Oriunde.

— Şi vei veni singur?

— Da, dacă aşa trebuie.

— Atunci să pornim.

Nero făcu semn lui Anicetus să plece. El o urmă pe Locusta.

Nu-şi luase cu sine decât sabia. Cu toate acestea, mulţi susţineau că era întotdeauna îmbrăcat în zale, ce-i fereau pieptul şi care erau atât de meşteşugit lucrate, încât, deşi fuseseră încercate de armele cele mai puternice, rămăseseră neatinse.

O porniră pe străzile Romei, spre Velabonia, unde se află casa Locustei.

Vrăjitoarea bătu de trei ori. O femeie bătrână, care o ajuta adesea la farmecele ei, deschise poarta şi surâzătoare, făcu loc tânărului care, fără îndoială, avea nevoie de vreo licoare.

Locusta deschise uşa şi-l rugă pe Caesar s-o urmeze.

Acesta putu zări atunci un amestec de obiecte unul mai urât şi mai neasemuit decât altul.

De-a lungul zidului erau înşirate mumii egiptene şi schelete etrusce. Crocodili şi peşti ciudaţi atârnau pe tavan. Statuete de ceară, înfăţişând anumite persoane, erau aşezate prin toată odaia; fiecare avea un cuţit înfipt în inimă. O bufniţă zbură liberă şi de fiecare dată când se aşeza pe ceva, i se vedeau ochii scânteietori şi se auzea plescăitul înfiorător al ciocului său.

Deodată, Nero auzi un fel de gemete: privi cu atenţie în jurul său şi zări un obiect a cărui formă nu o putu ghici.

Părea un cap omenesc cu ochi vii, deşi fără corp. În jurul gâtului său era încolăcit un şarpe a cărui limbă neagră se îndrepta din când în când spre împărat. De jur împrejur se puseseră mâncăruri şi fructe, aşa că aveai impresia unei blestemăţii, a unui supliciu sau a unei comedii.

Curând însă împăratul nu mai avea de ce să se îndoiască: era sigur că acel cap scotea gemetele auzite.

Locusta îşi începu descântecele sale vrăjitoreşti.

După ce împrăştiase prin toată casa picături de apă luate din lacul Avern, aprinse, cu ramuri de sicomor smulse de pe morminte, un foc mare în care aruncă pene de cucuvea, muiate în sânge de broască ţestoasă, adăugând şi ierburi culese în insula Iolchos sau în Iberia.

Se plecă asupra acestui foc şi murmură cuvinte neînţelese. Când pâlpâirea fu aproape gata să se stingă, privi de jur împrejur, căutând parcă ceva.

Scoase un şuierat înfricoşător. Şarpele îşi îndreptă capul într-acolo şi la al doilea fluierat începu să se desfăşoare încet, iar la al treilea semn se îndreptă fricos spre ea; Locusta îl apucă de grumaz şi-l apropie de flăcări. Atunci, reptila se încolăci în jurul braţului vrăjitoarei şi începu, la rândul ei, să şuiere de durere.

Locusta îl apropie din ce în ce mai mult de sobă, până ce botul său se albi, lăsând un fel de spumă albă.

Trei sau patru picături căzură pe cenuşă. Atât aştepta şi vrăjitoarea. Ea dădu drumul şarpelui numaidecât şi acesta se târî grăbit până în celălalt colţ al camerei.

Locusta strânse cenuşa şi jăratecul într-un prosop şi ridicându-se – căci, pe semne, terminase tot ce avea de făcut aici – se întoarse spre Nero care o privise tot timpul cu mare curiozitate şi-l întrebă dacă mai vrea să meargă cu ea pe muntele Eschilin.

Caesarul dădu din cap în semn de încuviinţare. Locusta ieşi, iar Nero o urmă. Dar în momentul în care închise uşa în urma lui, auzi un geamăt atât de dureros, încât făcându-i-se milă, rugă pe Locusta să se oprească.

Aceasta îi răspunse că fiecare minut poate zădărnici totul şi că dacă nu vrea s-o întovărăşească numaidecât, va trebui, sau să se ducă singură, sau să amâne pe altă dată execuţia.

Nero se grăbi s-o asculte. De altfel, pentru că nu era cu totul străin de îndeletnicirile vrăjitoreşti, ştia cum pregătise Locusta acea otravă.

Capul acela era al unui copil, îngropat până la gât, pe care vrăjitoarea îl lăsa să moară de foame şi pe care-l chinuia punându-i în jur felurite mâncăruri, depărtate totuşi de el în aşa fel încât să nu poată ajunge la ele. După moarte, cu oasele lui avea să facă o licoare îmbătătoare, pe care desfrânaţii din Roma şi favoritele împăraţilor o plăteau cu multă dărnicie.

Nero şi Locusta – două umbre în noaptea întunecoasă – urmară câtva timp străzile întortocheate din Velabria. Se furişară apoi prin dosul zidului marelui circ şi ajunseră la picioarele muntelui Eschilin.

Luna se ridicase, iar cerul înstelat îngăduia să se vadă toate acele cruci pe care fuseseră ţintuite trupurile hoţilor, criminalilor sau creştinilor, înfrăţiţi astfel în îndurarea aceloraşi chinuri.

Împăratul crezu mai întâi că Locusta se îndrepta spre cadavrele răstignite pe cruci dar se înşelase, căci vrăjitoarea, făcându-i semn să-i aştepte, se duse şi îngenunche pe o moviliţă. Cu ghearele ei ascuţite, începu apoi să scormonească pământul săpând un şanţ. Vărsă în groapa făcută cenuşa pe care o adusese. Înjunghie apoi mielul pe care-l târâse până aici în acest scop şi cu sângele lui stinse şi cele două-trei scântei care mai rămăseseră aprinse.

Luna se ascunsese după un nor: nu vroia să mai fie martoră acestor blestemăţii.

Cu toată întunecimea, Nero văzu o umbră care se îndrepta spre vrăjitoare. Locusta începu să vorbească cu ea. Atunci îşi aminti că în acel loc fusese spânzurata – ca o pedeapsă pentru crimele sale – vrăjitoarea Canidia despre care

vorbesc Horaţiu şi Ovidiu; aşadar, nici o îndoială că acum Locusta şedea de vorbă cu stafia Canidiei.

După un minut de aşteptare, Nero băgă de seamă că fantomă dispăruse, că luna se arătase din nou şi că Locusta, palidă şi tremurătoare, se apropia de el.

— Ei? Întrebă împăratul.

— Arta mea n-ar putea fi de nici un folos.

— Nu mai ai veninuri?

— Ba da, dar ea are contra-otrăvuri mai puternică.

— Aşadar, ştii pe cine am sortit pieirii.

— Pe mama ta!

— Bine, voi găsi atunci un alt mijloc.

Coborâră şi dispărură în pâcla nopţii, pe drumurile ce duceau spre Velabria şi spre Palatin.

A doua zi dimineaţă, Acteea primi de la iubitul său o scrisoare, prin care acesta îi poruncea să se ducă la Baia, unde împăratul şi Agripina vor sosi în scurt timp pentru a celebra sărbătorile Minervei.

Capitolul X.

Trecuseră opt zile de la aceste întâmplări. Era zece seara. Luna, care apăruse la orizont, se ridică încet în spatele Vezuviului şi arginta cu razele sale toată coasta Neapolului.

Golful Puzzoli strălucea. Pe malul lui, de la Pusilippe la capul Misena se formă un fel de arc unde luminile oraşului se stingeau acum una după alta. Se mai vedeau câteva corăbii de pescari întârziaţi care se grăbeau, cu ajutorul pânzelor umflate de vânt, să pătrundă în port la Enarius, la Procitus sau la Baia.

Ultima barcă dispăruse şi golful, cufundat în tăcere, ar fi rămas pustiu dacă câteva nave nu s-ar fi adăpostit în scobitura din faţa grădinilor lui Hortensius.

Trecu o oră. Totul adormise. Totul părea pustiu. Nu se mai auzea nici un suflu. Nici un nor nu se zărea pe cerul senin. Nici un val nu spumega marea. Ultimile lumini dispăruseră. Numai farul de la Misena mai scânteia, întocmai ca o torţă în mâna unui uriaş.

Era o noapte plină de farmec. Din când în când se auzea geamătul pământului sau se vedea ridicându-se spre cer fumul alb al Vezuviului.

Deodată, sclavii care dormeau în fundul corăbiilor, zăriră printre arborii portului torţe scânteietoare. Sunetele armonioase ale unor glasuri vesele ajungeau până la ei. La un moment dat, din spatele tufişurilor de trandafiri şi de lauri care mărgineau intrarea portului, apăru un alai zgomotos. Numaidecât comandantul celei mai mari dintre corăbii – o minunată triremă de aur – porunci să se aştearnă un covor pe puntea ce ducea spre chei. Apoi coborî la pământ, luând o poziţie foarte respectuoasă.

Într-adevăr, cel ce se apropia în fruntea alaiului era însuşi Nero. Era întovărăşit de Agripina, dar de astă dată – pentru prima oară de la moartea lui Britanicus – mama se sprijinea pe umărul fiului părând că se înţeleg de minune.

Ajuns aproape de triremă, Nero se opri şi-şi îmbrăţişa mama. Obrazul său scăldat de lacrimi, dovedea cât de greu îi venea să se despartă de ea. După această risipă de sentimente, se întoarse spre comandant:

— Anicetus, răspunzi cu capul tău de soarta mamei mele.

Agripina străbătu puntea şi coborî pe corabie, care plecă imediat spre Baia.

Caesarul nu-şi părăsi locul. Făcea semne de adio Agripinei care-i răspundea fluturând un văl subţire.

Când corabia dispăru în zare, Nero porni înapoi spre Bauli, iar Agripina intră în salonul într-adins rezervat pentru ea.

Dar de abia se culcă pe patul de purpură pregătit anume că o fată tânără, ieşind dintr-un ascunziş, se aruncă la picioarele ei strigând:

— Mamă! Mamă! Scapă-mă.

La început, Agripina tresări de spaimă dar recunoscând-o pe tânăra corintiană îi spuse:

— Acteea! Ai venit până aici? În corabia mea? Şi-mi ceri protecţie?… Dar de cine trebuie să te feresc căci ştiu că eşti

foarte puternică de vreme ce ai fost în stara să-mi înapoiezi prietenia fiului meu.

— Oh! De toţi… de el… de mine, de dragostea mea… de această curte care mă înspăimântă, de această lume atât de ciudată şi de necunoscută mie.

— Într-adevăr, tu ai dispărut în mijlocul banchetului. Nero a întrebat de tine şi a pus să te caute. De ce ai fugit?

— Mai întrebi de ce? Ar fi fost cu putinţă – şi-ţi ceri iertare – ca o femeie să rămână în mijlocul acelei orgii care ar fi ruşinat chiar pe preotesele lui Venus?

Oare n-ai ascultat acele cântece? Oare n-ai văzut pe acele curtezane? Oare n-ai zărit pe acei scamatori? N-am putut sta de faţă la o astfel de petrecere.

M-am îndreptat spre mal… Am văzut trirema, am ştiut că era a ta şi am fost primită pe bord căci am spus că sunt una din însoţitoarele tale şi că trebuie să te aştept.

Şi am fost mult mai liniştită printre aceşti sclavi şi soldaţi decât printre nobilii de la masa lui Nero.

— Sărman copil! Şi ce aştepţi acum de la mine?

— Să mă adăposteşti în casa ta de pe malurile lacului Lucrin, să mă numeri printre sclavele tale şi să-mi împrumuţi un văl destul de gros pentru a acoperi roşeaţa frunţii mele.

— Oare nu vrei să-l mai revezi pe împărat?

— Oh, mamă…!

— Vrei dar să-l laşi să rătăcească, aşa la întâmplare, întocmai ca o corabie pierdută pe valuri, în acest noian al desfrâului?

— Oh, mamă! Poate că dacă l-aş iubi mai puţin aş putea rămâne alături de el. Crezi însă că pot suporta tovărăşia altor femei, pe care să le iubească tot ca pe mine sau mai bine zis aşa cum am crezut că mă iubeşte pe mine. Cu neputinţă! Aş deveni şi eu la fel cu aceste femei. Aş avea şi eu întotdeauna la mine un cuţit sau otravă şi apoi, într-o zi…

— Ce vrei, Aceronia? Întrebă Agripina pe o sclavă care tocmai intrase.

— Pot să vorbesc, stăpâna?

— Da!

— Nu ne mai îndreptăm spre casa ta din Lucrin, comandantul a schimbat direcţia şi acum navigam spre larg.

— Spre larg?

— Priveşte, mai adăugă sclava. Farul ar trebui să fie îndărătul nostru şi se află la dreapta noastră. În loc să ne îndreptăm spre Puzzoli, ne depărtăm.

— Într-adevăr! Strigă Agripina. Galus!

Un tânăr cavaler se apropie.

— Vreau să vorbesc cu Anicetus.

Galus şi Aceronia plecară să caute pe comandant.

— Iată şi lumina farului se stinge. Acteea, să ştii că se va întâmpla ceva înspăimânător! Am făcut rău că am venit la Bauli căci am fost prevenită că mi se va întâmpla o nenorocire.

— Anicetus nu poate veni, spuse Galus.

— Bine, zise Agripina, atunci mă voi duce eu la el. Dar nici nu isprăvi bine să rostească aceste cuvinte, că se auzi un zgomot asurzitor. Tavanul salonului se prăbuşi. Din fericire, patul era atât de solid încât putu suporta greutatea lui. O bârnă ucise totuşi pe cavaler.

Cele două femei rămaseră neatinse căci se aflau în celălalt colţ al încăperii.

De pe punte se auziră ţipete înfricoşătoare, iar strigătele oamenilor din fundul vasului ajungeau până la ele.

Mai multe scânduri se desprinseseră şi apa inunda acum carena vasului.

Agripina înţelese că fusese sortită pieirii; privi plafonul care o ameninţa cu strivirea, simţea şi apa care o cuprindea. Zări atunci fereastra deschisă: singură scăpare.

O cuprinse pe Acteea de mină şi amândouă, îmbrăţişate, săriră fără şovăire.

Îşi dădu însă seama că era trasă spre fund: corabia se îneca şi vârtejul pe care-l forma o apăsa şi pe ea. Se afundară timp de câteva secunde apoi, aproape leşinate veniră la suprafaţă.

Cele două femei începură să înoate spre ţărm, în timp ce Anicetus, crezându-şi însărcinarea îndeplinită, vâslea – adăpostit într-o barcă – spre Bauli, unde-l aştepta împăratul.

…Cerul era senin şi marea se liniştise, dar distanţa ce despărţea pe cele două femei de mal era atât de mare, încât după o jumătate de oră, ele se găseau la vreo doi kilometri depărtare de ţărm.

Pe deasupra, în cădere, Agripina se rănise la umăr, astfel că braţul său drept slăbea din ce în ce mai mult.

Văzând că mama Caesarului nu înaintează decât cu greu, Acteea îşi dădu seama, deşi ea nu se plângea, că are nevoie de ajutor. Trecu pe lângă ea şi o sili să se sprijine de gâtul ei, cu toate rugăminţile Agripinei de a se salva singură şi de a o lăsa pe ea să moară.

În acest timp, Nero se întoarse la palatul din Bauli şi chemând alte curtezane, continuă banchetul întrerupt. Ba chiar, porunci să i se aducă o lyră şi începu să cânte epopeea asediului Troiei.

El tremura totuşi şi broboane de sudoare reci îi şiroiau pe frunte. Era pradă unor gânduri înspăimântătoare: ba i se părea că aude ţipetele mamei sale, ba că moartea, străbătând acest aer cald şi înmiresmat, îl atingea cu aripile sale pe frunte.

După câtva timp, un sclav veni şi-i şopti ceva la ureche. Nero scăpă lira din mână şi cuprins de groază, părăsi ospăţul.

Curtezanii înţeleseră că se întâmpla un lucru neobişnuit şi se grăbiră să-şi imite stăpânul: astfel, numai în câteva clipe sala de adineaori atât de zgomotoasă, deveni tăcută ca un mormânt.

Nero se îndreptă spre camera sa şi chemă pe Anicetus care-i făcuse la sosire raportul însărcinării sale. Neîndoindu-se de credinţa lui, împăratul îl crezuse întocmai.

— De ce mi-ai spus că a murit? În acest moment tocmai, a sosit un sol din partea ei…

— Atunci ea vine tocmai din iad, căci eu cu ochii mei am văzut prăbuşindu-se tavanul salonului său, am fost martor când apa a cuprins-o până la jumătatea corpului, am zărit-o când s-a aruncat în apă, am auzit când strigă după ajutor şi am observat când s-a scufundat.

— Ei bine, te înşeli. Altcineva, sclava Aceronia, a murit, dar nicidecum mama mea, care a reuşit să se salveze.

— Cine spune asta?

— Vestitorul Agerinus.

— L-ai văzut?

— Nu încă.

— Ce rămâne de făcut?

— Mă pot încredinţa ţie?

— Viaţa mea îţi aparţine.

— Ei bine, ascunde-te în camera de alături şi când voi striga „ajutor” să te repezi aici şi apoi să spui că l-ai văzut pe Agerinus ridicând cuţitul împotriva mea.

— Dorinţele tale sunt porunci, răspunse Anicetus.

După ce se pieptănă, Nero se culcă şi chemă pe solul trimis de Agripina.

Acesta îi povesti toată păţania: Agripina fusese salvată de o barcă tocmai în momentul în care, pierzându-şi toate puterile, nu mai putea să spere decât într-o minune a zeilor. Barca, înaintând prin canalul săpat din porunca lui Claudius, ajunsese până la ţărmurile lacului Lucrin.

De aici, augusta călătoare fusese condusă într-o litieră până la palatul său.

Trimisese apoi numaidecât un crainic – pe dânsul – să vestească pe împărat că zeii au scăpat-o, dar că pentru

moment, fiind foarte ostenită, îl roagă să nu o cheme la Roma şi să o lase să se odihnească.

Nero ascultă cu luare aminte pe Agerinus, apoi, punându-şi în aplicare îndrăzneţul plan, aruncă sabia la picioarele sclavului şi strigă „ajutor”.

Anicetus intră în odaie apucă pe vestitor de umăr şi-l predă comandantului gărzii, strigând în gura mare că Nero era să fie omorât din porunca mamei sale.

Când zărise barca, temându-se că nu cumva mânia lui Nero să o urmărească şi la Lucrin şi nevrând ca răzbunarea împăratului să ajungă şi împotriva tinerei corintiene, Agripina poruncise Acteei s-o părăsească şi să înoate singură până la ţărm.

Aceasta îşi dăduse seama de gândurile Agripinei dar orice împotrivire fu zadarnică. Agripina îi făgădui totuşi să o cheme de îndată ce primejdia va fi trecut.

Pe măsură ce înainta, Agripina deosebea din ce în ce mai bine luminile aprinse ale portului şi freamătul mulţimii.

…De îndată ce Anicetus ajunsese la Bauli, se răspândise vestea că mama Caesarului pierise în valuri. Ştirea ajunsese până la Lucrin.

Atunci, toţi prietenii, servitorii şi sclavii Agripinei – fie că sperau într-o minune, fie că voiau să pescuiască cel puţin cadavrul ce avea să fie adus de valuri la mal, veniră în port unde începură să jelească pierderea stăpânei lor; dar de îndată ce zăriră barca cu pânze şi pe Agripina într-însa, plânsul lor se schimbă în strigăte de bucurie.

Împărăteasa fu deci primită cu onorurile cuvenite şi îndelung aclamată de această mulţime. Toată lumea o petrecu până în pragul palatului său.

Cu toate că porţile se închiseseră în urma ei, gloata nedumerită şi curioasă, amestecându-se cu cei din suita Agripinei, cerură să o vadă pe aceea ce purta titlul de „Augusta”.

Agripina nu se arătă însă poporului, ba chiar părea foarte înfricoşată, căci ştia prea bine că Nero pedepsea o prea

mare popularitate, cu atât mai mult atunci când aceea care se bucura de ea era o proscrisă.

După ce se retrase în camera ei, chemă pe Agerinus şi-l însărcina cu misiunea despre care am vorbit mai sus, apoi îşi îngriji rănile şi se culcă.

Deşi pradă unor gânduri înfricoşătoare, ea auzea zgomotul glasurilor de afară ce deveneau din ce în ce mai puternice.

Deodată însă vocile tăcură, torţele se stinseră iar umbra misterioasă a nopţii puse stăpânire pe toată suflarea.

Agripina se înspăimântă bănuind că toate acestea îşi aveau rostul lor.

Într-adevăr, numai după scurgerea câtorva minute se auzi tropăitul unei cete de oameni. Zgomotul se apropie de palat, apoi străbătu coridoarele şi se îndreptă spre camera ei.

Agripina ascultă înspăimântata acest zgomot ameninţător, împotriva căruia nu putea face nimic, nici măcar să fugă.

Uşa se deschise şi în prag apărură cei trei trimişi ai Caesarului; Anicetus, Hercule şi Olaritus. Agripina bănui după faţa celui dintâi dintre ei că nu mai putea fi nici o speranţă de scăpare. De aceea le spuse:

— Dacă Nero te trimite ca vestitor, înştiinţează-l că m-am însănătoşit; dar dacă trebuie să fii călăul meu, atunci grăbeşte-te să-ţi îndeplineşti misiunea.

Anicetus se apropie de pat, trase sabia din teacă şi o ridică deasupra Agripinei.

Aceasta se descoperi şi rosti doar aceste cuvinte:

— Blestem asupra fiului meu!

Criminalul o spintecă cu sabia. Astfel muri mama Caesarului.

Capitolul XI

…Acteea continuă să înoate spre ţărm dar se hotărî să se oprească de cealaltă parte a golfului Puzzoli.

Ea trecu de-a lungul podului lui Caligula, sprijinindu-se pentru a se odihni de stâlpii lui.

Zări însă o strajă pe mal şi atunci se îndreptă spre larg.
În sfârşit, în zare se profila conturul ţărmului. Era aşa cum şi-l închipuia: jos, singuratec şi întunecos.
Auzea chiar ţipetele şi zgomotele ce venea dispre Baia, de la ospăţul împăratului.
Dar strigătele se pierdeau în depărtare şi malul, ascuns de un nor, se depărta de privirile ei.
Puterile o părăseau însă. Toate amintirile duioase ale vieţii ei trecute i se perindară pe dinaintea ochilor: i se părea că un bătrân o aştepta spre uscat, întinzând braţele spre ea. În acelaşi timp însă, avu impresia că o forţă necunoscută o trage spre fund.
Strigătele beţiei îi răsunară în urechi. Nero cânta pe liră melodii obscene, în timp ce curtezanele dansau. Vru să fugă dar picioarele îi erau ţintuite de coroniţe de flori; totuşi, în fundul unui coridor văzu din nou pe acel bătrân. Îi făcea semn să vină la el şi ea înţelegea că ar fi salvată dacă l-ar putea ajunge.
Luminile se stinseră şi văzând că dispare sub valuri, dădu un ţipăt. Îi răspunse un alt strigăt. Apa îi trecu însă pe deasupra capului şi Acteea pierdu orice stăpânire de sine, chiar şi conştiinţa propriei existenţe.
Avu apoi impresia că este aruncată din vârful unui munte şi că se rostogoleşte până la vale, unde se împiedică de un bolovan. Nu mai simţi nimic, afară de o răceală care în curând îi va cuprinde tot trupul. Leşină.
Când îşi reveni în simţiri, zorile mijiseră. Era culcată pe ţărm, înfăşurată într-o mantie largă. Lângă ea era un bărbat. Semăna cu bătrânul pe care-l visase.
— Mi-ai salvat viaţa! Spune-mi cum te cheamă ca să pot binecuvânta numele tău.
— Mă numesc Pavel.
— Dar cine eşti tu?
— Apostolul lui Cristos.
— Nu te înţeleg şi totuşi am încredere în tine. Du-mă unde vrei, te voi urma.

Bătrânul se sculă şi porni înaintea ei.
Nero nu aţipise toată noaptea: se temea că Anicetus nu reuşise să o omoare pe Agripina, căci nu prea credea că fusese într-adevăr rănită. Nu vedea decât pe mamă-sa intrând în Roma şi îndemnând armata şi cetăţenii la răscoală.
„Desigur, gândea el, că se va răzbuna pentru toate suferinţele din trecut”.
La cel mai mic zgomot tresărea, căci deşi se purtase urât faţă de Agripina, se temea totuşi de mânia ei.
Dar pe la şapte dimineaţa, un sol al lui Anicetus îi aduse inelul pe care el i-l dăduse ucigaşului şi care urma să fie semnul izbânzii.
Plin de veselie, Nero se sculă şi strigă că domnia lui, pe care o datorează lui Anicetus, începe de abia din acea clipă.
Trebuia totuşi să împărtăşească Senatului motivele care-l împinseseră să o ucidă pe Agripina. De aceea scrise la Roma o scrisoare lungă, în care spunea că Agerinus, trimisul mamei sale, fusese surprins pe când voia să-l omoare. Adevărata ucigaşă, văzând că fărădelegea ei nu reuşise, îşi făcuse singură seama.
Mai adăugă că ea făurise încă de mult planul de a-i răpi puterea şi că era însetată de pofta domniei. O învinovăţea chiar de exilul mai multor oameni. Şi ca să dovedească asta, chemă înapoi pe pretorii Valerius Capito şi Lucinius Gabolus, pe Calpurnia, pe sora lui Silanus, Junia Calvina şi pe mulţi alţii.
De altfel, scrisoarea fu scrisă de Seneca, căci Nero era prea înspăimântat. De abia dacă putu să o iscălească. Caesarul se hotărî însă să pară îndurerat.
De aceea îşi despleti părul şi schimbă tunica albă cu una neagră; astfel se arătă sclavilor, curtenilor şi pretorienilor.
Vru chiar să se ducă la Lucrin să-şi vadă mama pentru ultima oară.
O barcă îl conduse până la locul unde mai deunăzi se despărţise de Agripina, străbătu apoi golful, zări locul

naufragiului şi debarcă pe acelaşi ţărm pe care coborâse şi împărăteasa. Se îndreptă spre palatul unde se îndeplinise ultimul act al dramei. Era urmat de câţiva curteni printre care Burrus, Seneca şi Sporus, care luaseră acelaşi aer de tristeţe ca şi el.

Urcă în tăcere scările palatului şi ajuns la capătul unei galerii făcu semn celor ce-l întovărăşeau să se oprească.

Dar, ca şi cum i-ar fi fost frică să se arate singur în faţa moartei, îl luă pe Sporus cu el.

Se opri la uşa camerei Agripinei şi-şi acoperi obrazul cu pulpana mantiei; părea că vrea să-şi ascundă lacrimile, dar în realitate se şterse de sudoarea care îi şiroia pe frunte.

După un minut de şovăială, deschise uşa şi intră în camera mortuară.

Agripina era culcată pe patul său. Nu i se vedeau decât faţa şi braţele albe, ca de marmoră.

Nero, urmat de Sporus, îngenunche la picioarele patului şi privi lung pe cea pe care poruncise să o omoare.

Sclavul privea mirat această fiinţă fără viaţă care părea ca o statuie răsturnată.

Dar deodată, faţa Caesarului se lumină; de acum înainte tronul, lumea întreagă, viitorul îi aparţineau.

…Viaţa îşi urmă cursul. Toată lumea vorbea de primejdia prin care trecuse împăratul şi mulţumea Zeilor că Stăpânul scăpase cu viaţă.

Murmurele şi freamătul mulţimii nu ajunseseră însă până la adăpostul în care Pavel o ascunsese pe Acteea.

Era o colibă pescărească, aşezată pe promontoriul din faţa Nisidei.

Toţi ascultau de cuvintele acestui bătrân.

Supunerea lor nu era însă înjositoare, ci respectuoasă: era supunerea copiilor faţă de părinţi, a credincioşilor faţă de preoţi, a elevilor faţă de profesori…

Încrezătoare în ocrotitorul său şi simţind că cineva veghează asupra ei, Acteea îl ascultă pe apostol şi se culcă.

Când se deşteptă, tânăra corintiană observă pe bătrân lângă ea.

— Suferi? O întrebă acesta.

— Iubesc.

După câteva clipe de tăcere, Pavel continuă:

— Ce doreşti?

— Un ascunziş unde să pot plânge gândind la el.

— Ai putere să mă urmezi?

— Să plecăm, răspunse Acteea, sculându-se.

— Cu neputinţă acum. Tu eşti o fugară iar eu sunt un proscris; de aceea, nu putem pleca decât pe întuneric. Astă seară, vrei?

— Da.

— Tu care pari atât de ostenită şi de firavă, nu te înspăimânţi de un drum lung şi greu?

— Fetele din ţara mea sunt obişnuite să alerge după căprioare prin pădurile cele mal dese şi pe munţii cei mai râpoşi.

— Timoteu, cheamă-l pe Silas.

Pescarul luă mantaua lui Pavel şi o puse în vârful unei prăjini pe care o înfipse în faţa casei.

Peste puţin timp sosi un bărbat. Înţelegând rostul semnalului, el coborâse povârnişul muntelui Nisida, străbătuse într-o barcă depărtarea ce-l despărţea de promontoriu şi bătea acum la uşa casei pescăreşti.

Acteea tresări la vederea lui; ea nu văzuse nimic din cele întâmplate căci privea spre Bauli.

Noul venit înainta spre Pavel şi-i spuse câteva cuvinte într-o limbă neînţeleasă. Apostolul îi răspunse în acelaşi grai. Pregătindu-se de drum, Silas îngenunche în faţa bătrânului care-l binecuvânta şi ieşi.

Acteea privea cu mirare pe Apostol.

Oare cine era acest om atât de blând?

Corintiana nu văzuse la curtea lui Nero decât o ascultare înjositoare, înrudită cu groază şi nicidecum o supunere respectuoasă.

Oare existau doi împăraţi? Unul strălucitor şi bogat, stăpânitor a o şuta douăzeci de milioane de oameni şi a două sute de mii de soldaţi şi unul sărac, dar cu atât mai puternic?

Aceste gânduri o munceau într-atât pe Acteea, încât, deşi înfricoşată, se hotărî să-l întrebe pe Pavel:

— Stăpâne, spune-mi cine eşti? Cât de mare e puterea ta, căci văd că oamenii ţi se supun fără să pară a avea frică de tine.

— Ţi-am spus: mă numesc Pavel şi sunt apostol.

— Dar ce înseamnă aceasta? Eşti un orator sau un filosof? La noi, arta de a vorbi este înfăţişată prin lanţuri de aur. Oare tu înlănţuieşti oamenii prin cuvintele tale?

— Vorbele mele nu înlănţuie ci eliberează. Nu spun oamenilor că sunt sclavi, ci sclavilor că sunt liberi.

— Nu pricep nimic şi totuşi, tu vorbeşti în graiul meu.

— Am stat şase luni la Atena şi un an şi jumătate în Corint.

— În Corint? Îngână Acteea ascunzându-şi capul în mâini. Şi e mult de atunci?

— Cinci ani.

— Şi ce făceai acolo?

În timpul săptămânii lucram, căci nu puteam primi pomana gazdei mele, iar sâmbăta, predicam în temple, propovăduind femeilor modestia, bărbaţilor milostenia şi toate virtuţile evanghelice.

— Da, da, îmi amintesc că mi se vorbea de tine. Oare nu locuiai în casa nobilului Titus Justus?

— Îl cunoşti? Exclamă Pavel cu voioşie.

— Tatăl meu era prieten cu el. Îmi aduc aminte că mi-a spus despre tine: „Iată un sfânt”.

— Dar cum îl cheamă pe tatăl tău? Dar pe tine?

— Pe el, Amicles, pe mine Acteea.

— Da, numele nu-mi este necunoscut, însă spune-mi pentru ce ţi-ai părăsit tatăl şi patria? Ce ţi s-a întâmplat? Spune-mi şi atunci, dacă nu mai ai patrie, vei găsi una, iar dacă ai rămas fără părinte, vei afla unul în mine.

— Nu voi îndrăzni niciodată! Aş muri de ruşine.
— Atunci îţi voi dezvălui eu crimele mele, mă voi umili în ochii tăi şi apoi, la rândul tău, îţi vei putea mărturisi şi tu păcatele.
— Ce crime...?
— Da, fărădelegi pe care le-am ispăşit şi pentru care – cel puţin aşa nădăjduiesc – Domnul m-a iertat. Sunt lucruri de care te vei închina când le vei înţelege.
M-am născut la Tars. Mă numeam, înainte de a-l fi cunoscut pe Cristos, Saul. Familia mea, oameni bogaţi, era credincioasă lui Augustus care ni se arătase foarte binevoitor. Acolo am învăţat ştiinţa greacă, tot atât de înfloritoare la noi ca şi la Atena. Tatăl meu m-a trimis să-mi desăvârşesc studiile la Ierusalim.
Acolo era un tânăr, doar cu doi ani mai mare decât mine – Isus – despre naşterea căruia se povesteau lucruri cu totul ieşite din comun.
Un înger apăruse în vis unei fecioare, pe nume Maria, şi-i vestise că Domnul hotărâse să fie ea Maica Mântuitorului. Puţin mai târziu, ea se mărită cu Iosif. Acesta crezu la început că va fi dezonorat căsătorindu-se cu o femeie care trebuia să aibă un copil dar acelaşi înger îl sfătui să nu se despartă de Maria căci Fiul ei va fi noul Mesia, vlăstar dumnezeiesc.
Tocmai atunci, Augustus poruncise să se facă o numărătoare a locuitorilor şi pentru a da ascultare acestei hotărâri, Iosif şi Maria, care se găseau la Nazaret porniră spre Bethleem. Aici, pe când se aflau într-un staul, Maria dădu naştere unui copil încântător.
Un înger să arătă păstorilor ce dormeau pe un câmp alăturat, vestindu-le această naştere.
Lumea veche îmbătrânise şi chiar pierise. Tirul şi Sidomul se năruiseră, Cartagina fusese distrusă, Grecia era cucerită, Alexandria arsese. Toată lumea nu asculta decât de un singur om care poruncea prin vocea proconsulilor săi. Dar fiecare îşi dădea seama că fosta orânduire îmbătrânise

şi că un lucru nou, proaspăt, tineresc, avea să se întâmple. Nu mai exista dreptate, căci ea nu era poruncită decât de unul singur; nu mai era libertate, în schimb erau foarte mulţi sclavi; nimeni nu mai credea în religie, căci rugăciunile mergeau către prea mulţi zei.

Atunci se ivia un om care îndemna pe oameni să nu facă mai mult decât ceea ce li se porunceşte, care sfătuia pe bogaţi să aibă grijă de cei săraci, care îmboldea pe oameni să se socotească fraţi, care, în sfârşit, propovăduia existenţa unui singur Dumnezeu: era Mesia, cel proorocit de Sfânta Scriptură.

Într-o zi, pe când pescuiam cu Petru pe malurile lacului Ghenezaret, Cristos, urmat de mulţime, se urcă în barca tovarăşului meu. După ce vorbi mulţimii, porunci acestuia să arunce năvodul. Dar el, săracul, nu mai cuteza căci nu prinsese nimic toată ziua. Minune! De data aceasta, plasa era atât de plină, încât părea că se va rupe, iar barca fu atât de îngreunată încât ameninţa cu scufundarea. Fiii lui Zebedeu se prosternară atunci lui Isus, dar El le spuse:

De azi înainte nu veţi mai prinde peşte ci veţi propovădui printre oameni. Apoi plecă.

Am aruncat şi eu năvodul în acel loc, dar în zadar. M-am răsculat împotriva acelui om.

Într-o zi, pe când vindeam mărfurile în templu, primii vestea că vine Isus.

De data asta, faima lui crescuse: vindecase pe un paralitic în mijlocul deşertului, redase vederea unui orb din Ieriahon şi înviase un copil la Naim.

Peste tot poporul îl primea cu flori şi cu ramuri de măslin. Credincioşii mulţumeau Domnului pentru minunăţiile lui.

Veni până în faţa templului, dar văzându-l plin de negustori şi de cumpărători, strigă:

— Este scris că lăcaşul acesta să fie casă de închinăciune iar voi faceţi din el casă de hoţi?”

Am vrut să ne împotrivim. Era peste putinţă căci tot poporul era de partea sa. Atunci am început să-l urăsc.

Într-o zi, aproape de Paşti, am auzit că a fost vândut de Iuda. Fusese dus în faţa lui Pilat din Pont care-l trimisese în faţa judecătorului. Dar acesta, negăsindu-i nici o vină, îl îndreptă din nou spre Pilat. Acesta, strângând în jurul lui pe preoţii cei mari şi pe senatori, le-a spus:

— Mi-aţi spus că acest om încearcă să răscoale poporul, dar noi nu-l găsim vinovat. De aceea îi voi da drumul.

Atunci poporul strigă: „Azi e Paşte şi trebuie să ne dai un criminal. Îl vrem pe acesta şi pe Barabas”.

— Iar eu, continuă Pavel, strigam împreună cu această mulţime dezlănţuită.

În furia ei, gloata îi ceru lui Pilat să-l răstignească şi eu, eu strigam împreună cu aceste hiene.

Pilat nu s-a putut împotrivi până la urmă poporului; de aceea el a dat drumul lui Barabas şi a predat călăilor pe Isus.

— Doamne, Doamne, exclamă Pavel, iartă-mi păcatele, Doamne. Stăpâne Atotputernic, te-am petrecut până la locul de ispăşire, am fost de faţă când ţi-au ţintuit piroane, te-am văzut când ai fost străpuns cu suliţa, te-am văzut bând paharul cu otravă, am simţit cerul acoperindu-se de nori şi catapeteasma templului prăbuşindu-se, am auzit când ai strigat „Părinte, în mâinile tale îmi dau duhul tău”, am simţit că la auzul glasului tău pământul tremura din adâncuri. Îmi dau seama, Stăpâne, că eram surd şi orb, dar, îndură-te, Doamne şi iartă-mă pe mine, păcătosul.

Bătrânul rămase cu faţa plecată. Se ruga.

Acteea îl privea cu uimire, mirată că un bărbat pe care-l socotea atât de puternic, poate fi atât de umil.

Pavel se ridică şi adăugă:

— Aceasta însă n-ar fost de ajuns.

Ura mea împotriva profetului s-a îndreptat apoi împotriva apostolilor. Aceştia au ales pe şapte dintre ei să împartă pomană săracilor. Poporul însă s-a răsculat împotriva lui Ştefan care a fost pârât pe nedrept că a necinstit numele Domnului. A fost osândit să fie ucis cu pietre şi dus afară din

Ierusalim. Priveam cum poporul arunca cu pietre în el. Şi desigur că el s-a gândit şi la mine atunci când, murind, a strigat: „Doamne, Doamne, iartă-le lor păcatul, căci nu ştiu ce fac”.

Fiind un om foarte religios, am fost trimis în Siria pentru a aduce pe calea cea bună pe creştinii de acolo.

Am urmat malurile Iordanului până la Capernaum, am trecut pe la lacul Ghenezaret şi am ajuns la lanţul munţilor Hermon. Pe când mă aflam în spatele unei coline de unde se pot vedea tot deşertul Damascului şi cele douăzeci şi şapte de râuri care-l străbat, fui învăluit de o lumină cerească.

Am căzut cu faţa la pământ şi am auzit un glas tainic care-mi şoptea: „Saule, Saule, de ce mă prigoneşti?”

— Stăpâne, răspunsei eu tremurând, cine eşti?

— Sunt Isus! De azi înainte vreau să propovăduieşti cuvântul meu şi să nu-l înăbuşi cum ai făcut până acum.

— Stăpâne, îngânai eu şi mai înfricoşat, spune-mi ce trebuie să fac.

— Scoală-te şi du-te la Damasc. Ţi se va spune acolo ce ai de făcut.

Cei ce mă întovărăşeau nu erau mai puţin uimiţi decât mine. Auzeau un glas puternic, dar nu vedeau pe nimeni.

M-am ridicat dar pierdusem cu totul vederea.

Un servitor m-a dus până în oraş, unde timp de trei zile n-am văzut, n-am băut şi n-am mâncat nimic.

În a treia zi, un bătrân pe nume Anania veni spre mine şi-mi spuse:

— Saule, Mântuitorul Isus porunceşte să-ţi recapeţi vederea şi să fii împărtăşit cu Sfântul Duh!

Ca prin minune, am început să văd. Atunci am îngenuncheat şi am cerut să fiu botezat. Am primit numele de Pavel.

De atunci sunt foarte credincios. Am cutreierat Iudea, Asia, Bitinia, Macedonia, Atena şi Corintul. Am trecut pe la Siracuza şi străbătând peninsula Siciliei, am coborât în

golful Puzzoli, unde ieri am primit nişte scrisori de la fraţii mei din Roma. Mă cheamă acolo, printre ei.

Domnul pregăteşte calea, căci dând speranţă popoarelor, înrăieşte pe împăraţi. Astfel, lumea veche se va prăbuşi în acelaşi timp şi de la vârf şi de la rădăcini.

Groaza răspândită de Tiberiu, netrebnicia lui Claudius, nebunia lui Nero fac să scadă credinţa în zei: astfel, împăraţii şi zeii vor dispărea în acelaşi timp, unii dispreţuiţi; alţii blestemaţi.

— Taci! Taci! Strică Acteea.

— Care e motivul spaimei tale? Întrebă Pavel cu glas blând.

— Bătrâne, eu sunt iubita Caesarului.

— Nu faci decât o singură greşeală.

— Dar îl iubesc: niciodată nu voi adora mai mult pe altcineva.

— Tocmai această e greşeala ta, răspunse Pavel, îndreptându-se într-un colţ şi începând să se roage încet.

Capitolul XII.

La lăsarea nopţii, Pavel se pregăti de plecare. Acteea era hotărâtă să-l urmeze şi să fugă departe de Nero.

Era stăpânită de aceeaşi groază că atunci când îl părăsise, dar îşi dădea seama că dacă ar mai întârzia puţin şi l-ar vedea, dragostea i-ar reveni căci nu se putea împiedica să-l socotească pe iubitul său doar ca pe un învingător olimpic şi nicidecum că pe un Cesar.

Viaţa ei se despărţea astfel în două părţi cu totul diferite: de o parte dragostea ei faţă de Lucius era realitatea, de altă parte, iubirea împăratului faţă de ea, visul.

Acteea ieşi din colibă şi privi spre golf; apa era liniştiră, aerul curat, cerul luminat de lună iar pământul, de farul din Meşină; nici un semn al înspăimântătoarelor întâmplări din ajun.

În depărtare, de cealaltă parte a golfului, se zărea pădurea din Bauli. Acteea se opri şi se uită suspinând într-acolo. Pavel se apropie de ea şi o întrebă:

— Nu vii?
— Oh! Tată! Răspunse Acteea, ieri, împreună cu Agripina, l-am părăsit pe Nero. Vasul nostru s-a scufundat şi ne-am salvat amândouă înotând. Ea a fost luată de o barcă şi n-aş vrea să plec de aici până ce nu aflu ce s-a întâmplat cu ea.
Pavel îi arătă în zare:
— Vezi flacăra aceea?
— Da.
— Ei bine, e flacăra rugului său.
Acteea înţelese şi înspăimântată, îl urmă pe bătrân.
Merseră de-a lungul mării, străbătură golful şi se îndreptară spre Neapole. Apoi, la vreo jumătate de ceas depărtare de oraş, cotiră spre dreapta, îndreptându-se pe calea Capei.
Pe la ora unu din noapte îl întâlniră pe Silas. Pavel schimbă cu el câteva cuvinte.
Păstorul se îndreptă apoi de-a curmezişul câmpului, spre o casă singuratecă unde erau aşteptaţi. Acteea şi Pavel îl urmară tăcuţi.
Toată lumea era strânsă în atrium. La vederea lui Pavel, îngenunchează cu toţi. Bătrânul îi binecuvânta şi trecură apoi în triclinium. Înainte de a se aşeza la masă, gazda ceru îngăduinţa să spele picioarele Apostolului.
Acteea se retrase în altă cameră. O fată cam de cincisprezece-şaisprezece ani o întovărăşi şi-i aduse cină acolo.
Corintiana era uimită. Tatăl ei nu vorbea despre creştini decât ca despre nişte înfumuraţi iar Nero îi socotea drept o sectă periculoasă şi desfrânată.
Pentru el, credincioşii lui Isus erau buni să fie predaţi poporului atunci când acesta cerea răzbunare, sau fiarelor sălbatice, atunci când zeii cereau vreun sacrificiu.
Acteea nu se afla decât de o zi în tovărăşia lui Pavel, nu cunoştea decât de puţine ceasuri pe creştini, dar se simţea atrasă spre ei.

Pe deasupra tuturor, îi socotea că pe nişte fiinţe foarte credincioase; de aceea îi înţelegea atât de bine.

Ea se lăsase câştigată de frumuseţile acestei religii care propovăduia ajutorarea celor slabi, milă pentru cei săraci şi rugăciunea pentru cei răi.

Plecară în seara următoare şi se îndreptară spre locul Volturn.

După ce recunoscu pe conducător, Pavel coborî împreună cu Acteea în corabie.

Ajunşi la mal, Pavel întinse bani barcagiului dar acesta nu primi nimic şi căzu la picioarele bătrânului, închinându-se.

Puţin mai departe, le ieşi în cale Silas, care-i conduse până la coliba din apropiere.

Nu mai era acea casă strălucitoare din ajun şi nici acel ospăţ bogat, nu era decât pâinea sărăcăcioasă a unui om necăjit, dăruită cu acelaşi respect.

Cel care le deschisese era un sclav. Se ducea la păscut cu oile stăpânului său, avar şi hain.

Nu mâncară decât pâine cu apă şi se culcară pe paie; cu siguranţă însă că în ochii Domnului, acel om era mult mai vrednic decât bogatul cel mai strălucitor.

După masă, sclavul trecu într-o cameră alăturată şi începu să plângă.

— Oare nu auzi suspinele lui? Întrebă Acteea.

— Ba da. Varsă lacrimi amare, dar numai cel ce pedepseşte poate ierta.

Puţin mai târziu, gazda veni din nou în acea odaie şi se aşeză tăcută într-un colţ. Se gândea.

Zărindu-l atât de trist, Acteea se duse la el şi-i spuse:

— De ce nu te adresezi acestui bătrân? Poate că el ar putea tămădui necazul tău.

— Îţi mulţumesc, dar durerile noastre nu se pot alina cu vorbe.

— Necredinciosule! Strigă Pavel. De ce te îndoieşti? Oare nu cunoşti minunile lui Cristos?

— Da, dar Isus a murit. Acum el este în cer, la dreapta Tatălui. Binecuvântat fie numele Lui.

— Nu ai auzit că a lăsat puterea sa Apostolilor?

— Copilul meu! Strigă tatăl îndurerat la auzul unor gemete de copil care veneau din odaia învecinată.

— Bătrâne, spuse Acteea, dacă poţi uşura durerea acestui nefericit, te rog, fă-o. Nu ştiu care este cauza necazului său, dar lacrimile sale îmi sfâşie sufletul.

Întreabă-l ce-l doare; poate ţie îţi va răspunde.

— Ştiu ce e cu el: e necredincios.

— Dar cum vrei să cred, spuse sclavul, când am suferit atât toată viaţa.

Niciodată n-am fost liber, întotdeauna mi s-a luat jumătate din pâinea pe care trebuia s-o dau soţiei şi copilului meu.

Fiul nostru, pe care-l iubim mai mult decât orice pe lume, este un nenorocit: e mut şi pocit, e blestemat; şi acestea numai din cauza suferinţelor prin care a trecut maică-sa. Stăpânul l-a vândut totuşi ieri unor neguţători de carne vie care se îmbogăţesc din orice nedreptate. Sărmanul de el! Nu are nici glas să ne cheme în ajutor.

— Dar dacă Dumnezeu l-ar vindeca pe fiul tău?

— Atunci nu mi l-ar lua căci pentru aceşti hrăpăreţi numai beteşugurile au trecere. Dacă ar fi sănătos, nu ar mai avea nici un preţ, căci ar fi un copil ca oricare altul.

— Deschide uşa, zise Pavel.

Sclavul se supuse. Era uimit, se îndoia de puterea bătrânului dar în fundul sufletului său, spera.

Printre lacrimi, Acteea zări un copil de vreo patru-cinci ani, culcat pe paie. Alături de el, mama sa, cu părul despletit, părea asemenea unei statui a deznădejdii.

Pavel ridică ochii spre cer şi adresă Atotputernicului o rugă fierbinte. Apoi întinse mâna spre copil şi spuse:

— În numele Domnului care a creat cerul şi pământul, scoală-te şi vorbeşte!

Şi copilul ascultă şi spuse:

— Stăpâne! Stăpâne! Binecuvântat fie numele tău!

Femeia izbucni în lacrimi, tatăl căzu în genunchi, căci copilul era salvat.
Ieşind din odaie, Pavel murmură ca pentru sine.
— Iată o familie de sclavi, a cărei fericire ar putea fi pizmuită şi de un împărat.
În noaptea următoare, Pavel şi Acteea plecară. Se duseră la Fondi. Astfel, ea vedea din nou locurile pe unde trecuse împreună cu Nero.
Aici, Caesarul fusese primit de Galba. Temându-se însă că nu cumva să-i uzurpe domnia, Nero se grăbi să-l îndepărteze de graniţele imperiului pe acest potrivnic.
Înainte de a fi plecat, împăratul îi fură toţi sclavii, porunci chiar că grădinarul lui Galba, fost sclav, acum eliberat, să fie omorât.
Acteea era uimită de felul în care se schimbase oraşul. Nimic nu-i mai putea aduce aminte de trecut.
Îşi continuară călătoria încă trei zile şi trei nopţi, ascunzâdu-se în timpul zilei, mergând în timpul nopţii.
Erau întotdeauna aşteptaţi de Silas care-i conducea pină la casa vreunui adept. Noua religie număra încă de pe atunci mulţi credincioşi, mai ales printre sclavi şi oamenii de jos.
În cea de a treia seară plecară de la Veletri, oraşul unde murise Coriolan şi unde se născuse Augustus şi se îndreptară spre muntele Albano. Când ajunseră în vârful lui, lună strălucitoare ieşise de după un nor.
De astă dată, Silas nu-i părăsise dar mergea cu câteva sute de paşi înaintea lor.
În faţa mormântului lui Ascanius însă, se opri şi-i aşteptă. Apoi, arătându-le cu mâna o mulţime de luminiţe scânteietoare, le spuse doar un singur cuvânt:
— Roma…
Pavel şi Acteea înţeleseră că ajungeau la capătul călătoriei lor.
Bătrânul îngenunche şi mulţumi Domnului că după atâtea neajunsuri, reuşise să intre în oraşul acesta, biruind toate

piedicile ieşite în cale.

Acteea se rezemase de mormânt: amintiri duioase, treceau pe dinaintea ochilor săi. Retrăia toate întâmplările petrecute în timpul cât stătuse în capitală.

— Oh! Exclamă Acteea, de ce nu mi-ai spus că mergem la Roma. Nu te-aş fi urmat dacă aş fi ştiut unde mă duci.

— Nu ne oprim acolo, răspunse Apostolul.

Mai mulţi călăreţi treceau pe calea Appia. La vederea lor, Silas o luă la dreapta; Pavel şi Acteea îl urmară.

Înaintau de-a lungul cărării dintre calea Appia şi calea Latină, neîndrăznind să se apropie prea mult nici de una, nici de alta. După vreo două ore de mers, după ce trecuseră de templul lui Mercur, după ce pătrunseseră în valea Egeria şi după ce ocoliseră lacul Almon, ajunseră în faţa unei peşteri.

Silas intră şi făcu semn să fie urmat. Acteea însă rămase înmărmurită. Cuprinse braţul lui Pavel. Acesta îşi dădu seama de spaima ei şi-i spuse:

— Să nu te temi de nimic! Domnul este cu noi! Acteea mai privi o dată cerul înstelat, apoi pătrunseră în subterană.

După ce făcură câţiva paşi, Silas se opri la picioarele unui stâlp de piatră, luă două cremene şi aprinse o torţă. Apoi exclamă:

— Nici chiar soldaţii lui Nero nu ne-ar putea descoperi aici!

Cei trei călători înaintau în interiorul peşterii. Torţa lumina din ce în ce mai puternic, căci aerul devenea din ce în ce mai rar. Acum, Acteea putea deosebi pereţii înalţi şi pietrele ce le însemnau drumul. Toate aceste lucruri, întunecimea, aceste semne misterioase, acele răsunete necunoscute, o întristau pe tânăra corintiană, dar îi stârneau şi curiozitatea.

Deodată se opri înspăimântată; zărise o mulţime de coşciuge iar lângă ele, femei îmbrăcate în mantii albe, care ţineau în mâini torţe aprinse şi care se îndreptau toate spre acelaşi loc.

Puţin mai departe, se auzi o melodie îngerească. Luminile şi mormintele deveneau tot mai dese. Oamenii se înmulţeau. Se apropiau de oraşul subteran.

Deodată, sub o boltă largă se zăriră mai multe fete tinere care intonau cântece de preamărire. Un preot se pregătea să rostească rugăciunile. Apropiindu-se de altar, acesta spuse:

— Fraţilor, printre noi se află unul mai vrednic decât mine spre a vă vorbi de Dumnezeu. Pavel, apropie-te şi binecuvântează pe fraţii tăi!

Poporul îngenunche. Acteea făcu la fel.

Viitorul martir se urcă la amvon.

Erau în catacombe…

Capitolul XIII.

Era un adevărat oraş subteran.

Viaţa pământului, a popoarelor şi a oamenilor este foarte asemănătoare: pământul este răscolit de cataclisme, popoarele de revoluţii şi oamenii de boli. Fiecare se naşte, creşte şi moare… Vârsta lor se deosebeşte numai în ceea ce priveşte timpul: pentru unul se socoteşte prin mii de ani, pentru alţii prin secole, iar pentru ultimii prin zile.

În acest răstimp, fiecare trece prin epoci de tranziţie, care bazându-se pe trecut, pregătesc viitorul; este epoca în care se petrec lucruri ciudate.

Roma trecea printr-o astfel de perioadă. Ea simţea freamătul care întovărăşeşte naşterea sau căderea împărăţiilor, îşi trăia ultimii ani ai vieţii sale păgâne şi agoniza, când în mijlocul acceselor de desfrâu, când în timpul vremurilor de toropeală.

Într-adevăr, îndărătul existenţei sale civilizate şi măreţe, lunecase un nou principiu, distrugător şi constructiv în acelaşi timp.

În fiecare zi, sub ochii ei sau alături de ea, se petreceau lucruri ciudate, cântate de poeţi; bărbaţi, femei sau chiar familii întregi dispăreau fără urmă, cei pe care îi credeau

morţi reveneau şi ameninţau sau preziceau prăbuşirea lumii vechi.

Focul subteran pârjolea toate dorinţele, bune sau rele; dar cele rele treceau, pe când cele bune rămâneau. Catacombele erau rezervoarele comorilor viitoare.

Erau vechile cariere de piatră, fostele ascunzişuri ale lui Romulus şi Scipio, părăsite când marmora şi porfirul babilonian, granitul Tebei şi aramă Corintului luaseră locul pietrei. Odată cu naşterea creştinismului, aceste caverne, uitate de toţi, deveniră mai întâi lăcaşuri de închinăciune, apoi adăposturi sau chiar oraşe.

În timpul acesta, ele nu erau decât ascunzători. Orice sclav, orice nenorocit, orice proscris era sigur că va afla acolo mângâiere şi refugiu.

Toţi părtaşii noii credinţe se retrăseseră aici, totuşi sus, pe pământ, nimeni nu observase lipsa lor: numărul acestora nu era încă destul de mare.

Cu toate acestea, viaţa primilor creştini nu era închinată numai grijii de a se feri de persecuţiuni, ea mai era îmboldită şi de trebuinţa ajutorării fraţilor care îşi petreceau viaţa între zidurile oraşului.

Atunci când un pericol ameninţa pe neofitul din cetatea de sus, un ajutor neprevăzut şi neaşteptat se ivea: de mai multe ori, poarta celulei se deschidea şi un necunoscut fugea împreună cu victima. Alteori, când prizonierul devenea, prin dorinţa împăratului, un martir, fie că fusese spânzurat în închisoarea lui Tulus, fie că fusese decapitat în mijlocul pieţii, fie că fusese aruncat de pe înălţimile stâncii Tarpeiene, fie în sfârşit, că era răstignit pe muntele Eschilin, profitând de întunericul nopţii, un bătrân prevăzător, un tânăr cutezător sau chiar o femeie fricoasă, furau cadavrul destinat fiarelor sălbatice şi-l duceau în catacombe, unde devenea un obiect de închinăciune şi de respect.

Atunci însă când moartea lovea chiar în subterane, o uşurare dumnezeiască îi cuprindea pe toţi; cel plecat din

lumea aceasta putea aştepta în linişte judecata supremă.
Erau mormintele pe care le văzuse şi Acteea atunci când pătrunsese sub aceste bolţi necunoscute.
Deasupra coşciugelor de piatră se ridica o cruce, semnul resemnării, un candelabru cu şapte braţe, asemănător celui din templul de la Ierusalim, sau imaginea porumbelului, vestitorul păcii.
Acteea îşi amintea de fericirea ei trecută: atunci privea razele soarelui şi asculta zgomotele pământului, aşezându-se pe un mormânt şi rămânând neclintită.
Pavel, singurul care ştia ce se petrece în sufletul ei, sfătuia pe tinerele fecioare să se roage Domnului pentru ca ea să treacă cu sufletul curat la religia creştină şi să se închine aceluiaşi Mântuitor binefăcător.
Tinerele fete se supuneau, iar corintiana, surâzătoare şi cu ochii strălucitori de lacrimi, îşi unea rugăciunile cu ale lor.
În tot acest timp, decadenţa lumii păgâne se făcea din ce în ce mai simţită: hotărârile Romei deveniseră şovăitoare, în timp ce Nero, prinţul banchetelor şi regele orgiilor, se complăcea în noian de bucurii sau în valuri de sânge.
De îndată ce flăcările rugului pe care fusese arsă Agripina se stinseră, orice remuşcare şi orice teamă dispărură pentru împărat.
Caesarul rămase departe de Neapole şi de Roma, la Bauli, pentru că se mai temea încă de răzbunarea omenească, a zeilor, dar mai ales de cea a senatorilor.
Se înşelase însă, căci toată lumea se arăta mulţumită de fapta lui. Numai zeii îi pedepseau somnul cu gemetele celei ucise.
Plecă, aşadar, înapoi la Neapole.
Aici o regăsi pe Popea şi împreună cu ea regăsi şi ura împotriva Octaviei care fusese împinsă în braţele lui de Agripina, numai pentru a lupta contra acelei amante puternice şi care numai prin uneltirile mamei sale fusese exilată în insulele Pandater.

Suferinţele Octaviei înduioşaseră însă mult pe romani. Astfel, nici chiar Nero nu mai îndrăznea acum să-i curme firul vieţii, nu fiindcă se temea de remuşcări, ci fiindcă-i era teamă că nu va putea invoca nici o scuză.

Într-o zi poporul se răsculă: el cerea reîntoarcerea celei îndepărtate.

Soldaţii Caesarului se pricepură de minune să înăbuşe această răscoală.

Popea triumfase. Veni la Neapole şi îngenunche în faţa lui Nero.

Împăratul porunci atunci Octaviei să se omoare.

Nici rugăminţile exilatei, nici amintirea strămoşului comun – Germanicus – şi nici imaginea Agripinei, nu-l hotărâră pe Caesar să renunţe la planul său.

Dar fiindcă Octavia nu avea curajul să îndeplinească singură dorinţa împăratului, prietenii lui Nero se însărcinară cu împlinirea voinţei Stăpânului.

Capul victimei, desprins de trupul ei, fu adus Popeei care înspăimântată de privirea lui ameninţătoare, îi străpunseră ochii cu două cuie înroşite în foc.

Când Nero se întoarse la Roma, setea lui de măreţie devenise şi mai mare: acum însă şi senatorii trebuiau să lupte în circuri şi porunci să fie pedepsiţi cu moartea cei care nu aplaudau la concursurile de cânt.

Însuşi împăratul se înveseli şi întovărăşi, prin melodia lirei sale, (?) focul care mistui Roma.

Dar Popea îşi dădu seama că aceste serbări trebuiau să înceteze: într-o zi nu se duse să asculte cântul Caesarului.

Pedeapsa acestuia fu cruntă: moartea.

Nero însă îi făcu o înmormântare vrednică de renumele său.

Drept răzbunare pentru fapta sa necugetată, fură din nou persecutaţi creştini.

Credinţa urmaşilor Mântuitorului crescu şi mai mult: în fiecare zi trebuiau mângâiate alte văduve şi alţi orfani, în fiecare noapte alte trupuri erau smulse fiarelor sălbatice.

Nero observă că morţii sunt furaţi, de aceea soldaţii împărăteşti arestară pe Pavel şi pe toţi cei care îndrăzneau să nesocotească dorinţa Caesarului. Numai Silas scăpă.

El fugi până la catacombe şi veşti creştinilor această tristă întâmplare.

Toţi îngenuncheară şi se rugară Domnului. Numai Acteea rămase în picioare, căci Dumnezeul creştin nu era încă şi al ei. Dar ridicând braţele spre cer, rosti aceste cuvinte:

— Mâine mă voi duce la Roma şi voi căuta să-l scap.

— Iar eu, răspunse Silas, mă duc lângă el şi voi muri alături de acest sfânt, dacă tu nu-ţi vei putea atinge ţelul.

Capitolul XIV.

A doua zi de dimineaţă, Acteea, îmbrăcată într-o mantie lungă, plecă spre Roma. Îşi luă şi un pumnal, căci se temea că nu cumva să fie oprită de vreun soldat prea zelos şi apoi… se gândea că dacă n-ar fi putut obţine iertarea lui Pavel ar fi pătruns în închisoare şi ar fi dat această armă Apostolului, ca să-l scape de o moarte ruşinoasă.

Aşadar, ea rămăsese tot o pagină, căci încă nu aflase că noua religie glorifică pe martiri şi că ceea ce pentru nobili înseamnă o ruşine, era pentru credincioşi un nimb de fericire.

Ajunsă la porţile Romei, simţi că genunchii o părăsesc; pentru a nu cădea, trebui să se sprijine de un copac.

Cauza acestei emoţii era limpede; avea să revadă pe cel pe care-l părăsise în seara sărbătoririi Minervei.

Simţea că renaşte şi nu era frământata decât de un singur gând: va regăsi oare pe Lucius sau pe Nero, pe învingătorul olimpic sau pe împărat, pe amant sau pe călău?

Auzise de moartea Octaviei şi de a Popeei, nu aflase însă împrejurările în care ele îşi petrecuseră ultimele clipe. Era sigură că împăratul nu avea pe nimeni în preajma sa şi de aceea spera că, poate îi mai rămăsese amintirea dragostei faţă de ea, iubire care pentru Acteea însemna totul.

Astfel, în a cincisprezecea zi a lunii, într-o dimineaţă însorită, tânăra corintiană străbătu poarta oraşului şi intră

în cetatea Caesarului.

Străzile erau pline de lume care se îndrepta grăbită spre Forum. Acteea urmă această mulţime, al cărei drum ducea şi spre Palatin, unde socotea să-l întâlnească pe Nero.

Drumul ce se întindea între Coelius şi Aventin era acoperit cu covoare orientale şi presărat cu flori.

Ajungând în colţul Palatinului, ea văzu statuile zeilor Patriei, îmbrăcaţi în haine de sărbătoare şi având fruntea împrejmuită cu coroniţa de lauri.

O apucă spre dreapta, pe Calea Sfânta, adică pe acolo pe unde trecuse în triumf.

Mulţimea, din ce în ce mai numeroasă, se îndrepta spre Capitoliu, unde aveau loc, pe semne, serbări. Acteea trecea însă nepăsătoare: ea nu urmărea decât un singur ţel, acela de a-l vedea pe Lucius.

Ajunsă în dreptul templului lui Remus şi Romulus, o coti spre stânga, trecu prin faţa statuilor lui Phoebus şi a lui Jupiter Stator, urcă scara care ducea spre Palatin şi se opri în vestibulul unui palat măreţ: castelul aurit al Caesarului.

Aici, se desfăşură înaintea ochilor Acteei o vedere ciudată; în faţa uşii atriumului se afla un pat ridicat pe un piedestal de fildeş şi acoperit cu purpură.

Corintiana tremura din tot corpul. Broboane de sudoare rece îi şiroiră pe frunte, căci zărea un pat nupţial.

O pornire ascunsă a sufletului o sili să întrebe pe o sclavă ce trecea, care era rostul lui: se sărbătoarea nunta lui Nero.

Sângele i se urcă în obraz. În acele clipe uită tot şi de catacombe şi de cei care o adăpostiseră şi de creştinii care puseseră atâta speranţă în ea.

Strânse pumnul şi plecă spre Capitoliu pentru a vedea pe noua sa potrivnică, pe cea care-i răpise dragostea lui Nero.

Trecu prin faţa închisorii şi ajunse la templul lui Jupiter Capitolin. La picioarele statuii zeului zări zece bărbaţi, fără mărturia cărora nunta nu era legală. Iar ceva mai departe pe mireasă, acoperită cu un văl gros ce o împiedica să fie recunoscută.

În acest moment, marele preot se apropie de împărat şi cu glas hotărât îi spuse:

— Lucius Domitius Claudius Nero, îţi dăruiesc pe Sabina; fii soţul, prietenul, proteguitorul şi tatăl ei. Te proclam stăpânul bunurilor sale, pe care ţi le încredinţez”.

Preotul uni mâinile mirelui şi ale miresei şi coborî vălul de pe obrazul acesteia: în faţa zeilor şi a oamenilor, Nero se însura cu fosta lui sclavă, cu sora lui Sporus.

Corintiana îşi dădu atunci seama de sentimentul pe care-l avusese întotdeauna faţă de această fată; ura instinctivă a unei femei pentru care avea să-i devină rivală.

Nero se unea cu fiinţa care-i aparţinuse ei, cu cea asupra căreia avusese drept de viaţă şi de moarte, dar pe care o lăsase să trăiască, nebănuind răul pe care avea să i-l facă.

Pe când Acteea privea uimită pe Sabina, mirii se îndreptară spre poarta templului unde erau aşteptaţi de patru cavaleri romani, fiecare ţinând în mână o statuetă a unui zeu binevoitor şi de patru nobile, purtând câte o făclie de lemn de brad. Se urcară pe o litieră descoperită, iar Caesarul îmbrăţişa în ochii tuturor pe noua împărăteasă: mulţimea aplaudă şi ură tinerilor căsătoriţi viaţă lungă şi fericită.

Acteea îl urmă, crezând că se vor întoarce la palatul lui Nero. Se înşelase însă. Împăratul voia să arate poporului pe noua lui stăpână: de aceea, organizase mari serbări pe stadionul din Câmpul lui Marte, în Forum, în teatrul lui Pompei şi chiar în grădinile Octaviei.

Toată ziua, întărită de focul geloziei, Acteea urma cortegiul lui Nero căci acesta nu se întoarse la palat decât seara.

Acteea se furişă în interiorul zidurilor; Caesarul de acum contrar lui Tiberiu, lăsase toate porţile deschise, netemându-se de răzbunarea poporului. Cruzimea sa, îndreptată numai contra nobililor şi duşmanilor religiei păgâne, plăcea mulţimii de acea Stăpânul era iubit de plebe.

Nimeni nu băgase de seamă prezenţa Acteei: îmbrăcămintea ei albă îi dădea aspectul unei nuntaşe.
Se duse de-a dreptul în camera nupţială şi se ascunse în spatele unei perdele; rămase acolo timp de două ore, cu mâna încleştată pe mânerul pumnalului.
După trecerea acestui răstimp, se auziră zgomote de paşi. Sabina, întovărăşită de Clavia, intră în odaie. Nobila o ajută să se dezbrace.
…Puţin după ce Clavia plecase, un ţipăt înfiorător făcu să răsune pereţii încăperii: Sabina o zărise pe corintiană.
Acteea se repezi asupra ei. Fosta sclavă îngenunche şi imploră milă. Deodată ochii ei fură străbătuţi de o licărire de speranţă:
— Tu eşti Acteea?
— Da, dar spune-mi cine eşti tu? Sabina sau Sporus? Căci ochii mei nu pot deosebi pe unul de celălalt.
— Din păcate, nici el, nici ea.
Acteea scăpă pumnalul din mină.
Uşa se deschise şi mai mulţi sclavi intrară, aducând statuile zeilor. Îl văzură pe Sporus îngenuncheat, iar lângă el o femeie leşinată. Îşi dădură numaidecât seama de cele întâmplate.
O luară pe Acteea şi o aruncară în fundul închisorii palatului împărătesc.
Acolo îl întâlni pe Pavel şi pe Silas.
— Te aşteptam, îi spuse Apostolul.
— Am venit la Roma pentru a te salva.
— Şi neputând obţine libertatea mea, ai venit să mori împreună cu mine.
— Nu este adevărat, răspunse tânăra fată, te-am uitat cu desăvârşire; sunt o nenorocită care nu merită nici milă şi nici iertare.
— Aşadar, îl mai iubeşti?
— Nu, nu mai pot avea nici un sentiment pentru el. Sunt însă o smintită şi nimeni, nici un om şi nici un Dumnezeu nu va fi destui de puternic ca să mă vindece.

— Aminteşte-ţi că Cel ce poate tămădui trupul, poate izbăvi şi sufletul. Mai poţi spera, dacă te căieşti.
— Din păcate…
— Aşează-te lângă mine; îţi voi vorbi despre Tatăl Tău. Acteea îngenunche în faţa bătrânului care îi povesti toată noaptea despre minunile Domnului.
Dimineaţa, Acteea era pregătită să primească taina Botezului.
De acum înainte, oastea Domnului se mărise cu încă o credincioasă.
Apostolul nu ascunse Acteei sacrificiile pe care va trebui să le facă: mai întâi dragostea să, apoi poate chiar viaţa.
Într-adevăr, în fiecare zi oamenii împăratului veneau să caute noi victime.
Fiecare se grăbea să îndure martiriul suprem şi să se jertfească pentru cruce. Acteea însă era împăcată la gândul că va putea muri împreună cu Pavel pentru credinţa lui Cristos, care preamărea virtutea.
În timp ce creştinii îngenuncheaţi se rugau Domnului, Anicetus apăru în pragul celulei dar rămase uimit la vederea acestui spectacol.
— Ce vrei? Întrebă Pavel pe cel care îndeplinea însărcinarea de judecător şi de călău în acelaşi timp.
— O vreau pe Acteea.
— Nu te va urma, căci nu-ţi aparţine.
— Este însă a Caesaruiui.
— Te înşeli. De aici înainte nu este decât a Domnului. La auzul acestor cuvinte, Acteea leşină căci îşi dădea seama că Pavel avea dreptate şi că prin cuvintele sale o despărţise pentru totdeauna de Nero.
— Atunci te voi duce pe tine în faţa împăratului, spuse Anicetus, făcând semn soldaţilor să-l ia.
— Sunt gata să te urmez, căci ştiu că a sosit timpul să dau socoteală cerului de viaţa mea pământească.
Caesarul vru să condamne pe bătrân să fie răstignit, dar fiindcă el era cetăţean roman, pedeapsa îi fu schimbată în

aceea a decapitării.
Nero asistă la execuţia Apostolului şi făgădui poporului un spectacol mai măreţ pentru ziua în care trebuie sărbătorită pomenirea morţii dictatorului Iulius Caesar.

Capitolul XV.

Caesarul făgăduise lupte de gladiatori; murmurele mulţimii încetară pe dată, căci nimic nu o putea bucura mai mult.
Altădată, vânătoarea de animale şi luptele de gladiatori erau despărţite; Pompei însă le împreunase. El pusese să lupte douăzeci de elefanţi contra Getulilor, care reuşiră să-i ucidă în mare parte.
De aceea, în anul 523, Scipio Nasica şi P. Lentulus schimbară elefanţii cu pantere. Poporul însă părea dezgustat de asemenea lupte.
Segurus introdusese întrecerile între hipopotami şi crocodili. Sylla pusese să fie fugăriţi o sută de lei, Pompei trei sute, iar Caesar, patru sute.
Augustus poruncise să fie ucişi, pentru desfătarea poporului, vreo trei mii cinci sute de urşi, pantere şi lei, aduşi din deşertul african.
Ceilalţi împăraţi se întreceau unii pe alţii: astfel, Titus, într-o singură vânătoare, pusese să fie nimiciţi vreo cinci mii de fiare sălbatice.
Dar niciunul nu fusese atât de strălucit ca Nero acum: apa Nilului şi deşertul egiptean îl făceau să dispună de lei, tigri, pantere şi crocodili, iar prinşii de război şi creştinii înlocuiră destul de bine, dar cu mult mai multă economie, pe gladiatori. Nu aveau atâta îndemânare ca ceilalţi, însă erau mult mai curajoşi şi mai doritori de moarte: destul pentru a aţâţa curiozitatea mulţimii.
Cetăţenii Romei se îndreptară aşadar, spre circ. Caesarul se grăbise să asiste la aeeastă sărbătoare. El ducea cu sine un arc cu săgeţi, căci din când în când îi plăcea să dea dovadă de talentele sale. De multe ori, înduioşat de

suferinţele, sau miniat de neîndemânarea fiarei, o străpungea cu săgeata sa înveninată.

După ce ovaţiunile destinate lui Nero se potoliră, carele cu gladiatori intrară în arenă. Printre ei se vedeau şi figuri de patricieni şi chiar de nobili care voiau să fie pe placul lui Nero.

Luptătorii defilară cu săbiile scoase prin faţa Stăpânului: tăişul lor strălucea în bătaia razelor de soare.

Caesarul alese primele trei perechi care trebuiau să lupte, apoi hotărî ca prima parte a spectacolului să se termine prin sfâşierea de către fiarele sălbatice a doi creştin: o femeie şi un bărbat.

…Primii doi gladiatori intrară în arenă.

Se apropiară unul de altul. Primul aruncă un fel de plasă asupra celuilalt, dar acesta reuşi să îndepărteze laţul. La rândul său, aruncă un cuţit asupra adversarului. Nu-l nimeri însă. Începură să se fugărească: era o cursă macabră, în care moartea hrăpăreaţă pândea pe unul sau pe celălalt, la fiecare minut.

Deodată, secutorul – primul gladiator – se împiedică de faldurile mantiei sale. Cu o mişcare sprintenă şi-o desprinse şi o aruncă în lături. Numai atunci, mulţimea îşi dădu seama că luptătorul nu era altul decât un nobil roman, Festus; aşadar, interesul pentru luptă creştea.

El reuşi să-şi ajungă adversarul şi să-i împlânte un pumnal în piept.

După dorinţa poporului, învingătorul ucise pe cel învins. Mulţimea aplaudă la vederea acestui spectacol, căci primul se arătase un ucigaş îndemânatic, iar al doilea, primise moartea cu multă seninătate.

Alţi luptători pătrunseră în incintă. Erau doi duelişti: profesorul şi elevul. Apariţia lor stârni uimire. Aplauzele deveniră zgomotoase. Ele încetară însă brusc la semnul Caesarului: luptă avea să înceapă.

Nu luptau decât cu săbiile, însă agerimea cu care le mânuiau era atât de desăvârşită, încât numai cu multă

greutate se putea urmări lupta lor: o întrecere pe viaţă şi pe moarte.

Mai întâi, profesorul părea că va învinge, dar curând elevul rănit, ştiu să-şi recapete echilibrul şi-l sili la rândul său pe maestru să se retragă.

Lupta mai continuă câtva timp fără ca vreunul din potrivnici să pară mai puţin puternic şi îndemânatic decât celălalt. Nero trimise un sol să ofere celor doi adversari, care zăceau acum la pământ într-o încordare supremă, semnele eliberării. Amândoi erau însă morţi.

Când următorii doi audabaţi apărură, poporul izbucni în râsete. Într-adevăr, ei erau nevoiţi să lupte orbeşte, căci erau legaţi la ochi. Erau, mai bine zis, nu doi adversari, ci doi condamnaţi.

Dar în momentul în care aveau să-şi măsoare puterile, Anicetus predă lui Nero o scrisoare. Îngrijorat, împăratul părăsi circul, poruncind ca jocurile să continue.

Mulţimea era bucuroasă căci de acum înainte ea conducea ordinea competiţiilor.

Cei doi se urmăriră câtva timp, nedispunând de alte mijloace decât de auz. Erau de râsul gloatei care-şi bătea joc de neputinţa lor.

Tăişul săbiilor îi răni însă pe amândoi. Atunci, unul din ei se culcă la pământ, sperând că astfel va putea surprinde pe celălalt. Nu se înşelase, căci reuşi să lovească de moarte pe potrivnicul său.

Un stentor anunţă pe învingător.

Trebuiau să urmeze întrecerea dintre cei doi creştini şi fiarele sălbatice.

Privirile mulţimii scăpărau de ură. Ea se îndrepta împotriva prizonierilor. Mulţi trădau şi un sentiment de milă: pentru animale însă.

Porţile arenei se deschiseră.

Fu adusă o femeie înfăşurată într-o mantie albă, răpitor de frumoasă, care fu ţintuită de un copac.

Mai intră şi un tânăr care, după cum era obiceiul, se putea folosi de arme pentru a se apăra. Aşadar, el se putea salva pe el şi totodată avea îngăduinţa să scape de pieire şi pe prizonieră, mai ales că dacă reuşea să doboare primele trei fiare, era eliberat şi el şi tovarăşa sa. Cei mai mulţi însă refuzau să lupte, preferind martiriul.

Tânărul roman făcu deci semn să se scoată armele de prisos căci nu vroia să afle scăpare. Îngenunche şi începu să se roage Domnului. Deodată însă auzi murmurul prizonierei.

— Silas, ai milă de mine. Ştiu că eşti obişnuit să te împotriveşti fiarelor. Dacă ai primi lupta, ne-am putea salva.

Silas ascultă, căci era sigur că va putea oricând muri pentru Isus. Ceru un cal şi o sabie şi porni la luptă.

În acest moment, un taur furios fu îndreptat spre el. Silas îl lăsă să se apropie şi când animalul nu fu decât la zece paşi de el, îl săgeta. Fiara, neînspăimântată, porni în urmărirea atacatorului. Ocoli de trei ori amfiteatrul şi apoi, văzând că fuga lui este zadarnică, se năpusti asupra Acteei. Silas veghea însă.

Cu repeziciunea unui fulger, el sări pe spinarea taurului, îl apucă cu mâinile sale vânjoase de coarne, îl ţintui pe loc şi îi înfipse sabia în grumaz. Bestia se poticni, căzu şi muri.

Acteea leşinase însă. Numai aplauzele mulţimii îi vestiră prima victorie a lui Silas.

După ce namilă fu scoasă din arenă, tânărul sirian ceru alte arme: i se dădu un arc şi nişte săgeţi, căci acum avea să lupte cu un leu.

Acesta păşi liniştit, încrezător în puterea sa, în mijlocul arenei. Nu zări nici un duşman, căci Acteea era ascunsă de ramurile copacului de care fusese legată, iar Silas stătea nemişcat în dosul unui stâlp.

Regele animalelor era însă prea curajos: îndrăzni să se apropie de Acteea. Săgeata creştinului îl nimeri însă între picioare.

Leul se opri nedumerit, neştiind dincotro venea acest duşman nevăzut.

Silas se luă pe urmele fiarei. După o întrecere aprigă, tot îndemânarea prizonierului învinse. O a doua săgeată atinse fiară. Înnebunită de durere, ea se năpusti asupra luptătorului. Păstorul o răpuse însă, reuşind să-i împlânte sabia în grumaz. Leul căzu lovit de moarte, dar Silas plăti cu viaţa îndrăzneala lui.

În mijlocul aplauzelor mulţimii, trupul victimei şi al fiarei fură duse afară din arenă.

O panteră fu lăsată liberă înlăuntrul circului. La început părea aţâţata de mirosul de carne proaspătă şi de speranţa unei prăzi îndestulătoare.

Minune! La vederea Acteei, întocmai ca un copil ascultător, sprijinindu-se pe labe, se târî până în faţa fostei sale stăpâne. Acteea o recunoscu pe Phoebe.

Entuziasmat, poporul ceru eliberarea victimei. Lybicus se îndreptă spre corintiană şi-i tăie legăturile. Noua neofită a creştinismului nu primi triumful oferit de mulţime.

Ba era chiar întristată că nu murise; acum când nu mai avea dreptul să iubească, acum când era îndepărtată de tatăl său, acum când era lipsită de Pavel şi de Silas…

Odată cu căderea serii, îşi aduse aminte că viaţa ei este închinată unei familii; se îndreptă spre catacombe.

.

A doua zi, romanii aflară că scrisorile primite de Caesar, vesteau răscoala legiunilor din Spania şi din Galia, comandate de Galba şi de Vindex.

Capitolul XV.

Trei zile mai târziu, pe un timp ploios şi rece, trei călăreţi înaintau tăcuţi pe drumul ce ducea la Roma.

Păreau trişti şi mohorâţi, întocmai ca ziua cea întunecoasă. Cerul plumburiu dădea acestor călători un aspect şi mai posomorât.

Deodată, întâlniră un ţăran.

— Veniţi de la Roma?

— Da.
— Ce se spune despre Aenobarbus.
— Că ar fi reuşit să fugă.
— Încotro?
— Spre Neapole.
Plecând, ţăranul strigă: „Trăiască Galba, moarte lui Nero”.
Strigăte asemănătoare se auziră în acelaşi timp. Ceva mai departe, călăreţii întâlniră câţiva soldaţi.
— Cine sunteţi?
— Partizani ai lui Galba. Îl căutăm pe Nero.
— Vă urăm să aveţi mai mult noroc decât am avut noi. În drumul nostru am întâlnit un om pe care l-am asemuit cu fostul Caesar. Numai după ce l-am omorât ne-am dat seama că ne-am înşelat…
Calul călătorului se poticni. Un pretorian trecea pe şosea.
— Să trăieşti, Caesar, exclamă el, recunoscându-l pe Nero.
Năpăstuit de o soartă nemiloasă, tiranul trebuia să fugă de răzbunarea cruntă a foştilor săi tovarăşi de arme.
Ştim cum se născuse răscoala contra împăratului: popoarele subjugate de oarbă lui ambiţie, înlănţuite de crunta lui mânie, stoarse de pofta lui hrăpăreaţă, se uniseră şi în aceeaşi pornire se năpustiseră spre faldurile măreţe ale stindardului dătător de o viaţă mai liberă, mai bună, mai fericită.
Toţi comandanţii armatelor nu aşteptau decât un singur semnal pentru a se arunca întocmai unor fiare lacome împotriva Romei hâde. Unul singur, Virgilius, maimarele Germaniei de Nord, se hotărî să rămână credincios, nu Stăpânului, ci patriei.
Mai trebuia doar o singură scânteie. Vindex era gata să prilejuiască aprinderea pârjolului. Pentru aceasta însă, avea nevoie de o unealtă. Alegerea să căzu asupra lui Galba.
Trimise aşadar, acestuia scrisorile şi planurile luptei. Dar şovăiala celui ce fusese exilat departe de Roma, fu mai puternică: Galba distruse misivele.

Vindex nu se dădu bătut. El apăru în mijlocul sfatului bătrânilor ce se ocupau de soarta Galiei şi ştiu, prin cuvinte măiestre, să aţâţe mânia lor contra Caesarului, acest monstru cu chip de om.

Galba adună poporul în Forum şi se pregătea tocmai să-i vorbească, când strigătele se auziră din toate părţile:

— Vrem să domneşti peste noi!

…Curând, Nero avu prilejul să citească proclamaţia lui Vindex. Fu mânios nu pentru că trădătorul amintea toate crimele sale, dar pentru că îl socotea drept un foarte prost cântăreţ; mândria lui era rănită. Scrisese Senatului, făgăduind un milion de sesterţi celui ce-l va omorî pe Vindex.

În acest timp răscoala se întindea în Spania şi Galia.

Galba îşi făcuse o gardă de călăreţi şi instituise un fel de senat. Vindex, auzind de preţul capului său, răspândi vestea că este gata să se predea celui ce-i va aduce capul lui Nero.

Toţi generalii şi curtezanii Caesarului îşi părăsiră Stăpânul de îndată ce simţiră că puterea acestuia scădea.

Unul singur îndrăzni să se pornească împotriva galilor.

Cele mai vestite popoare ale Galiei, sequanii, equii şi arvenii, se uniră sub semnul drapelului lui Vindex. Locuitorii Vienei, din păcate, neînflăcăraţi cum erau ceilalţi, de dragostea de patrie, nu veniră la luptă decât din ură faţă de lyonezi singurii care mai rămăseseră credincioşi împăratului de la Roma.

Cele două armate potrivnice se opriră în faţa oraşului Besancon. Ostile îşi pregăteau planul de bătaie. Deodată, un crainic se depărta de tabăra lui Vindex şi se îndreptă spre Virgilius, comandantul legiunilor germanice.

Peste un sfert de ceas, cele două căpetenii pătrunseră în acelaşi cort. Nimeni nu ne-ar putea spune ce au vorbit cei doi bărbaţi. Cronicarii susţin însă, că după ce Vindex i-a dezvăluit planurile sale politice adversarului şi după ce l-a asigurat că nu luptă decât în interesul lui Gabla, Virgilius

trecu de partea revoltatului şi declară că se uneşte cu el, pentru a porni luptă împreună împotriva Romei.

Deodată însă, spre flancul drept se auziră ţipete înfricoşătoare.

O solie se îndrepta spre legiunea germanică. Soldaţii crezuseră că sunt atacaţi şi scoaseră armele. Cei doi şefi nu reuşiseră să-i potolească; atunci se văzu un spectacol înspăimântător: oameni ce se înlănţuiau în groază morţii, soldaţi ce porniseră la război fără ordinul mai marilor lor, luptători ce se sfâşiau cu sălbăticie.

Numai în timp de două ore, galii pierdură douăzeci de mii de oameni, pe când germanicii numai şaisprezece mii.

Învinşii se retraseră dar îşi păstrară poziţiile, căci acum nici potrivnicii lor nu mai îndrăzneau să-i atace.

A doua zi de dimineaţă, învingătorii observară că toţi galii plecaseră şi că pe câmpul de bătălie nu mai rămăsese decât un singur cort: înlăuntrul lui zăcea Vindex, străpuns de propria-i sabie. Sărmanul, disperat că zorile unei epoci de libertate se îndepărtaseră tocmai în momentul în care fericirea unui trai tihnit părea asigurată, se omorâse singur.

În acelaşi timp, în Spania, viaţa lui Galba părea a fi în pericol. Cei ce se uniseră cu el, temându-se de răzbunarea lui Nero şi căindu-se de trădarea lor, se întoarseră împotriva bătrânului şi era chiar să-l omoare.

Înfricoşat de urmările unei lupte zadarnice, Galba se retrase în micul orăşel Clunia. Porunci să fie ridicate ziduri şi îşi clădi o adevărată fortăreaţă.

Curând însă recapătă curaj. I se preziseră lucruri îmbucurătoare. Zeii erau de partea lui. Din acel moment, socoti că era de datoria lui să lupte pentru întronarea spiritului de dreptate şi de adevăr.

Cât despre Nero, el nu se nelinişte prea mult de această răscoală; din contră, poate chiar că se bucura, căci acum, pretextând războiul, putea pune noi dări.

Dar când fu înştiinţat că răscoala se întinde şi că aproape o sută de mii de gali luaseră armele, îşi dădu seama că

trebuia să ia oarecare măsuri.
Singur, umblă din casă în casă şi-şi recrută o nouă gardă. Apoi, declară mulţumit că se va duce în tabăra duşmanilor, fără nici un fel de arme, căci ştie prea bine că la vederea lui, revoltaţii se vor căi, vor arunca armele şi-i vor fi din nou supuşi.
Peste câteva zile, vestitorii îi anunţară izbânda legiunilor romane, înfrângerea galilor şi moartea lui Vindex.
Nero se bucură mult de aceste veşti şi făgădui poporului să cânte în faţa lui chiar în acea seară.
Îndreptându-se spre arenă circului, Nero văzu lucruri ciudate: o statuie a sa era acoperită cu un sac. El ştia că numai acei ce se făceau vinovaţi de moartea vreunui părinte erau acoperiţi cu un sac înainte de a fi aruncaţi în Tibru; mai departe, zări un nobil, care se certa cu sclavii săi. Aceştia cereau un răzbunător.
.
…Spectacolul începu prin cântul unui corifeu care intonă o poemă ce vorbea despre un om care-şi ucisese fratele şi mama. Melodia era întovărăşită de gesturi. Când povesti moartea fratelui, cântăreţul, întorcându-se spre Caesar, imită pe un om care bea; când vorbi despre moartea mamei, înfăţişă o femeie care se îneca. Poporul aplaudă mult pe corifeu, căci pricepea că aria sa făcea aluzie la Claudius şi Agripina. Însuşi Caesar, inconştient, râse cu poftă, fie din cauză că nu mai simţea nici o ruşine, fie pentru că dorea să nu se arate supărat de această bătaie de joc.
Nero îşi începu cântul. Toată lumea îl asculta tăcută. Nimeni nu aplaudase apariţia artistului.
Numai când împăratul pronunţă următoarele cuvinte: „Soţia, mama şi tatăl meu, cer moartea fiului rătăcit”, se auziră zgomote îngrijorătoare şi strigăte de entuziasm prefăcut.
Caesarul înţelese rostul acestor zgomote şi plecă grăbit de pe scenă. În fugă căzu şi se răni la obraz. Leşină.

Adus pe o litieră la palat, se închise singur în camera sa. Scrise câteva ordine, menite să fie hotărâri ucigătoare. Într-adevăr, plănuia să se răzbune pe gali, să otrăvească pe toţi senatorii, să dea foc oraşului şi să dezlănţuie împotriva acestui popor nerecunoscător, minia fiarelor sălbatice.

Pentru prima oară, Nero era neliniştit; îşi dădea seama că era pierdut.

Noaptea avu chiar un vis îngrozitor: era pe o corabie care se îneca.

A doua zi avea loc banchetul făgăduit. Toţi senatorii veniseră. Fu un ospăţ cum nu se mai văzuse de mult. Însuşi Nero cânta din lira să o melodie în care-l batjocorea pe Vindex.

Deodată, un crainic veni şi-i anunţă că noul Împărat, Galba, fusese proclamat. Nero păli.

Se simţea pierdut. Mânia lui nu mai cunoscu margini.

Se îndreptă grăbit, spre camera sa şi porunci să fie chemată Locusta.

Capitolul XVI.

De astă dată, împăratul avea nevoie de ştiinţa otrăvitoarei chiar pentru el.

În timpul nopţii, vrăjitoarea prepară un venin puternic pe care Nero îl încuie într-o cutie de bronz, a cărei singură cheie o deţinea numai el.

…Zgomotul revoluţiei lui Galba surprinsese tot imperiul. De data aceasta era vorba de răscoala organizată a unui patrician, vestit prin cinstea şi prin inteligenţa lui.

La toate acestea, se adăugau şi noile nemulţumiri ale poporului.

Într-adevăr, Caesarul întârziase aducerea griului sicilian, aşa că romanii erau ameninţaţi cu foametea. Corăbiile nu aduceau hrană pentru mulţime, ci nisip pentru circuri.

Icelus, tovarăşul lui Galba, fusese scos din închisoare de către prietenii săi. Îi fu lesne să aţâţe mulţimea la răscoală, cu atât mai mult cu cât reuşise să descopere plăcile de

aramă pe care Nero scrisese planul său: Roma să fie arsă pentru a doua oară.
Mulţimea înfuriată, neîndrăznind să-l atace încă direct pe Stăpân, începu să dărâme statuile ce-l înfăţişau.
Nero se pregătea să se arate poporului, pentru a-i cere iertare, dar ieşind din palat şi văzând mulţimea atât de mânioasă se grăbi să se ascundă în grădina lui Servilius. De acolo, trimise căpeteniei pretorienilor un sol. Acesta însă sosise prea târziu.
Galba propusese cu puţin timp mai înainte, o mare sumă de bani în schimbul ajutorului pe care îl vor da pretorienii. Caesarul nu putea oferi nici pe sfert.
Cu toate acestea, el nu pierdu toate speranţele. Odată cu venirea nopţii, Nero ieşi din ascunzătoarea sa travestit în sclav şi începu să cutreiere oraşul nădăjduind să găsească vreun ajutor: dacă nu braţe vânjoase, cel puţin banii tovarăşilor săi de desfrâu. Zadarnic însă.
Părăsind orice nădejde, Nero se îndreptă spre palatul său, de unde voia să ia tot aurul şi toate bijuteriile.
Intrând însă în camera sa, scoase un ţipăt de uimire: tovarăşii săi fugiseră furând tot ce era mai de preţ.
Atunci se îndreptă spre cutia de bronz în care ascunsese otrava, dar şi ea dispăruse şi împreună cu ea, pierise orice speranţă de a scăpa de ruşine.
Strigă după ajutor. Sporus, Epafrodisus şi Faunus intrară în cameră. Caesarul porunci sclavului să-l cheme pe gladiatorul Spiculus sau pe oricare altul care ar fi vrut să-l omoare.
Dar nimeni nu se încumetă să se supună voinţei lui. Atunci Caesarul vru să fugă că să se arunce în Tibru. Faunus însă îi prilejui o scăpare: să se ascundă în casa sa, situată la o mică depărtare de Roma.
Nero acceptă.
— De la cine este această scrisoare? Întrebă Nero pe Sporus, care-i întindea nişte plăci de aramă.
— De la Faunus.

— Şi ce vesteşte?
— Senatul te-a declarat duşman al Statului şi te caută pentru a te da pe mâna călăilor.
— Pe mine? Pe Caesar?
— Nu mai eşti Caesar, ci numai Domitius Aenobarbus, trădătorul patriei şi condamnat la moarte.
— Şi care sunt chinurile destinate vânzătorilor de ţară?
— Li se rupe îmbrăcămintea, sunt strânşi între braţele unei furci, sunt plimbaţi în Forum şi pe Câmpul lui Marte şi apoi sunt bătuţi până ce mor.
— Dar mai pot fugi.
— Unde?
— Prin această gaură voi ajunge într-un coridor care mă va duce la Ostia.
— Uiţi că a fost astupată.
— De cine?
— De mine şi de toţi ceilalţi sclavi ai tăi.
— Dar de ce m-aţi închis, ca pe Libianus?
— Ca să mori ca el.
— Aşadar, toată lumea vrea să mor?
— Da, toţi în afară de mine, care am venit aici ca să-mi dau sufletul odată cu tine.
— Într-adevăr, tu-mi eşti credincios.
— Te înşeli, nu e credinţă, ci răzbunare.
— Dar cu ce m-am făcut vinovat faţă de tine? Ţi-am dăruit tot ce am avut, până şi numele.
— Tocmai din această cauză te urăsc. Favorurile tale erau înjositoare. Darurile tale erau umilitoare. Chiar ieri, în loc să mă omori, m-ai lovit ca pe un netrebnic.
— Iartă-mă Sporus.
— Cu toate acestea, continuă sclavul nebăgându-l în seamă, aş fi putut să te salvez tot aşa după cum te-aş putea chinui. Ar fi fost foarte uşor să nimicesc plăcile pe care erau însemnate planurile tale, după cum a fost simplu să-ţi răpesc otrava pregătită şi să te las astfel să mori cu încetul.

— Uiţi că mi-a mai rămas acest pumnal răspunse Nero, scoţând un cuţit de la brâu.

— Da, dar tu nu vei îndrăzni să te foloseşti de el.

— Nimeni nu mă va găsi aici.

— Speranţă deşartă, căci tocmai acum am spus unui centurion unde te afli.

— Mă voi omorî, spuse Caesarul, căutând să-şi împlânte cuţitul în piept, dar neîndrăznind să-şi curme firul vieţii singur. „Ce mare artist va pierde lumea prin moartea mea”.

.

Se auzeau zgomotele călăreţilor care-l căutau pe Nero. Intrară în casă şi-l văzură pe împărat tremurând de spaimă. Un cavaler se apropie de el şi-i străpunse gâtul cu ascuţişul unui pumnal.

Caesarul muri în chinuri…

.

O tânără femeie căpătă învoire de la Icelus să îngrijească cadavrul fostului tiran.

După ce-l spălă, îl înfăşură într-un giulgiu alb şi-l înmormânta cu multă pietate în grădina acelei căsuţe.

Tristă şi mâhnită, se îndreptă spre catacombe: dragostea învinge orice piedică.

.

În mijlocul camerei zăceau trupurile lipsite de viaţă ale celor doi servitori: Epafroditus şi Sporus. Otrava pregătită pentru Caesar îi ucisese pe amândoi.

Capitolul XVII.

Astfel, în al treizeci şi doilea an al vieţii sale, în ziua în care se comemora moartea Octaviei, Nero îşi aflase pedeapsa meritată.

Dar aceasta înmormântare tăinuită faţă de toţi, stârni bănuielile mulţimii. Mulţi erau siguri chiar că Caesarul ajunsese până la Ostia şi că se îmbarcase pe o corabie siriană.

Douăzeci de ani după moartea sa, un tânăr care pretindea că este Nero, apăru în mijlocul părţilor, cei mai credincioşi

supuşi ai ultimului Caesar.
Mulţi supuşi şi printre ei mai ales creştini, înfăţişau pe Nero ca pe un Anticrist care trebuia să se mai arate o dată şi care avea din nou să ridice templul din Ierusalim.
Legendele mai dăinuie încă şi astăzi: astfel se explică de ce Nero este pomenit de toţi.
Oare când colbul destinului îşi va aşterne mantia lui prăfuită peste mormântul fostului Caesar?

SFÂRŞIT